

Programmabegroting Westervoorst 2021-2024

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Begroting in een notendop	5
Programma 1 Bestuur	7
1.1 Wat willen we bereiken?	8
1.2 Wat gaan we daarvoor doen?	9
1.3 Wat gaat het ons kosten?	16
1.4 Betrokken verbonden partijen	17
Programma 2 Maatschappij	21
2.1 Wat willen we bereiken?	22
2.2 Wat gaan we daarvoor doen?	26
2.3 Wat gaat het ons kosten?	42
2.4 Betrokken verbonden partijen	44
Programma 3 Omgeving	47
3.1 Wat willen we bereiken?	48
3.2 Wat gaan we daarvoor doen?	52
3.3 Wat gaat het ons kosten?	68
3.4 Betrokken verbonden partijen	69
Algemene Dekkingsmiddelen	71
Speerpunten/bezuinigingen/amendementen Programmabegroting 2021-2024	75
Beleidsbegroting - Paragrafen	79
Paragraaf 1 Lokale heffingen	80
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	89
Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen	97
Paragraaf 4 Financiering	101
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	105
Paragraaf 6 Verbonden partijen	108
Paragraaf 7 Grondbeleid	117
Paragraaf 8 Duurzaamheid	119
Financiële begroting - Baten en Lasten	121
Baten en lasten per programma 2021	122
Mutaties reserves per programma	123
Voorcalculaties in meerjarenperspectief	124
Financiële begroting - Financiële positie	125
Begrotingsrichtlijnen	126
Begrotingsresultaten en maatregelen	127
Financiële begroting - Conclusie	131
Bijlagen	133
Kerngegevens	134
Overzicht van reserves en voorzieningen	137
Vervangingsinvesteringen	147
EMU-saldo	148
Baten en Lasten per Taakveld	149
Overheadkosten	151
Indicatoren	152

Inleiding

Financieel perspectief

Voor u ligt de Meerjarenbegroting 2021-2024. Deze begroting staat vrijwel volledig in het teken van het inzichtelijk maken en oplossen van de grote financiële tekorten van de gemeente Westervoort die voornamelijk veroorzaakt worden door de forse budgetoverschrijdingen in het sociaal domein. In de Voorjaarsnota 2020 is deze zorgelijke situatie reeds kenbaar gemaakt. We hebben u toen een pakket aan lastenverzwaringen en bezuinigingen voorgelegd om de financiële situatie te verbeteren. Met de meeste bezuinigingen hebt u ingestemd. Zodoende is het mogelijk om de begroting in 2022 weer sluitend te maken en bij gelijkblijvende omstandigheden toe te groeien naar een robuust begrotingssaldo vanaf 2024. Het beeld dat deze begroting laat zien is in lijn met de voorjaarsnota waarin wij onze ambities fors hebben moeten bijstellen om het begrotingsevenwicht te kunnen herstellen. Het jaar 2021 sluit nog met een tekort, de navolgende jaren met een (klein) overschot. De tekorten van de afgelopen jaren en het lopende jaar hebben ons eigen vermogen echter flink aangetast. De eerstvolgende jaren zullen de reserves negatief zijn waardoor de gemeente een extra opgaaf heeft om deze reserves binnen een termijn van vier jaar weer aan te vullen. Het weerstandvermogen om financiële tegenvallers op te vangen is de komende jaren niet toereikend. Ondanks deze financiële positie en de bijbehorende financiële tegenvallers ligt een begroting voor die ons voldoende houvast geeft om onze kernactiviteiten goed en zorgvuldig uit te kunnen voeren in lijn met het huidige coalitieakkoord en in lijn met de financiële richtlijnen van de provincie

Provincie

Met de provincie zijn wij inmiddels constructief in gesprek over ons financieel meerjarenperspectief. In formele zin moet een gemeente in een tijdsbestek van vier jaar een positieve begroting realiseren en moeten eventuele negatieve reserves worden aangevuld. De provincie vindt onze huidige financiële situatie eveneens zorgelijk, begrijpt het ontstaan van de tekorten, denkt proactief mee maar wijst ons eveneens op onze verplichtingen vanuit de financiële verordeningen. De provincie alsmede vele gemeenten hebben de zorgen over de tekorten en de vraag om extra structurele middelen bij het rijk aangekaart. Hoewel wij er dus in kunnen slagen de financiën op termijn in het gareel te krijgen, is het geen uitgemaakte zaak dat de provincie ons een eventueel noodzakelijke verlenging van de vier jaren geeft om onze negatieve reserves aan te vullen. De provincie kan er bijvoorbeeld op aandringen om nog meer te bezuinigen om eerder een begrotingsoverschot te realiseren en/of een groter begrotingsoverschot te bewerkstelligen zodat de algemene reserve sneller positief wordt. Onze insteek is om frequent en goed in gesprek te blijven met de provincie om te voorkomen dat er een aanscherping komt in de toezichthoudende rol.

Corona

Het Coronavirus zorgt naast al het menselijk leed wereldwijd tot grote maatschappelijke aanpassingen en economische onzekerheden. Het virus grijpt diep in het leven van alle mensen. Mensen worden ziek, verliezen hun naasten, raken in een isolement, hun baan kwijt, zien inkomsten dalen en lasten stijgen en onzekerheden toenemen. Dit heeft een enorme impact voor onze maatschappij en dus ook enorme impact voor de gemeente Westervoort. Corona leidt tot additionele meerkosten die gelukkig incidenteel gecompenseerd worden door het rijk. De structurele effecten voor inkomstenderving, extra uitgaven of hogere kosten zullen wij de komende periode inzichtelijk maken. Denk hierbij aan minder inkomsten als lagere toeristenbelasting, reclamegelden of meerkosten als gevolg van aanpassingen van de (digitale) werkplekken of een hogere instroom van bijstandsgerechtigden. Een forse economische krimp zal leiden tot meer faillissementen en meer steunmaatregelen. Wat hier exact de impact van zal zijn is, in het oog van de storm, uiterst onzeker.

Begroting in een notendop

BESTUUR Wij zijn een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.	MAATSCHAPPIJ Wij leveren een bijdrage aan een vitale samenleving en een leefbare omgeving waardoor onze inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven.	OMGEVING In Westervoort is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. We creëren ruimte voor gerichte ontwikkelingen en initiatieven.
Speerpunten: • Aanpak ondermijning • Verbinding tussen zorg en veiligheid • Modernisering van de dienstverlening • Organisatie 1Stroom	Speerpunten: • Transformatie, van maatwerk naar voorliggend • Aansluiting zorg en onderwijs • Projecten in het kader van Onderwijsachterstandenbeleid • Kansrijke start • Wijkaanpak Broeklanden • Vervanging kunstgrasmatten • Andere dekking comb.functie sport • Sportakkoord • Inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt • Statushouders • Verbinding beschermd wonen en voorliggend veld • Scheiden zonder schade	Speerpunten: • Revitalisering winkelgebied Westervoort • Een circulaire economie dichterbij brengen • Uitvoeren woonagenda en opstellen nieuwe woonvisie • Uitvoeren woningbouwprogramma 2021 en verder • Mee-uitvoeren wijkontwikkelingsplan mooi mosterdhof 2019-2030 • Rivierklimaatpark Ijsselpoort • Implementatie nieuwe Omgevingswet

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

Wij zijn een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Toelichting

De gemeente faciliteert inwoners, wijken, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen en initiatieven verder te brengen en mogelijk te maken. Hiermee verschuift het accent van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. De gemeente zorgt er voor dat er een basisniveau is en een vangnet voor hen die er niet zelf of samen uitkomen. Randvoorwaarde is continue bewustwording en bevordering dat de samenleving zelf het initiatief kan en mag nemen. De gemeente stelt zich hierbij regelmatig op als partner en staat daarmee midden in de samenleving. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Dit gevoel is er grotendeels al. Wij willen bevorderen dat dit positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Westervoort vastgehouden wordt en daar waar nodig verbeterd wordt. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit. Op dit moment is nog onduidelijk of en in hoeverre het coronavirus het veiligheidsgevoel van onze inwoners heeft beïnvloed.

Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Naast beleid en uitvoering op de wettelijke veiligheidstaken zijn ook initiatieven van inwoners van belang. In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen

Wij willen dit bereiken door te werken aan:

- A. Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.
- B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.
- C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening.
- D. Een organisatie die invulling geeft aan het programmadoel

Externe ontwikkelingen

- "Overheidsbrede dienstverlening 2020", de "Wet modernisering elektronisch bestuur", de "Wet digitale overheid" en het "Besluit digitale toegankelijkheid" nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hierbij aan moet haken. We zorgen ervoor dat we zoveel mogelijk aanhaken bij landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden.
- Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden veel ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden.

1.2 Wat gaan we daarvoor doen?

We hebben bij de hoofddoelen 6 speerpunten geformuleerd, te weten: Stimuleren van actief burgerschap, aanpak ondermijning, woninginbraken/ buurtpreventie, verbinding tussen zorg en veiligheid, modernisering van de dienstverlening en organisatie 1Stroom.

Hieronder werken we de speerpunten uit.

A. “Krachtige overheid”: Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Cijfer	Westervoort 2019	Westervoort 2016	Gemeenten <25.000 inwoners(streefwaarde)	Bron
relatie inwoner-gemeente	6,3	6,0	6,2	Waar staat je gemeente kw 4 2019 (WSGJ)

%(helemaal) mee eens	Westervoort 2019	Westervoort 2016	Gemeenten <25.000 inwoners (streefwaarde)	Bron
De gemeente luistert naar de mening van haar inwoners (WSJG 26)	28%	28%	29%	WSGJ
De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen (WSJG 27)	36%	34%	36%	WSGJ
Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren (WSJG 28)	34%	33%	37%	WSGJ

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.

	Westervoort 2019	Westervoort 2018	streefwaarde	Bron
Veiligheidsbeleving (cijfer op schaal van 1-10)	7,1	7,3	7,3	Veiligheidsmonitor. Voor acties zie IVP 2020/2022
Meldingsbereidheid ondermijning	66%	71%	81%	Veiligheidsmonitor. Voor acties zie IVP 2020/2/22
Mate waarin inwoners van mening zijn dat de gemeente de buurt voldoende betreft bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid	22%	30%	28%	Veiligheidsmonitor. Voor acties zie IVP 2020/2022

	Westervoort 2019	Westervoort 2018	streefwaarde	Bron
	Westervoort 2018	Westervoort 2016	Gemeenten <25.000 inwoners (2018)	
Geweldsmisdrijven (per 10.000 inwoners)	33,3	40,0	28,8	WSGJ
Diefstallen uit woningen (per 1.000 inwoners)	2,0	3,0	2,1	WSGJ
Vernielingen/misdrijven tegen openbare orde (per 10.000 inwoners)	49,9	53,0	36,3	WSGJ
	Westervoort 2019	Westervoort 2018		
Aantal gevallen overlast van personen	74	80	60	Politiemonitor. Voor acties zie IVP 2020/2022

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Ondernijning
Doel	Het voorkomen en terugdringen van ondermijnende criminaliteit.
Toelichting	De aanpak van ondernijning is een speerpunt in ons integraal veiligheidsbeleid. Ondernijning is een nog steeds groeiend probleem en de bestuurlijke aandacht is hoog. Belangrijke onderdelen in onze aanpak zijn het vergroten van de bewustwording en meldingsbereidheid onder inwoners, ondernemers en personeel van de gemeente en haar veiligheidspartners, het uitvoeren van integrale controles en het gericht onderzoeken van signalen. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn hennep/drugs, mensenhandel, zorgfraude en witwassen.
Risico's	Ondernijning heeft impact op de maatschappij. Als we als gemeente (samen met de veiligheidspartners) ondernijning onvoldoende aanpakken, bestaat het risico dat het zich als een olievlek door onze gemeente verspreidt. Zeker omdat andere gemeenten hun aanpak ook steeds meer verstevigen.
Planning	Uitvoering conform het vastgestelde beleid en plan van aanpak.
Financiën	Er zijn geen nieuwe financiële consequenties aan dit speerpunt verbonden
Participatie	Wij stimuleren inwoners en ondernemers om alert te zijn op signalen van ondermijnende criminaliteit en eventuele signalen te melden. Met verschillende doelgroepen gaan we actief in gesprek. Op die manier pakken we samen ondernijning aan.
1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Doel	Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur.

1.B.2	Verbinding tussen zorg en veiligheid
Toelichting	Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid wordt steeds belangrijker, nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein verantwoordelijk is voor de zorg. Er spelen diverse onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. Zorg en veiligheid sluit nu nog niet altijd goed op elkaar aan. Het vormgeven van een toekomstbestendige lokale zorg- en veiligheidsstructuur is daarom een speerpunt voor de komende jaren.
Risico's	Zonder goede verbinding tussen zorg en veiligheid dreigen inwoners uiteindelijk tussen wal en schip te vallen; er komt dan geen sluitende aanpak tot stand. Meestal kan dan alleen de politie nog optreden als deze personen strafrechtelijke overtredingen begaan.
Planning	Doorlopend.
Financiën	In 2020 is de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag afgerond. De kosten die de uitvoering daarvan met zich meebrengen, zijn niet hoog en kunnen uit regulier budget betaald worden. Vanwege dit speerpunt is sinds 1 mei 2020 - binnen de bestaande formatie voor openbare orde en veiligheid - een medewerker speciaal vrij gemaakt voor Zorg & Veiligheid thema's en het versterken van de interne en externe samenwerking op deze thema's.
Participatie	We informeren onze inwoners over waar zij met vragen en zorgen terecht kunnen zodat de drempels om deze te uiten verlaagd worden. Dit versterkt de vroegtijdige signalering waardoor zorg en hulpverlening snel(ler) opgestart kunnen worden. Een sluitende aanpak voor personen met verward of overlastgevend gedrag komt bij voorkeur tot stand in overleg met de persoon/personen zelf. Helaas werken ze daar niet altijd vrijwillig aan mee. Dan zijn andere trajecten aan de orde.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening die aansluit op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Modernisering van de dienstverlening
Doel	Zoveel mogelijk uitbreiden van de digitale dienstverlening en optimaliseren van de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke producten en diensten.

1.C.1	Modernisering van de dienstverlening
Toelichting	In de periode vanaf 2021 zullen we aandacht blijven houden voor het moderniseren van de dienstverlening. Dit is een continue proces, waarin we zoveel mogelijk aansluiten bij landelijke ontwikkelingen en trends in de samenleving, binnen de mogelijkheden die er zijn. Bij de inrichting van onze dienstverlening stellen we onze inwoners, bedrijven en instellingen centraal. We proberen daarbij zoveel mogelijk aan te sluiten op de leefwereld van onze klanten (mensgerichte systemen & processen). Bij de verdere ontwikkeling van de digitale dienstverlening hanteren we de volgende 5 uitgangspunten: • Digitaliseren daar waar het zinvol is • Toegankelijkheid • Integraliteit • Flexibiliteit • Betrouwbaarheid & Transparantie De grote verscheidenheid aan beschikbare ict-oplossingen – zowel landelijk via MijnOverheid, als via de verschillende leveranciers van backofficeapplicaties en via de gemeentelijke website – vraagt om strategische keuzes. De Liemerse i-Visie en i-Strategie bieden handvatten om daarin robuuste en toekomstbestendige keuzes te kunnen maken. We houden ook aandacht voor de niet geringe groep inwoners/klanten die niet of minder zelfredzaam is en voor de groep digibeten en laaggeletterden. We zorgen dat ook voor deze doelgroepen de gemeentelijke producten en diensten goed toegankelijk zijn, zowel digitaal als analoog. Waarbij we ook blijven investeren in de kwaliteit van het persoonlijk klantcontact. In 2020 zijn we als gemeente aangesloten bij de Cooperatieve vereniging Dimpact. Daarmee is een belangrijke stap gezet in het samen organiseren, waarmee we kostenefficiëntie, standaardisatie en ontwikkeling van gemeenschappelijke, op elkaar aangesloten digitale werkprocessen en voorzieningen mogelijk maken. Vanuit deze samenwerking wordt in 2021 een nieuwe gemeentelijke website ontwikkeld en live gebracht.
Risico's	Om onze dienstverlening te kunnen moderniseren is binnen de ambtelijke organisatie voldoende beschikbare capaciteit en commitment nodig voor de daarmee gepaard gaande verandertrajecten. Organisatiebreed vraagt dit om een gevoel van eigenaarschap c.q. ambassadeurschap dienstverlening. Het daadwerkelijk uitgaan van de behoefte van de klant en de inzet van meer e-diensten, zowel voor inkomende aanvragen als voor externe communicatie, vraagt om een andere inrichting van gemeentelijke processen en werkwijzen, en om een andere focus van de medewerkers. Daarnaast vraagt de doorontwikkeling binnen het huidige gevarieerde ict-landschap en met de huidige complexiteit en snelheid van de digitale ontwikkelingen zowel op strategisch als operationeel niveau de nodige specialistische capaciteit. Vooralsnog is onze ambitie in het kader van de (strategische) doorontwikkeling volgend aan de daarvoor beschikbare capaciteit en ontwikkelbudgetten. Bij iedere keuze voor nieuwe e-diensten of uitbreiding van bestaande e-diensten wordt vooraf bekeken of deze haalbaar is, mede gelet op de benodigde capaciteit en gemeentelijke inzet. Waar mogelijk worden binnen de Liemerse samenwerking taken verdeeld.

1.C.1	Modernisering van de dienstverlening
Planning	Het uitbreiden van e-dienstverlening is een continu proces. In deze tijd van voortdurende technologische ontwikkelingen en maatschappelijke veranderingen, zal ook de inrichting van de gemeentelijke dienstverlening continu aan verandering onderhevig zijn, willen we blijven aansluiten op de behoeften en verwachtingen van onze inwoners, bedrijven en instellingen. Nog daargelaten dat ook landelijke ontwikkelingen en wettelijke voorschriften ons ertoe nopen de gemeentelijke dienstverlening vanuit een ontwikkelgerichte focus te organiseren.
Financiën	De financiering van de ict-gerelateerde e-dienstverlening loopt grotendeels via de RID-budgetten. Vooralsnog lijkt de beschikbaarheid van de benodigde budgetten voldoende geborgd.
Participatie	Bij de doorontwikkeling van onze e-dienstverlening, en de afstemming daarmee op de andere klantkanalen, hebben we aandacht voor wat nodig is. Dat wat nodig is, bepalen we aan de hand van klantonderzoeken. Daarnaast bevragen we een klantpanel met vertegenwoordigers vanuit verschillende doelgroepen over doorontwikkelvoorstellen, teneinde ook daadwerkelijk keuzes te kunnen maken op basis van behoefte. Daarnaast monitoren we klantgedrag via web-statistieken en de data die we vanuit de verschillende backofficeapplicaties verkrijgen.

	Westervoort 2019	Westervoort 2016/2018	Westervoort 2020 (prognose)	Bron
Waardering van klanten voor de kwaliteit van onze dienstverlening - directe dienstverlening - digitale dienstverlening	6,8	6,67 6,65	6,8	Waarstaatjegemeente Burgerpeiling 2016
Aantal producten dat volledig digitaal te verkrijgen is	47	Stand per 31-12-2018: 28 34	50* De sterkste groei vond plaats in 2018 en 2019. * De meest eenvoudige digitale producten staan nu online. Verdere uitbreiding gaat om de wat ingewikkelder processen.	Gemeentelijke website Aantal volledig invulbare digitale formulieren

D. Een organisatie die invulling geeft aan het programmadoel

Dit zijn de speerpunten:

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Doel	Doorontwikkeling van 1Stroom

1.D.1	Organisatie 1Stroom
Toelichting	De organisatie 1Stroom, de ambtelijke organisatie van de gemeenten Duiven en Westervoort is op 1 januari 2018 van start gegaan. Op basis van de sturingsfilosofie en strategische agenda is de afgelopen jaren veel bereikt binnen 1Stroom. Twee gemeentebesturen zijn ondersteund bij het bereiken van hun ambities, inwoners worden hierbij betrokken en er wordt in een platte organisatie gewerkt. Hiermee is 1Stroom goed op weg om een moderne organisatie te worden. Nu de organisatie ruim twee jaar draait, wordt echter duidelijk dat op sommige punten verbetering nodig is om de stip op de horizon te bereiken. 1Stroom moet zich daarom doorontwikkelen, een volgende stap doen in haar ontwikkeling. Daarbij wordt eerst de structuur op orde gebracht, waarna verder gewerkt kan worden aan de cultuur en ontwikkeling van medewerkers. De organisatiestructuur kan de concernsturing beter ondersteunen en de platte organisatiestructuur versterken door te werken met gelijkwaardige en grotere organisatie-eenheden. Een eenduidige aansturing en duidelijke verantwoording kan worden verkregen door in de directie te werken met een algemeen directeur en twee gemeentesecretarissen/adjunct-directeuren. In 2021 zal deze organisatiewijziging zijn beslag krijgen. Zo wordt toegewerkt naar de stip op de horizon: Een veerkrachtige organisatie middenin de samenleving.
Risico's	Uit evaluaties van ambtelijke fusies elders, blijkt dat risico's, die ervoor zorgen dat we het doel niet bereiken zijn: • Onvoldoende harmonisatie van beleid; als beide besturen niet openstaan voor harmonisatie van beleid, komt er van efficiencyvoordelen en kwaliteitsverhoging weinig terecht • Te snel resultaten willen zien; een te grote bezuiniging die snel gehaald moet worden leidt tot problemen; de organisatie heeft tijd nodig om de voordelen van de fusie tot uiting te laten komen • Onvoldoende aansluiting van de organisatie bij een of beide colleges • In het bestuurlijk-ambtelijk samenspel in het algemeen en in het dagelijks bestuur van 1Stroom in het bijzonder, zullen de hieruit voortkomende aandachtspunten regelmatig aan de orde komen. • Het niet tijdig realiseren van de vijf k's. Daar komt bij een risico als gevolg van een besluit van het AB van 1Stroom, om gelet op de moeilijke financiële situatie waarin beide gemeenten zitten, een pakket aan besparingsmaatregelen door te voeren in de begroting 1Stroom 2021-2024. In totaal lopen de besparingsmaatregelen op tot ruim € 700.000 in 2024.
Planning	In 2021 zal de organisatiewijziging zijn beslag krijgen. Daarnaast zijn zowel de uitvoering van de strategische agenda, als het omgaan met de factoren zoals genoemd onder de risico's is een continu proces. En een proces waarin een ieder telkens weer open moet staan voor interne en externe ontwikkelingen en zo weer impulsen aan de ontwikkeling van de organisatie gegeven kunnen worden.
Financiën	De door de gemeenteraden vastgestelde taakstelling voor de organisatie 1Stroom is verwerkt in de begroting 2021. Voor 2021 is dat een netto besparing van € 600.000 en conform eerdere besluiten, komt deze besparing voor 63% ten goede aan de gemeente Duiven en voor 37% van de gemeente Westervoort. In de begroting 1Stroom 2021-2024 is daarboven een besparingspakket doorgevoerd dat oploopt tot € 732.000 in 2024.

% (helemaal) mee eens	Westervoort 2019	Westervoort 2016	Gemeenten <25.000 inwoners (streefwaarde)	Bron
De mate waarin inwoners van mening zijn dat de gemeente doet wat ze zegt	32%	30%	31%	WSGJ

1.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten programma Bestuur

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	8.373	8.520	8.495	8.543	8.667	8.881
Baten	28.303	28.584	29.675	29.972	30.238	30.573
Saldo voor bestemming	19.930	20.065	21.180	21.429	21.572	21.691
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	19.930	20.065	21.180	21.429	21.572	21.691

Bedragen x € 1.000

Speerpunten/bezuinigingen/amendementen programma Bestuur

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024
Gevolgen speerpunten:				
Bezuinigingen:				
Taakstelling 1stroom (€ 400.000)	-37.000	-74.000	-111.000	-148.000
Beeindigen deelname aan economic board	-15.000	-15.000	-15.000	-15.300
Vervallen gebiedscommissie de Liemers helemaal goed en Liemers ++	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
Budget rekenkamercommissie halveren	-3.750	-3.750	-3.750	-3.750
Streamen raadsvergaderingen beeindigen	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Wethoudersformatie verkleinen		-10.000	-20.000	-20.000
Personeelsruimte verbouwen en verhuren		-20.000	-20.000	-20.000
Nieuwjaarsreceptie combineren	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
Ambtenaren op stembureaus: tijd voor tijd	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Burgerinitiatieven	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Herstructureren leningenportefeuille	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
OZB verhogen 15%	-387.000	-387.000	-387.000	-387.000
Beeindigen HALT-lessen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Aanvullende bezuinigingen				
Aanvullende aakstelling 1stroom (€ 600.000) (later door het AB bijgesteld naar in totaal € 732.000).	-222.750	-282.250	-374.250	-351.250
Amendementen:				
Handhaven streaming	11.000	11.000	11.000	11.000
Handhaven HALT	5.000	5.000	5.000	5.000
Neerwaartse bijstelling stelpost prijstijgingen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Formatie griffie		-22.424	-22.424	-22.424
Verwerkt in de voorcalculaties				

Bedragen in €

1.4 Betrokken verbonden partijen

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ict en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Onze inzet in 2021	Voor de RID is de gezamenlijk opgestelde I-visie en I-strategie richting gevend. Visie en strategie geven richting aan de vraag hoe we informatisering in zullen gaan zetten om de lokale ambities te realiseren. Het effect vertaalt zich in: • verbeteren/optimaliseren van onze dienstverlening aan onze inwoners, bedrijven en ketenpartners • goed kunnen uitvoeren van onze wettelijke taken • inkleuring kunnen geven aan lokale bestuurlijke ambities • efficiënte bedrijfsvoering De inspanningen op het gebied van Werk en Inkomen zijn erop gericht om inwoners zo actief mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving.

	1Stroom
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: • Robuuster wordt (minder kwetsbaar). • Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (kracht). • Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (kwaliteit). • Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (kansen). • Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (kosten). Op basis van raadsbesluit juli 2016 geconcretiseerd tot een netto besparing van uiteindelijk € 600.000 in 2021.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken voor de gemeenten Duiven en Westervoort.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door 1Stroom opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op bestuurlijk niveau waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.

Onze inzet in 2021	In 2021 zal deze organisatiewijziging zijn beslag krijgen. Zo wordt toegewerkt naar de stip op de horizon: Een veerkrachtige organisatie middenin de samenleving. Op basis van onze missie en visie en nauw verbonden met het werk van alledag ligt de focus op het verbeteren van de organisatie en de samenwerking met het bestuur. In 2021 gaan we door op deze weg en kunnen de stappen in de (door)ontwikkeling steeds groter worden. De leidraad voor deze ontwikkeling is de strategische agenda en het strategisch HR-beleid. De belangrijkste lijnen hierin zijn: - We werken vanuit onze missie/visie en kernwaarden - We zetten de juiste mens op juiste plek - We geven invulling aan onze veranderende rol in de samenleving - Wij zijn de partner van de gemeentebesturen bij het realiseren van hun doelen
---------------------------	---

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweertzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Onze inzet in 2021	Samen met VGGM zorgen we ervoor dat de brandweer- en gezondheidstaken goed worden uitgevoerd in onze gemeente en dat we voorbereid zijn op mogelijke crisissituaties.

Streekarchief	
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren en toezicht houden op de overgedragen en niet overgedragen archiefbescheiden van de deelnemers. Adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie over de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.

Onze inzet in 2021	Het Streekarchivariaat werkt aan een toekomstvisie waarin de ambitie voor de toekomst wordt geformuleerd. Daarnaast is van belang dat de dienstverlening en de wettelijke taken van het Streekarchief op voldoende niveau moet blijven aansluiten op de ambities van de veranderende gemeenten (nieuwe gemeente Zevenaar, gefuseerde gemeenten Westervoort en Duiven en de behoeften van de gemeente Doesburg). Het opzetten van een volwaardig e-depot. Het voldoen aan de (nieuwe) wetgeving rondom AVG, privacy en auteursrechten. Het maken en onderhouden van een volwaardige website en een beeldbank voor het hele werkgebied. Het opzetten van een kenniscentrum voor de Liemers. Het beheren en beschikbaar stellen, zowel intern (ambtelijke organisatie) als extern (bezoekers) van de overgedragen archieven.
----------------------------------	---

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

Wij leveren een bijdrage aan een vitale samenleving en een leefbare omgeving waardoor onze inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen leven.

Toelichting

De gemeente Westervoort verkeert in financieel zwaar weer. De oorzaken zijn grotendeels terug te voeren op de overschrijdingen bij Jeugdhulp en de Wmo. In 2021 zal dan ook extra ingezet worden op het terugdringen van de kosten. Dit dwingt tevens tot een onderzoek naar de werkprocessen binnen het sociaal domein. Daarbij zullen de nog vast te stellen uitgangspunten van de transformatie-agenda een belangrijke rol krijgen en zullen inspanningen hieraan worden gerelateerd. Deze zullen eind 2020 zijn vastgesteld.

Ondanks dat blijft ons uitgangspunt de eigen kracht van de Westervoortse samenleving. Inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn zelf regie over hun eigen leven te voeren krijgen van ons passende zorg, hulp en ondersteuning om waardevol en zelfstandig aan de samenleving deel te nemen.

Maatschappelijke instellingen en verenigingen vormen een sterke “fundering” van de samenleving die door ons beter benut en versterkt zal worden. Dit doen we door in overleg de samenwerking en dialoog tussen deze partijen te stimuleren, te faciliteren en initiatieven te ondersteunen. Dit met als doel de sterke fundering sterk te houden en, waar nodig, te verstevigen.

Voor kwetsbare inwoners die niet zelf de regie over hun leven kunnen voeren en ook niet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen houden wij een “vangnet” in stand. Dit “vangnet” bestaat uit voorzieningen en uit zo nodig specialistische zorg. De kwetsbare inwoner kan hierdoor zo zelfstandig en zinvol mogelijk leven. Voor dit vangnet wordt gezocht naar slimme oplossingen dicht bij inwoner en zoveel mogelijk in het normale leven.

De basisvoorzieningen worden gevormd door mogelijkheden voor sport, recreatie, kunst, cultuur, educatie, onderwijs en gezondheidszorg. Voor alle inwoners van Westervoort dragen deze voorzieningen voor een belangrijk deel bij aan zinvolle vrijetijdsbesteding, ontplooiing, ontwikkeling en positieve gezondheid. De basisvoorzieningen maken ook mogelijk dat de inwoners zelfstandig de regie over het eigen leven kunnen voeren en deel kunnen nemen aan de samenleving. Goede basisvoorzieningen moeten ook voorkomen dat zo min mogelijk een beroep gedaan wordt op maatwerkvoorzieningen en gebruik gemaakt moet worden van het “vangnet”. De basisvoorzieningen worden in stand gehouden en versterkt waardoor het goed en prettig leven is in Westervoort.

Wij zetten in op het versterken van preventieve en voorliggende voorzieningen zonder toegangsdrempel, die dicht bij de inwoners worden aangeboden. Hiermee wordt bereikt dat zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen voorkomen en/of uitgesteld kunnen worden.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- A. Resultaatgerichte sturing binnen het Sociaal Domein
- B. De basis op orde
- C. Meedoen naar vermogen
- D. Zelfredzaamheid naar vermogen

Externe ontwikkelingen

Stijging zorgvragen en uitgaven

In de uitgaven voor de maatwerk voorzieningen zien wij al geruime tijd een stijging van het aantal aanvragen en daarmee dus ook een stijging van de kosten. Hiervoor zijn diverse oorzaken te benoemen. Voor de WMO blijkt er een toename van het aantal zorgvragen en toekenningen,

met name in de huishoudelijke ondersteuning de verstrekking van scootmobielen, door de vergrijzing, maar zeker ook door de invoering van het abonnementstarief. De drempel van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage wanneer men gebruik maakt van een voorziening, is weggefallen waardoor met name de huishoudelijke ondersteuning te maken heeft gekregen met een enorme stijging van het aantal aanvragen.

Door meerdere uitspraken van de Centrale Raad van Beroep is gemeenten in feite nagenoeg iedere beleidsvrijheid, die bij de invoering van de WMO 2015 van toepassing leek, ontnomen. Gemeenten hebben hierdoor weinig beleidsmogelijkheden om WMO-uitgaven te beperken of beheersbaar te maken. In Westervoort zijn de toewijzingscriteria inmiddels aangescherpt wat mogelijk voordeel kan opleveren omdat er per huishouden minder uren huishoudelijke ondersteuning zullen worden ingezet. Daarnaast is huishoudelijke ondersteuning als algemene voorziening beschikbaar gemaakt. Dit levert naar verwachting ook een besparing op.

Het lage abonnementstarief zorgt voor minder inkomsten maar heeft vooral een aanzuigende werking. Hier staat slechts een beperkte compensatie door overheid tegenover. Daarnaast zijn de uurtarieven van de Huishoudelijk Ondersteuning behoorlijk gestegen vanwege de Algemene Maatregel van Bestuur om 'reële' kostprijzen te hanteren. (stijging van ongeveer 19%). De afgelopen jaren hebben de Liemerse gemeenten een erg lage kostprijs gehanteerd. Dat bleek aan de ondergrens te zitten. Daarom lijkt de stijging nu onevenredig hoog. De afgelopen 4 jaar werd naar verhouding minder uitgegeven aan huishoudelijke hulp door die lage uurtarieven. Nu hebben gemeenten geen vrijheid meer om uurtarieven zelfstandig te bepalen (gebonden aan AMvB voor reële uurtarieven en landelijke Cao-afspraken).

Het aantal opnames in een GGZ instelling is drastisch afgenomen. Deze mensen moeten met hulp en ondersteuning in de samenleving blijven wonen. Dat zien we terug in de stijging van toekenningen op dagbesteding en begeleiding. De wachtlijsten in de GGZ zorgen er voor dat de gemeente begeleiding moet inzetten als overbruggingszorg.

In de jeugdhulp zien we dat de hulpvragen complexer worden en dat voorzieningen zoals verblijf die via landelijke zorgaanbieders ingezet worden per cliënt vaak duur zijn. Dit speelt ook wanneer er geen indicatie zichtbaar is vanwege veiligheid. Een kind wordt dan uit veiligheidsoverwegingen buiten het gezin geplaatst waarbij de gemeente geen informatie krijgt omwille van het waarborgen van die veiligheid. Daarnaast oefent de gemeente invloed uit op de doorverwijzing naar jeugdhulp. Dit omdat huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en de Gecertificeerde Instellingen ook naar jeugdhulp mogen verwijzen. Door de inzet van een gedragswetenschapper in het lokale toegangsteam vergroten wij de kennis van jeugdproblematiek en zorgen voor een extra impuls in de samenwerking met huisartsen en jeugdartsen. Hiermee vergroten wij onze invloed op dit onderdeel. Waar mogelijk breiden we dit naar de overige verwijzers uit.

In 2021 wijzigt het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet. De basis van het nieuwe woonplaatsbeginsel is dat die gemeente verantwoordelijk is voor de kosten van zorg en verblijf, waar de jongere (voorafgaand aan een serie van hulptrajecten) ingeschreven staat in de Basisregistratie Personen, of, als dit niet bekend is, de plaats van het werkelijke verblijf voorafgaand aan de inzet van jeugdhulp.

In veel gevallen komen de woonplaats van de voogd of de werkelijke woonplaats overeen met de gemeente waar de jeugdige in de BRP is ingeschreven. In zo'n geval heeft het nieuwe woonplaatsbeginsel dus dezelfde werking als het oude. In enkele gevallen is dat echter niet zo en zal dus een administratieve overdracht plaatsvinden op 1 januari 2021. Het is nu nog niet duidelijk wat dit voor Westervoort aan kosten met zich meebrengt.

Voordat de coronacrisis toesloeg waren er toch een aantal mensen die op de arbeidsmarkt aan de zijkant stonden. Dit is een groep mensen die moeilijk naar werk toe te leiden is. Daar zal vol op ingezet moeten worden en dat kost tijd. Participatie is voor deze groep mensen een eerste aanzet om te bezien of (een vorm van) werk mogelijk is. Directe (en volledige) uitstroom is daarmee voor een steeds kleiner wordende groep mensen van toepassing.

Minimabeleid

We richten ons verder op de ontwikkelingen binnen het minimabeleid. Er is landelijke aandacht voor kinderen die opgroeien in armoede. Een goede start is van groot belang voor een kind om een gezonde ontwikkeling te borgen. Vanuit het oogpunt van integraliteit zal waar mogelijk de verbinding gemaakt worden tussen armoedebelid en jeugdzorg. Er is blijvend aandacht nodig voor de kinderen die het betreft of die moeilijk te bereiken zijn.

Omgevingswet

De Omgevingswet komt al uitgebreid aan de orde bij programma 3. Maar ook programma 2 krijgt te maken met deze nieuwe wet vanaf 2022. Invoering van deze wet zal ervoor zorgen dat het sociaal domein en het fysieke domein meer integreren. Nog meer dan eerder staat voor het fysieke domein het belang van de inwoner en de samenleving voorop. Het uitgangspunt wordt: wie wil, kan in Westervoort maximaal gezond leven en wonen. We hanteren een brede definitie van gezondheid waarbij we aansluiten bij de regionale visie op publieke gezondheid. "Gezondheid als het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven".

Sociale domein en fysieke domein trekken samen op bij gezamenlijke thema's, natuurlijk met participatie van inwoners en andere maatschappelijke partners. Thema's die spelen zijn: inclusie-agenda, IKC's, behoud en doorontwikkeling van cultuurhistorie, straten/buurt met overmatig veel hulpbehoevenden, ontmoetingsplekken, gemeentelijke (sport)accommodaties, beweegvriendelijke leefomgeving, eenzaamheid, veilige leefomgeving, zelfstandig thuis wonen.

De inclusie agenda

Eind 2019 is de inclusie-agenda vastgesteld. Met deze agenda wordt invulling gegeven aan het VN-verdrag voor mensen met een handicap. Uitgangspunt is dat iedereen mee moet kunnen doen in onze samenleving, een inclusieve samenleving dus. Het gaat om mensen met een lichamelijke, zintuiglijke en/of verstandelijke beperking. Vanaf 2020 is een themagroep met inwoners, gehandicaptenraad en professionals en de gemeente aan de slag om uitvoering te geven aan deze agenda. Aan het eind van elk jaar wordt de agenda gevuld voor het jaar daarop. Daar waar de mogelijkheid zich voordoet zal binnen de inclusie agenda geïntegreerd beleid met andere domeinen worden nagestreefd.

Oprichting Liemerse Ambassade

Met de oprichting van de Liemerse Ambassade zetten wij in op projectmatig aangestuurde programma's die ondernemers, onderwijs en de overheid samen beheren en uitvoeren. Met als doel het effectief uitvoeren van projecten die de individuele gemeenten overstijgen en waarvan de resultaten de Liemers als geheel ten goede komen. De Liemerse Economische Visie wordt in concrete projecten uitgevoerd. Versnippering wordt voorkomen, projecten zijn onder controle en worden uitgevoerd zonder winst oogmerk.

Mantelzorgcompliment

Tijdens de voorjaarsnotabehandeling van 2019 heeft de raad een motie aanvaard waarin een andere uitvoering van het Mantelzorgcompliment wordt voorgesteld. De gedachte was om alle WMO-cliënten twee cadeaubonnen van € 25,- te geven en voor mensen die geen WMO ontvangen een aanvraagformulier te maken.

Uit nader onderzoek blijkt dat uitvoering op deze manier een flinke kostenstijging gaat betekenen. De gemeente Westervoort kent 1059 inwoners die vanaf 2020 in aanmerking zouden komen voor het Mantelzorgcompliment (1030 WMO cliënten en 129 die geen WMO ontvangen). Het budget voor het Mantelzorgcompliment bedraagt € 33.500 in plaats van de € 63.000 waar uw raad van uit ging. Binnen dit budget zijn ook andere posten onder gebracht (de Vrijwilligersavond en een budget voor Mantelzorg activiteiten uitgevoerd door Mikado).

De aanname dat de meeste WMO gebruikers een mantelzorger hebben, blijkt niet het geval. Bij uitvoering van de motie krijgen veel cliënten een Mantelzorgcompliment aangeboden terwijl er geen Mantelzorger aanwezig is. Daarmee schiet de gemeente haar doel voorbij. In 2019 hebben van de 1030 WMO cliënten slechts 210 mensen een Mantelzorgcompliment aangevraagd. Ruim

800 WMO cliënten hebben het Mantelzorgcompliment niet aangevraagd terwijl de regeling ook voor hen open stond.

Gelet op het bovenstaande stelt het college voor om de motie niet in de volle breedte uit te voeren en het Mantelzorgcompliment op de oorspronkelijke wijze te realiseren. Inwoners kunnen dan via de website van de gemeente Westervoort het Mantelzorgcompliment aanvragen. Het Mantelzorgcompliment bestaat uit een bedrag van € 100,-, dat wordt aangevraagd door WMO-clënten maar of door mensen die geen maatwerkvoorziening ontvangen en woonachtig zijn in Westervoort en gedurende langere tijd (langer dan 3 maanden en minimaal 8 uur per week) mantelzorg ontvangen. Deze blijk van waardering wordt jaarlijks uitgekeerd en aanvragers kunnen desgewenst het bedrag verdelen onder meerdere mantelzorgers.

Twee manieren van verlenen:

- Mensen die het jaar ervoor het Mantelzorgcompliment hebben aangevraagd, krijgen het bedrag automatisch overgemaakt. Inwoners krijgen een brief waarin gevraagd wordt om eventuele wijzigingen door te geven aan de gemeente. De gemeente filtert het adressenbestand op mensen die overleden zijn of verhuisd zijn. Het bedrag wordt rond de dag van de Mantelzorg over gemaakt.
- Nieuwe aanvragers downloaden het aanvraagformulier van de website en vullen het in. De gemeente beoordeelt de aanvraag: checkt de gegevens in WMO-bestand en neemt waar mogelijk contact op om navraag te doen over de situatie. Bij toekenning ontvangen mensen een brief en vervolgens maakt de gemeente het Mantelzorgcompliment over.

2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Resultaatgerichte sturing binnen het Sociaal Domein

Dit is het speerpunt:

2.A.1	Inrichting, beheersing en monitoring budgetten Wmo en Jeugdhulp
Doel	Optimalisatie van administratieve processen zodat actuele sturingsinformatie bijdraagt aan doelmatige inzet van budgetten binnen het sociaal domein.
Toelichting	Op basis van het bestaande beleid zijn de beschikbare budgetten voor de uitvoering van de taken in het sociaal domein niet toereikend. Om de bestaande middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten is het noodzakelijk om: - financiële kaders te stellen als leidend principe voor sturingsinformatie - tussentijds meer inzicht in de besteding van de beschikbare middelen te krijgen - de interne administratie en administratie externe partijen op elkaar aan te sluiten - op basis van kwartaalrapportages keuzes te maken voor de doelmatige inzet van middelen
Risico's	- Administratie externe partijen is onvoldoende op orde - Financieel kader is ontoereikend voor de zorgbehoefte - Systemen zijn onvoldoende op elkaar aangesloten - Te weinig middelen beschikbaar om benodigde systemen op orde te krijgen
Planning	Eind 2020 wordt de toekomstvisie en transformatieagenda vastgesteld. Op basis van het nieuwe beleid worden in 2021 de administratieve processen verder geoptimaliseerd.
Financiën	In de uitvoeringsagenda wordt een financiële paragraaf opgenomen.
Participatie	Samenwerking ketenpartners verbeteren. Op basis van budgetbeheersing bestaat de mogelijkheid om met zorgaanbieders en -vragers invulling te geven aan de zorgbehoefte.

B. De basis op orde

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	De transformatie. Van maatwerk naar voorliggend
Doel	Het afschalen van zorg mogelijk maken door algemene, voorliggende voorzieningen te versterken of te ontwikkelen en aan elkaar te verbinden. Hierdoor wordt een verschuiving van maatwerk naar voorliggend mogelijk gemaakt. De zogenaamde "nulde en eerste lijn" worden versterkt waardoor maatwerk voorzieningen mogelijk minder snel nodig zijn.
Toelichting	Door actief in te zetten op de transformatie, de versterking van eigen kracht, sociaal netwerk, preventie en algemene voorzieningen wordt bijgedragen aan de vermindering van de druk op de maatwerkvoorzieningen. Een investering in de algemene voorzieningen, ook financieel, leidt tot het minder hoeven inzetten van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg. Inmiddels ingezette initiatieven worden doorontwikkeld en het ontplooiën van nieuwe initiatieven wordt gestimuleerd en gefaciliteerd. Daarnaast wordt ingezet op het beter verbinden van initiatieven vanuit de gedachte; samen sterk!
Risico's	- Organisaties werken nog onvoldoende samen en kijken onvoldoende over grenzen heen. - Bewustwording van nut en noodzaak en de daarbij behorende gedragsverandering van inwoners en organisaties komt niet voldoende tot stand. - Onvoldoende wenkend perspectief waardoor organisaties het bedrijfsbelang boven het cliëntbelang stellen. - Onvoldoende optimaliseren van werkprocessen bij 1Stroom

2.B.1	De transformatie. Van maatwerk naar voorliggend
Planning	Nadat het werkplan integraliteit en transformatie is vastgesteld zullen keuzes gemaakt worden op basis van urgentie en/of haalbaarheid/betaalbaarheid.
Financiën	Daar waar een algemene voorziening de druk op een maatwerk voorziening kan verminderen kan geld voor die maatwerk voorziening worden ingezet als investering in de algemene voorziening. Dit speerpunt kan budgetneutraal worden uitgevoerd.
Participatie Indicatoren	Om participatie op dit speerpunt vorm te geven zal gebruik gemaakt worden van bestaande overleg vormen met inwoners en organisaties. De ontwikkeling van dit speerpunt vindt plaats in diverse projecten. Op projectniveau wordt op verschillende manieren participatie door burgers gevraagd. Beleidsvorming en –uitvoering vindt plaats in overleg en in samenwerking met professionals uit de zorg en gezondheidszorg, (regionale) patiëntenverenigingen en andere belangbehartigers. Indien nodig kan een nieuwe, tijdelijke, overlegvorm bijvoorbeeld in de vorm van een denktank, worden opgezet. Op de diverse onderdelen in deze transformatie zetten we in op de volgende niveaus van participatie; consulteren, samen beslissen, samen handelen worden ingezet. • demografische druk • WMO cliënten met een maatwerkarrangement • huidig aantal 547 • streefcijfer 500 • tevredenheid welzijnsvoorzieningen • huidig cijfer 66% • streefcijfer 66% Als het aanbod in welzijn en voorliggende voorzieningen wordt uitgebreid is de verwachting dat de maatwerkvoorzieningen op dat punt minder worden. Op basis van een analyse van het huidige aanbod en het benodigde aanbod van voorliggende voorzieningen, is de verwachting dat hierop specifiek kan worden ingezet. Het meten van de tevredenheid over de voorzieningen is dan een belangrijke graadmeter voor het succesvol kunnen inzetten hiervan.
2.B.2	Aansluiting Zorg en Onderwijs
Doel	Uitgaande van de ondersteuningsvraag van kind of ouders, werken onderwijs en jeugdhulp samen om kind en ouders te ondersteunen zodat kinderen zoveel mogelijk in de eigen omgeving opgroeien.

2.B.2	Aansluiting Zorg en Onderwijs
Toelichting	Doel is dat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving opgroeien. Omdat kinderen een belangrijk deel van hun tijd op school doorbrengen, is de betrokkenheid van het onderwijs om dit doel te bereiken van belang. Aansluiting van scholen (primair onderwijs en voortgezet onderwijs) op de jeugdhulp en omgekeerd is essentieel. Het onderwijs verleent mede in het kader van passend onderwijs regelmatig ondersteuning aan leerlingen. Voor zover van toepassing moet dit aansluiten op de jeugdhulp die een leerling ontvangt. Daarnaast is het van belang dat signalen vanuit het onderwijs tijdig leiden tot inzet van jeugdhulp en is betrokkenheid vanuit het onderwijs belangrijk als jeugdhulp wordt ingezet. In 2020 zijn stappen gezet om de aansluiting te verbeteren. Er zijn speerpunten geformuleerd en het contact is verder verbeterd. Wachtlijstproblematiek, inkoopvoorwaarden van zorgaanbieders en verschillende verantwoordelijkheden tussen gemeente en onderwijs blijven aandachtspunten. In 2021 zal hier opnieuw op worden ingezet. Er zijn experimenten uitgevoerd die geëvalueerd worden en de werkwijze zal geborgd worden. Vervolgens kunnen er nieuwe experimenten ingezet worden om de verbinding GGZ en onderwijs verder te verbeteren. De gemaakte afspraken worden geborgd, zodat de opbrengst voor alle partijen duidelijk is. Daar waar nodig faciliteren we ondersteuning op een manier die past bij de ondersteuningsvraag. We zetten in op slimme verbindingen van maatwerkvoorzieningen met het onderwijs rondom een kind. Nu we op lokaal niveau goede stappen hebben gezet gaan we nu ook op Liemers niveau de aansluiting tussen zorg en onderwijs verbeteren. Het onderwijs en het samenwerkingsverband van het onderwijs is op Liemers niveau georganiseerd waar ook enkele speciaal onderwijs scholen onder vallen. De gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en Montferland zijn bereid om hier aan mee te werken.
Risico's	Organisaties gaan niet voldoende mee in deze beweging. De bereidheid van de andere gemeenten is groot. Maar lokale verschillen kunnen ertoe leiden dat op regionaal niveau minder resultaten worden bereikt. De wet op de privacy kan een belemmerende factor zijn. Deze nieuwe vorm van samenwerking vraagt flexibiliteit van alle partijen.
Planning	We gaan door met het op casusniveau ophalen van informatie om uiteindelijk de aansluiting te verbeteren en ouders en kinderen nog beter te kunnen ondersteunen. We zijn in 2020 gestart in de Liemers met het formuleren van de opdracht om de aansluiting tussen zorg en onderwijs te verbeteren. We gaan de afspraken inventariseren en waar nodig en gewenst deze in breder verband vastleggen en borgen. Vervolgens zullen we medio 2021 de opdracht gaan uitvoeren waarna we in het laatste kwartaal de eerste resultaten laten zien en bepalen wat het vervolg is.
Financiën	Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat uitvoering van dit speerpunt budgettair neutraal verloopt.

2.B.2	Aansluiting Zorg en Onderwijs
Participatie Indicatoren	Wij gaan samen met andere gemeenten, het onderwijs, maar ook ouders en kinderen verder uitvoering geven aan dit speerpunt. We vragen ouders en partners om mee te doen en mee te denken. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de bestaande overlegvormen. • achterstandsleerlingen • huidig percentage: 11,92% • streef percentage: 11% • aantal VVE-plaatsen • huidig aantal: 30,25 • streefwaarde: 30,25 • jongeren met jeugdhulp • huidig percentage: 13,3% • streef percentage: 12,3% • jongeren met jeugdbescherming • huidig percentage: 0,9% • streef percentage: 0,9% • beëindigde jeugdhulptrajecten, voortijdig afgesloten • huidige percentage: 16,7% • streef percentage: 16,6% Deze indicatoren verwijzen naar de inzet van preventieve maatregelen. Zowel de aansluiting van zorg en onderwijs als het hierna genoemde onderwijs achterstanden beleid zijn er op gericht achterstanden en problemen bij kinderen te voorkomen. Wanneer het ingezette beleid effectief blijkt te zijn zal, naar verwachting, het aantal achterstandsleerlingen en VVE plaatsen verminderen. Door vroegtijdig op scholen te signaleren of kinderen problemen hebben kan doorverwijzing naar jeugdhulp voorkomen worden.
2.B.3	Projecten in het kader van Onderwijsachterstandenbeleid
Doel	Kinderen een betere startkwalificatie voor hun onderwijsperiode en in het verlengde daarvan voor hun toekomst.
Toelichting	Toelichting: Westervoort heeft een historie als het gaat om onderwijsachterstandenbeleid. Behalve dat de gemeente daarom al langere tijd gelden ontvangt vanuit het Rijk, worden ook al langer gemeentelijke gelden ingezet. Voor een deel van deze gemeentelijke middelen heeft in het verleden (college)besluitvorming plaats gevonden; het gaat om scholing, om het doen van sociaal medische indicaties en om het uitvoeren van de zgn. KIJKmonitor. De projecten betreffen: - Vergroten van de ouderbetrokkenheid - VVE-aanbod in groep 1 basisonderwijs - Verbinding onderwijs – zorg - peutermonitor
Risico's	Inhoudelijk; niet Financieel; wegvallen Rijksmiddelen en/of gemeentelijke middelen

2.B.3	Projecten in het kader van Onderwijsachterstandenbeleid
Planning	Ad.a.: april 2020 – december 2023 Ad.b.: april 2020 – december 2021 Ad.c.: vanaf april 2020 Ad.d.: vanaf april 2020
Financiën	financiering van de vier projecten voor de periode 2020 – 2023 gebeurt door het inzetten van resterende Rijksmiddelen 2019 (nb.: is toegestaan vanuit de Rijksoverheid).
Participatie	primair onderwijs (Liemernovum en Innerwaard) en kinderopvangorganisaties (Puck&CO, Humankind en Zonnekinderen)

2.B.4	Kansrijke start
Doel	Wij willen een sluitende en samenhangende aanpak van (aanstaande) zwangeren en (jonge) ouders in een kwetsbare situatie. Wij streven er naar dat alle kinderen een kansrijke start hebben.
Toelichting	De Rijksoverheid is in 2019 begonnen met het actieprogramma Kansrijke Start. Uitgangspunt is dat ieder kind de best mogelijke start verdient van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De eerste 1.000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen – zowel fysiek als mentaal - op latere leeftijd. Soms heeft een kind geen goede start bij de geboorte. Geen goede start wil zeggen: het kind wordt te vroeg geboren, heeft een te laag geboortegewicht of allebei. Maar ook na de geboorte kunnen problemen ontstaan die ervoor zorgen dat het kind geen goede start heeft. De oorzaak van geen goede start na de geboorte ligt voornamelijk bij sociale risicofactoren en het gebrek aan beschermingsfactoren. Als een kind in de vormende fase blootstaat aan stress, rook, slechte voeding, mishandeling of andere risicofactoren, dan is dat de wortel voor gezondheidsverschillen. Deze grote verschillen in kansen op een lang en gezond leven hebben weinig te maken met erfelijke factoren, maar alles met de omstandigheden waarin kinderen zich ontwikkelen en opgroeien. Het blijkt dat deze kinderen uit kwetsbare gezinnen zich lichamelijk, geestelijk en sociaal minder goed ontwikkelen. Wij willen (aanstaande) kwetsbare ouders helpen zodat hun kinderen zo gezond mogelijk hun leven starten. Kinderen hebben na een veilige, gezonde en kansrijke start meer kans om op te groeien tot zelfredzame burgers. Dit doen wij al met programma's als Nu Niet Zwanger en Stevig ouderschap. Met een sluitende (preventieve) aanpak kan (complexe) problematiek op een later moment voorkomen worden. Beide aspecten kunnen daarnaast (op langere termijn) kosten besparen.
Risico's	Kansrijke start opereert in meerdere domeinen. Sociale domein, geboortezorg en het medische domein. Om resultaten te boeken is bereidheid nodig vanuit alle domeinen. Met bereidheid van andere partijen wordt gedoeld op inzet in tijd en geld maar ook over de grenzen kunnen en willen kijken van de eigen organisatie, allemaal met het belang van het kind voorop. Er zal zowel lokaal als regionaal een coalitie worden gevormd met betrokken partijen. Ook de bereidheid van andere gemeenten is nodig om goede afspraken te maken op regionaal niveau. Ook de bereidheid van (aanstaande) ouders om geholpen/ondersteund te worden is een randvoorwaarde om resultaat te kunnen behalen.

2.B.4	Kansrijke start
Planning	Lokaal wordt onder de regie van de gemeente in 2020 een coalitie van betrokken partners gevormd. In 2021 moet dit leiden tot betere samenwerking tussen de betrokken partijen en onderlinge afspraken hierover. Ook op regionaal niveau zijn er in initiatieven om samenwerking op te zoeken. In 2021 moet dit gestalte krijgen in concrete afspraken over bijv. samenwerking, en eenduidige signalering en doorverwijzing.
Financiën	Uitvoering van dit speerpunt gebeurt budgettair neutraal. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van externe financiële bronnen. Er loopt bijvoorbeeld in 2020 een subsidieaanvraag bij ZonMw. Dit zou een extra impuls geven aan Kansrijke start.
Participatie Indicatoren	Partijen als huisartsen, kraamzorg, verloskundigen, ziekenhuis, jeugdgezondheidszorg, sociaal loket zijn belangrijke partijen die van belang zijn om te streven naar een kansrijke start voor alle kinderen. We gaan ook in gesprek met ervaringsdeskundige inwoners. Aantal kinderen in armoede huidig percentage: 8% streef percentage: 7% Het doel van het project Kansrijke start is het laten afnemen van het aantal kinderen in de knel en daarmee het aantal kinderen dat in armoede opgroeit. Wanneer kansrijke start succesvol is zal dit getal dus lager worden.

2.B.5	Wijkaanpak/wijkgericht werken Broeklanden
Doel	De sociale draagkracht en draaglast zijn in balans in de wijk Broeklanden.
Toelichting	In 2019 is die notitie spankracht in Westervoort vastgesteld. In deze notitie bleek dat er kwetsbare wijken zijn in Westervoort en dat er binnen deze wijken sprake is van een clustering van kwetsbare inwoners. In wijk de Broeklanden wordt met Vivare, Mikado, het sociaal loket en andere partners gezocht naar slimme verbindingen en mogelijk nieuwe verbindingen zodat de balans tussen de sociale draaglast en sociale draaglast in de wijk op zijn minst in evenwicht is. Partners zijn Vivare, Mikado, wijkenteam, team Binnenstebuiten en bestaande inwoners.
Risico's	Mogelijk is het lastig om inwoners te betrekken. De vraag is of er voldoende mogelijkheden zijn om de woningtoewijzing te beïnvloeden. De aanpak wordt bekostigd van tijdelijk geld van Mikado. Gedurende het project moet er bekeken worden of dit structureel geld zal gaan vragen.
Planning	Vorbereiding 2020 doorlooptijd tot einde 2023
Financiën	Het project wordt ambtelijk ondersteund door de gemeente Westervoort. Voor de wijkopbouwwerker is er geld gereserveerd binnen Mikado.
Participatie Indicatoren	De bewoners van de wijk Broeklanden zullen een actieve rol spelen in dit project. Niet meer voor, maar samen met inwoners is het uitgangspunt. WMO cliënten met een maatwerkvoorziening in Westervoort (cijfers specifiek voor de wijk Broeklanden nog niet voorhanden) Huidig aantal: 547 streef waarde:500 De verwachting is, dat wanneer een wijk wordt versterkt, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van de inwoner wordt vergroot. De effectiviteit hiervan zou terug te lezen moeten zijn in de indicator van het aantal personen dat gebruik maakt van een maatwerkvoorziening in deze wijk.

2.B.6	Vervanging kunstgrasvelden voetbalvereniging
Doel	Veilig en conform de eisen gebruik kunnen maken de kunstgrasvelden
Toelichting	De kunstgrasvelden voldoen niet meer aan alle eisen en zijn afgekeurd. De kunstgrasvelden zijn in principe versleten en moeten worden vervangen. Er zijn twee opties: 1. Vervangen van de kunstgrasvelden in 2022. Uitvoeren van onderhoud in 2020, zodat de velden tot de vervanging medio 2022 gebruik kunnen worden conform de eisen. 2. Het uitvoeren groot onderhoud door erg versleten doelgebieden te “ruilen” met de uitloopstukken waardoor de velden pas in 2024 vervangen kunnen worden. De voetballer ziet en merkt de verschillen bij de bespeling. De velden worden voor twee jaar goedgekeurd en moeten in 2022 opnieuw gekeurd worden, dat weer kosten met zich mee kan brengen om het veld aan de eisen te laten voldoen. Voor voetbal zal er één nieuwe voetbalaccommodatie worden gepland, waarvoor een haalbaarheidsonderzoek zal worden uitgevoerd. De resultaten hiervan kunnen van invloed zijn op de vervanging van 1 of 2 kunstgrasvelden en het tijdstip waarop.
Risico's	De velden zijn afgeschreven, maar de levensduur kan worden verlengd met maximaal 4 jaar, zodat ze aan de eisen voldoen. Het risico bestaat wel dat er in de goedgekeurde periode de conditie toch onder de normen komt en een ongeval op het veld kan leiden tot een rechtszaak. De gemeente moet dan kunnen aantonen in een logboek, dat er maandelijks is geïnspecteerd op de hoeveelheid infill, de penaltystippen, de lijnen en de naden. Dat kost veel tijd en geld.
Planning	Is afhankelijk van de gekozen optie.
Financiën	Onderhoud ca. 2024: € 350.000 per veld en € 22.500 voor de engineering. Totaal € 722.500 (excl. indexatiekosten). Groot-onderhoud/ vervangen doelgebieden in 2020. Totaal: € 30.000 Herkeuring 2020: 1.500/ Keuringskosten 2022 € 2.000 Extra veldinspecties en afstemming onderhoud in 2020/2021: Totaal: € 3.000 Extra onderhoud gedurende deze jaren: Totaal: € 5.000
Participatie	De opties moeten worden besproken met de voetbalverenigingen die zullen naar verwachting uitsluitend akkoord gaan met het vervangen van de kunstgrasveld in 2021. Hun standpunt zal ook afhankelijk zijn van de voortgang en resultaten van het haalbaarheidsonderzoek van een nieuwe voetbalaccommodatie.
2.B.7	Andere dekking combinatiefunctie sport met 8 uur per week
Doel	Meer activiteiten sport, bewegen, onderwijs
Toelichting	De combinatiefunctionaris sport is met het beweegteam bijzonder succesvol bij de fysieke en mentale ontwikkeling van kinderen. In feite is geen sprake van een uitbreiding maar een andere dekking van het bestaande contract
Risico's	Geen
Planning	Uitvoering na besluitvorming
Financiën	Structureel € 12.500
Participatie	De sportverenigingen en de scholen bepalen door vertegenwoordiging in de stuurgroep de inzet van de combinatiefunctie sport.
2.B.8	Sportakkoord
Doel	Vaststelling van sportakkoord Westervoort

2.B.8	Sportakkoord
Toelichting	Op landelijke en provinciaal niveau is er een sportakkoord getekend door alle relevante maatschappelijke partners dat tot doel heeft sport en bewegen te verenigen, te versterken en de maatschappelijke waarde van sport en bewegen te vergroten met alle positieve gevolgen voor de inwoners en de samenleving (doelstellingen sociaal domein). Op de volgende thema's kan een sportakkoord gemaakt worden: inclusief sporten, vitale sport- en beweegaanbieders, van jongs af vaardig in bewegen, duurzame sportinfrastructuur, positieve sportcultuur en topsport die inspireert. Het landelijke sportakkoord zal worden vertaald naar een Sportakkoord Westervoort. De werkzaamheden hiervoor zullen worden uitgevoerd door een projectleider van de GSF. De kosten worden helemaal gedekt door een rijksbijdrage. Voor de uitvoering van het sportakkoord is ook een rijksbijdrage beschikbaar van € 10.000,-
Risico's	geen
Planning	Het sportakkoord zal worden getekend in juni 2020 en na de zomer zal gestart worden met de uitvoering.
Financiën	Inkomsten van het rijk van bedragen € 15.000,- voor de aanstelling van een sportformateur en € 10.000,- voor de uitvoering. Dit speerpunt kan budget neutraal worden uitgevoerd.
Participatie	Het sportakkoord wordt opgesteld in samenwerking met alle Westervoortse sportorganisaties, onderwijs en maatschappelijke organisaties.
Indicatoren	

C. Meedoen naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt
Doel	Inwoners perspectief bieden op uitstroom richting de arbeidsmarkt al dan niet via inzet van specifieke instrumenten / projecten.

2.C.1	Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt
Toelichting	Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2019 zijn extra financiële middelen beschikbaar gesteld om enerzijds onze uitvoeringsorganisatie RSD 'de Liemers' toekomstbestendig te maken en anderzijds om te investeren in de klanten van de RSD met als doel het realiseren van extra uitstroom naar de arbeidsmarkt. Zoals uit de evaluatie van de zogenoemde "Businesscase RSD" over 2019 blijkt waren voor 2019 de volgende resultaten (KPI's) afgesproken en ook behaald: • Volledig zicht op de Participatiewet; • 331 klanten, met kans op werk, hebben in 2019 een stap voorwaarts gezet richting werk; • Gemiddeld 85% Liemerse klanten, met kans op werk, hadden in 2019 een activiteit richting werk; • 304 Liemerse klanten, stromen uit richting werk; • Volledig zicht op de duurzame uitstroom (ongeveer 80%); • Er is gewerkt binnen de bestaande financiële middelen. De huidige Businesscase kent een looptijd tot 1 juli 2021. Het niet blijvend investeren in de doelgroep leidt tot een mindere uitstroom en daaraan gekoppeld bestandstoename met een toenemende druk op het BUIG-budget. Uit onderstaande financiële onderbouwing blijkt dat het voortzetten van de Businesscase leidt tot een aanzienlijk positief resultaat. Voorgesteld wordt om de businesscase te verlengen t/m 31 december 2021 en vervolgens op grond van een evaluatie over de jaren 2019 en 2020 bij de voorjaarsnota 2021 al dan niet met voorstellen te komen om de businesscase te verlengen voor daarop volgende jaren.
Risico's	De voorgestelde plannen gaan uit van blijvende positieve ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de daaraan verbonden blijvende vraag naar arbeidskrachten. Inmiddels heeft het overgrote gedeelte van bestand een grote afstand tot de arbeidsmarkt, dit vraagt om een langduriger begeleiding/aanpak om inwoners werkfit te maken. De bestuurlijke daadkracht: Samenwerking in dezen is een must. Echter verschillende belangen kunnen leiden tot vertraging besluitvorming en daarmee vertraging in de uitvoering. De coronacrisis heeft al gevolgen voor de bestandsontwikkeling bij de RSD. Momenteel is niet in te schatten wat de exacte consequenties zijn. Door de RSD worden diverse scenario's uitgewerkt. Met de kennis van nu (begin april 2020) blijft de noodzaak om extra te investeren in het realiseren van uitstroom aanwezig of wellicht sterker aanwezig. Immers de nieuwe instroom moet met een kleine steun in de rug na de coronacrisis weer redelijk snel aan de slag kunnen.
Planning	Uitvoering vindt plaats aan de hand van de door de RSD 'de Liemers' opgestelde begroting 2021.

2.C.1	Inzet op inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt
Financiën	Voor het verlengen van de Businesscase voor de 2e helft van 2021 is een extra investering noodzakelijk van € 108.180. Uitgaande de de huidige verdeelsleutel is er voor Westervoort sprake van een totale investering van € 249.612. De berekende schadelastbeperking bedraagt € 714.444. Er is over 2021 sprake van een positief resultaat van € 464.832. De businesscase richt zich op uitstroom. De instroom hebben we niet in de hand. we zijn streng aan de poort maar als het economisch slecht gaat zullen we het aantal bijstandsgerechtigden zien stijgen. Voorzichtigheidshalve boeken we het positieve resultaat daarom niet in. De berekende schadelastbeperking is gebaseerd op de gegevens van voor de coronacrisis. Op moment van opstellen van deze voorjaarsnota is niet aan te geven hoe e.e.a. zich (financieel) zal gaan ontwikkelen. Duidelijk is wel dat extra investeren in uitstroom op termijn tot financiële voordelen (minder meer) in de uitgaven BUIG zal gaan leiden.
Participatie Indicatoren	De gemeente is via de RSD continue in gesprek met werkgevers om extra arbeidsplaatsen te creëren. Daarnaast worden zoveel mogelijk mogelijkheden benut om plekken te genereren bij verenigingen en organisaties en waar mogelijk bij bedrijven en ondernemers. Hier ontstaat een wederzijds voordeel. Het voornemen is om zoveel mogelijk te schakelen op het gebied van Activerend Werk en het speerpunt Statushouders tussen Duiven en Westervoort. • bijstandsuitkering (aantal per 1000 inwoners) • huidig cijfer: 38,5 • aantal schuldhelpverleningstrajecten • huidig cijfer: 112 • Jeugdwerkeloosheid • huidig cijfer: 2% • Netto arbeidsparticipatie • huidig cijfer: 67,5% • Aantal uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt • huidig cijfer: 255 • Duurzame uitstroom (>1 jaar) naar betaald werk • huidig cijfer: 41 • Percentage cliënten met (activerings)traject • huidig cijfer: 86,24% • Aantallen cliënten dat de stap gezet heeft naar volgende trede • huidig cijfer: 66 • Aantal werkfitte cliënten • huidig cijfer: 44 Alle activiteiten van de RSD zijn er op gericht om mensen geheel of gedeeltelijk in hun eigen levensonderhoud te laten voorzien. Door de inzet van gerichte activiteiten streven wij naar verbetering / vooruitgang. In verband met de huidige corona crisis is de arbeidsmarkt zeer onvoorspelbaar. We handhaven daarom de huidige cijfers als streefwaarden.

2.C.2	Statushouders
Doel	Het doel is meerledig: • Integratie en participatie van nieuw komende statushouders en mensen met een migratieachtergrond; • Als gemeente in contact blijven met statushouders en gezinnen met een migratie-achtergrond die zich in Westervoort huisvesten, om zo: • wanneer noodzakelijk een vorm van ondersteuning te kunnen organiseren (voorkomen dat over paar jaar hernieuwde kennismaking nodig is); • voortgang van inburgering te kunnen monitoren. Samen met de voortgang in integratie, taal en participatie.
Toelichting	Westervoort heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid waar het gaat om huisvesting en ondersteuning bij integratie en participatie van statushouders en migranten. We willen op een goede en verantwoorde manier voldoen aan ónze rol in de taakstelling, begeleiding, ondersteuning en inburgering van de statushouders en mensen met een migratieachtergrond in de gemeente Westervoort. In de vigerende beleidsnotitie aangaande regie op inburgering en participatie is aangegeven hoe de gemeente vorm geeft aan deze verantwoordelijkheid. In deze nota wordt ook voorgesorteerd op voorziene landelijke wetwijziging. De verwachting is dat de verantwoordelijkheden op basis van de Nieuwe Wet Inburgering substantieel verzaagd wordt. Ten tijde van het optellen van de begroting was de ingangsdatum van de nieuwe Wet Inburgering 1 juli 2021. In 2021 zetten we verder in op • het integreren, participeren en inburgeren van statushouders en mensen met een migratieachtergrond die nieuw komen in Westervoort • het verder uitbouwen / versterken van het netwerk rond statushouders en samenwerking tussen de netwerkpartners; • verdere implementatie en bijschaven van de taakverzwaring op basis van de nieuwe wet Inburgering).
Risico's	De Rijksuitkeringen zijn niet toereikend om voldoende ondersteuning te bieden. Zie hiervoor de toelichting in de paragraaf financiën. Het is van belang dat alle beschikbare informatie door alle partijen wordt gedeeld om adequate ondersteuning te kunnen bieden. Indien dit vanwege privacywetgeving niet gebeurt kan dit leiden tot vertraging in inburgering en integratie.
Planning	In 2021 wordt de samenwerking in het kernteam voortgezet, wordt de samenwerking met externe netwerkpartners voortgezet en uitgebreid waar nodig. Als de nieuwe wet Inburgering later dan 1 juli 2021 wordt ingevoerd wordt de planning van het implementatietraject daarop aangepast.

2.C.2	Statushouders																				
Financiën	Jaarlijks stelt de rijksoverheid budget beschikbaar voor de taakuitvoering voor statushouders. Of er nog extra middelen beschikbaar komen voor de taakverzwaring op basis van de nieuwe wet is niet bekend Er zijn twee aanvullingen ten opzichte van de huidige begroting: • het subsidiebudget voor de maatschappelijke begeleiding is al een aantal jaar structureel te laag. Daarom de wens voor het verhogen van dit budget van €17.000 naar €28.000 Deze verhoging is gebaseerd op de onderdelen die al aantal jaren worden ingekocht voor de maatschappelijk ondersteuning en het aantal te vestigen statushouders per jaar; • 1Stroom had en heeft voor de statushouderstaken in 2019 en heeft in 2020 structureel 0.6 fte te weinig voor het uitvoeren van de regievoeringstaken voor statushouders voor de gemeenten Westervoort en Duiven. Een deel van dit structurele tekort is in 2019 en tot 1 augustus 2020 ingevuld met tijdelijk budget. Dit budget is op per 1 augustus 2020. Dat betekent dat vanaf dat moment er geen formatie beschikbaar is voor de regievoeringstaken (uitvoeringstaken) aangaande statushouders. Voor de garantie van de continuïteit en kwaliteit van de taakuitoefening van de wettelijke regievoeringstaken aangaande statushouders moet jaarlijks €16.617 bijgeraamd worden. De formatie-uitbreiding is nodig voor onze gemeente om aan haar verplichte taakstelling vanuit de Rijksoverheid / COA te voldoen zodat de gemeente een bijdrage kan leveren aan de integratie en participatie van nieuwkomers. In het kalenderjaar 2020 bereid de gemeente Westervoort zich voor de nieuwe wet Inburgering. Tijdens deze voorbereiding worden kosten gemaakt. De rijksoverheid heeft in de meicirculaire van 2019 een budget via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld met twee doelen: • versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering inburgeren. • gemeenten zich oriënteren op de regierol inburgering zodat een soepele overgang naar het nieuwe stelsel wordt bevorderd. Voor de gemeente Westervoort komt dit neer op een twee maal een uitkering van € 17.500. Een keer voor het jaar 2019 en één keer voor het jaar 2020. In totaal € 35.000.																				
Participatie	Diverse vrijwilligers maar ook verenigingen en organisaties (waaronder RSD en VWON) worden betrokken in de brede aanpak. Samen beslissen, samen handelen.																				
Indicatoren	<table><tr><th></th><th></th><th>Westervoort huidig cijfer</th><th></th><th>Bron</th></tr><tr><td>inwoners met migratieachtergrond</td><td></td><td>18,3</td><td></td><td>CBS</td></tr><tr><td>arbeidsparticipatie</td><td></td><td>vooralsnog niet beschikbaar</td><td></td><td></td></tr><tr><td>statushouders met taaldiploma</td><td></td><td>vooralsnog niet beschikbaar</td><td></td><td></td></tr></table>			Westervoort huidig cijfer		Bron	inwoners met migratieachtergrond		18,3		CBS	arbeidsparticipatie		vooralsnog niet beschikbaar			statushouders met taaldiploma		vooralsnog niet beschikbaar		
		Westervoort huidig cijfer		Bron																	
inwoners met migratieachtergrond		18,3		CBS																	
arbeidsparticipatie		vooralsnog niet beschikbaar																			
statushouders met taaldiploma		vooralsnog niet beschikbaar																			

D. Zelfredzaamheid naar vermogen

Dit zijn de speerpunten:

2.D.1	verbinding beschermd wonen en voorliggend veld
Doel	Voor mensen die uitstromen uit het beschermd wonen willen we: zelfstandig wonen met goede begeleiding in een eigen (zelf gehuurde) woning voor meer inwoners binnen handbereik brengen geleidelijke afbouw en omvorming van intramuraal beschermd wonen naar een lokale basisinfrastructuur met een breed scala aan ondersteuningsvormen (en woonvarianten) lokaal in de wijk
Toelichting	Ontwikkelen van voorliggende voorzieningen om zoveel mogelijk een beroep op duurdere beroepsmatige ondersteuning te voorkomen. In Westervoort maakt de Sociale Supermarkt zich sterk voor het ontwikkelen van algemene voorzieningen. Het is een netwerkorganisatie bestaande uit Inloophuis De Herberg, dagbesteding Interstap, Stichting Welzijn Ouderen, Mikado en de gemeente. Doel is dat inwoners mee of meer doen. Door samenwerking zijn ook kleine initiatieven in staat om meer te doen aan ontmoeting, sociale cohesie en zinvolle dagbesteding voor inwoners van Westervoort. Zij kunnen rekenen op de ondersteuning en de kennis van de grotere organisaties. De beweging is op gang gebracht, en zal zich de komende tijd verder ontwikkelen. Welke voorliggende voorzieningen precies ontwikkeld worden, is afhankelijk van de vraag/behoefte en het gewenste effect. Uiteraard wordt ook samengewerkt met andere partners zoals RIBW en GGNET. Voorbeelden zijn: • De algemene ontwikkelingen die vallen onder de vlag van 'De Sociale Supermarkt' zoals: • Groenteplein • Connexxion • Inloophuis de Herberg • Dagbesteding in de Uitterweert, • Inloophuis de Herberg (waaronder oudercontact voor kinderen met autisme) • vroeg erop af aanpak • bemoeizorg/zorgbemiddeling • Maatjesproject 'vriendendienst op stap' • Informele netwerkondersteuning Mee Gelderse Poort • Jongerencoach • buurtcirkels • Etc. • In de nabije toekomst denken we de effecten van deze voorzieningen beter te kunnen meten waardoor er zowel kwalitatieve als kwantitatieve cijfers beschikbaar zullen komen.
Risico's	overlast in de buurt, verkommering en vereenzaming van de inwoner, toekomstige financiering/bezuinigingen, stigmatisering/onbegrip vanuit de buurt.
Planning	m.i.v. 2021
Financiën	Dit kan binnen het bestaande budget.
Participatie	Deelname aan de samenleving impliceert een zinvolle dagbesteding maar ook vrijetijdsbesteding en inbedding in de wijk en van betekenis zijn voor de maatschappij/een ander.
Indicatoren	Tevredenheid welzijnsvoorzieningen huidig cijfer: 66% streefwaarde: 66%

2.D.2	Scheiden zonder schade
Doel	De schade bij kinderen zoveel mogelijk beperken als hun ouders uit elkaar gaan. Onze inzet is om, met input vanuit ouders, kinderen en professionals, te komen tot concrete acties zodat we deze schade kunnen beperken.
Toelichting	Scheiden is een veelvoorkomend maatschappelijk verschijnsel geworden. Er komt veel bij kijken en het is voor alle betrokkenen een ingrijpende gebeurtenis. De betrokkenheid van kinderen maakt het daarbij nog ingrijpender. Ouders zijn na een scheiding geen partners meer, maar het ouderschap blijft. De meeste ouders lukt het om samen goede afspraken te maken over de invulling van het ouderschap als ze niet meer samen zijn. Maar er zijn ook ouders bij wie dat niet lukt en waarbij het kind knel komt te zitten in de strijd tussen de ouders. Deze kinderen kunnen op korte en lange termijn negatieve effecten ondervinden op hun ontwikkeling, waardoor er vaker een beroep gedaan wordt op jeugdhulp en begeleiding in de volwassen leeftijd. Om dit te voorkomen willen we insteken op een preventieve aanpak waarbij we in een zo vroeg mogelijk stadium ouders en kinderen de juiste ondersteuning willen bieden. We sluiten aan bij de uitrol van het landelijke Programma Scheiden zonder schade en zoeken aansluiting bij de regionale ontwikkelings Complexe echtscheidingen. De omgeving van de gezinnen zullen hierbij betrokken worden volgens de inzichten van De nieuwe Route. Deze ontwikkeling start in 2020 maar zal ook in 2021 een vervolg krijgen.
Risico's	Organisaties gaan niet mee in deze beweging. De kans bestaat dat ondanks de geboden ondersteuning het voor sommige ouders in echtscheidingssituaties moeilijk blijft om het belang van de kinderen voorop te blijven stellen.
Planning	In 2021 willen we op basis van de gegevens van het onderzoek in 2020 een aanbod hebben ontwikkeld om de schade bij kinderen te beperken.
Financiën	Slimme verbindingen en oplossingen worden gevonden door verbeterde inzet van bestaand aanbod. Daarnaast zullen initiatieven van ouders en kinderen gestimuleerd worden. We gaan uit van een budget neutrale opzet.
Participatie Indicatoren	Er wordt nadrukkelijk met ouders, kinderen, eigen netwerk en professionals samengewerkt om te komen tot een aanbod dat voorziet in de behoefte van gezinnen voor, tijdens en na de scheiding. éénouderhuishoudens huidig percentage: 9,3% streef percentage: 9,3% Door de inzet van het programma scheiden zonder schade zal het aantal 1-ouderhuishoudens niet af nemen. Het gaat bij dit speerpunt om het effect van de inzet. De te ontwikkelen vorm van effectmeting binnen het sociaal domein Westervoort is nog niet zover dat de effecten al meetbaar zijn.

Indicator	aantal/percentage Westervoort Programmabegroting 2021-2024	aantal/percentage Westervoort Programmabegroting 2020-2023	Stedelijkheidsklassen matig stedelijk	Bron
Jongeren met jeugdhulp	13,3%	13,2%	9,8%	Waarstaatjegemeente (1e halfjaar 2019)

Indicator	aantal/percentage Westervoort Programmabegroting 2021-2024	aantal/percentage Westervoort Programmabegroting 2020-2023	Stedelijkheidsklasse matig stedelijk	Bron
Jongeren met jeugdbescherming	0,9%	1,2%	0,9%	Waarstaatjegemeente (1e halfjaar 2019)
Beëindigde jeugdhulptrajecten, voortijdig afgesloten	16,7%	21,1%	16,6%	Waarstaatjegemeente (1e halfjaar 2019)
Demografische druk	66,7%	66,7%	77,0%	Waarstaatjegemeente (2019)
wmo-cliënten met een maatwerkarrangement (aantal per 10.000 inwoners)	547	550	559	Central Station/ Waarstaatjegemeente (1e halfjaar 2019)
Tevredenheid welzijnsvoorziening	66%	63%	61% (gemeenten < 25.000 inwoners)	Rapport Burgerpeiling - Het PON) 2019
Inwoners met migratieachtergrond	18,3%	17,99%	23,6%	CBS Statline (2019)
Arbeidsparticipatie statushouders		niet bekend	niet bekend	
Statushouders met taaldiploma		niet bekend	niet bekend	
Bijstandsuitkering (aantal per 1000 inwoners)	38,5	38,5	26,5	Waarstaatjegemeente (2019)
Aantal schuldhulpverlening	112	113	niet bekend	Central Station (stand 31-12-2019)
Kinderen in armoede	8%	10,07%	5%	Waarstaatjegemeente (2018)
Eenouderhuishoud	9,3%	9,3%	7,1%	Waarstaatjegemeente (2019)
Achterstandsleerlin	11,92%	11,92%	8,59%	Waarstaatjegemeente (2012)
Jeugdwerkelooshei	2%	0,7%	2%	Waarstaatjegemeente (2018)
aantal VVE- plaatsen	30,25	30	niet bekend	Subsidiebeschikkingen (2020)
Netto arbeidsparticipatie	67,5%	67,5%	68,7%	Waarstaatjegemeente (2018)
Aantal uitkeringsgerechtig met grote afstand tot arbeidsmarkt	255	225 inwoners	niet bekend	RSD

Indicator	aantal/percentage Westervoort Programmabegroting 2021-2024	aantal/percentage Westervoort Programmabegroting 2020-2023	Stedelijkheidsklass matig stedelijk	Bron
Duurzame uitstroom (>1 jaar) naar betaald werk	41	58	niet bekend	RSD
Percentage cliënten met (activerings)traject	86,24%	47%	niet bekend	RSD
Aantallen cliënten dat de stap gezet heeft naar volgende trede	66	45	niet bekend	RSD
Aantal werkfitte cliënten	44	194	niet bekend	RSD

Aanvullende wensen

Deelname cultuurpact 2021-2024

Met subsidie van de provincie Gelderland kunnen veel culturele activiteiten in de Liemers worden georganiseerd. Het huidige cultuurpact eindigt in 2020 en er is nog geen provinciaal besluit genomen over continuering. Wel zijn er positieve provinciale geluiden die wijzen op voorzetting van het subsidiëren van activiteiten, waarbij het gebruikelijk is, dat de gemeente 50% cofinanciering bijdraagt. Na provinciale besluitvorming zal gestart worden met de programmering. Voor een periode van drie jaar gaat het om € 6.000 jaarlijks.

Groenrenovaties 2021

Vanuit het groenbeleidsplan (2011-2020) is de laatste 10 jaar geld beschikbaar gesteld voor renovaties in de verschillende wijken. Voor 2021 is er geen geld beschikbaar voor renovaties in Westervoort. We kijken nu naar Integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) om efficiënter te kunnen gaan werken. De efficiëntie zit dan in de integrale benadering. In afwachting van IBOR wordt het komende jaar bekeken waar het geld ingezet wordt Tot die tijd is er voor 2021 een bedrag nodig van € 50.000. Dit betekent een jaarlijksekapitaallast van € 2.167

Opstellen beheerplan buitensportaccommodaties

Gemeente Westervoort heeft geen beheerplan buitensportaccommodaties. Hoewel er twee gedachtenlijnen worden onderzocht in het kader van de visie op de buitensport; concentratie van de voetbalsport in een nieuwe accommodatie in Westervoort-Noord en de ontwikkeling van een open-multifunctionele sportaccommodatie in Westervoort –Zuid is het wel verstandig om een beheerplan voor de huidige sportvelden te laten opstellen. In de loop der tijd is dit beheerplan breder van opzet geworden. We zoeken naar mogelijkheden voor het realiseren van een nieuwe sportaccommodatie, maar combineren dat met kansen voor woningbouw in Westervoort noord. Ook willen we aansluiten bij de kansen die het Rivierklimaatpark bieden in dat deel van Westervoort. Daarvoor is budget nodig van 30.000 euro. Dat is dus breder dan alleen het beheer van sportvelden.

2.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten programma Maatschappij

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	27.629	26.812	26.098	25.723	25.516	24.998
Baten	5.924	6.005	5.977	5.977	5.977	5.627
Saldo voor bestemming	-21.705	-20.807	- 20.121	-19.746	-19.539	-19.370
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-21.705	-20.807	-20.121	-19.746	-19.539	-19.370

Bedragen x € 1.000

Speerunten/bezuinigingen/ amendementen programma Maatschappij

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024
Gevolgen speerpunten:				
Andere dekking comb.functionaris sport	12.500	12.500	12.500	12.500
Vervanging kunstgrasmatten		81.070	81.070	81.070
Subsidie maatschappelijke begeleiding	11.000	11.000	11.000	11.000
Formatie begeleiding statushouders	16.617	16.617	16.617	16.617
Statushouders	35.000			
Deelname cultuurpact	6.000	6.000	6.000	
Groenrenovaties		2.167	2.167	2.167
Beheerplan buitensportaccommodaties	30.000			
Subsidie de Herberg (in voorjaarsnota onder auton. ontwikkelingen)	25.000	25.000	25.000	25.000
Bezuinigingen				
Realistisch ramen BUIG	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Lucht uit de begroting	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000
Flierefluiter		-14.000	-14.000	-14.000
Huurkosten Ravelijn	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Onderbesteding cliëntenparticipatie	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Lucht uit subsidiebudget	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Niet ingevulde formatie combinatiefunctionaris	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Maatregelen kostenbeheersing sociaal domein	-345.000	-345.000	-345.000	-345.000
Subsidies wijkraden met 10% verlagen	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Subsidies ontwikkelingssamenwerking beëindigen	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Bijdrage aan meer muziek in de klas beëindigen	-9.500	-9.500	-9.500	-9.500
Bijdrage aan het AOB uit gemeentelijke middelen beëindigen	-115.000	-115.000	-115.000	-115.000
Halveren inzet jongerencoach		-35.000	-35.000	-35.000
Hulp bij het huishouden indiceren op landelijk gemiddelde	100.000	250.000	400.000	500.000
Vervreemden gebouw de Nieuwhof		-50.000	-100.000	-100.000

Nieuwe activiteiten	2021	2022	2023	2024
Subsidies maatschappelijke ondersteuning met 10% verlagen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Rationaliseren beleid doelgroepenvervoer	-100.000	-179.000	-179.000	-179.000
Deelname aan Jongeren op gezond gewicht verminderen	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Deelname aan Dementievriendelijke gemeente beëindigen		-12.000	-12.000	-12.000
Innovatiebudget sociaal domein verlagen	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
Beheersmaatregelen Gelrepas (10% van de lasten)	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
Speelbeleidsplan soberder uitvoeren	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Aanvullende bezuinigingen				
Compensatie Rijk voor aanzuigende werking HBH	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Geen budget voor kansrijke start	-4.290	-4.290		
Amendementen:				
Amendement voedselbank	4.500	4.500	4.500	4.500
<i>Amendement vervanging kunstgrasvelden</i>	4.550	6.550	4.550	4.550
Vervanging in 2021		-81.070	-81.070	-81.070
Amendement Herberg	-12.500	-12.500	-25.000	-25.000
Vervanging doelgebieden	3.300	3.300	3.300	3.300
EXtra onderhoud kunstgrasvelden	1.250	1.250	1.250	1.250
Amendement dementievriendelijke gemeente		12.000	12.000	12.000
Amendement speelbeleid	5.000	5.000	5.000	5.000
Amendement Muziek in de klas	9.500	9.500	9.500	9.500
Amendement jongerencoach		35.000	35.000	35.000
Verwerkt in de voorcalculaties				

Bedragen in €

2.4 Betrokken verbonden partijen

	Presikhaaf Bedrijven
Doel	Deze gemeenschappelijke regeling had als doel het bieden van (aangepast) werk aan inwoners van de tien gemeenten in de regio Midden Gelderland die een WSW-indicatie hebben op grond van hun arbeidshandicap. De activiteiten van deze gemeenschappelijke regeling zijn overgedragen aan Scalabor en de MGR-Gelderland midden.
Taak	De gemeenschappelijke regeling wordt geheel afgebouwd en zodra dat kan wordt hij geliquideerd.
Beleidsrisico's	Al het personeel en de verplichtingen zijn overgedragen. Er loopt nog een claim bij het UWV waarvoor de GR nog in stand moet blijven.
Onze inzet in 2021	Gezien het liquidatietraject zal onze inzet in 2021 beperkt zijn, we streven naar een zorgvuldige afronding.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Doel	De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.
Taak	De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer.
Beleidsrisico's	Het risico is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.
Onze inzet in 2021	Het goed organiseren van passend vervoer voor verschillende doelgroepen.

	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland
Doel	Het vormgeven van regionale samenwerking in het sociale domein in de vorm van drie samenwerkingsmodules: 1. Inkoop: op de gebieden Jeugd en Wmo zodat gemeenten effectief, efficiënt en in samenhang de taken waarin zij willen samenwerken kunnen uitvoeren. 2. Onderwijszaken: Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). 3. Werkgeversservicepunt: werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening, in het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten uit omschreven doelgroepen. 4. Het werkgeverschap Sw: Doel is om het (formeel) werkgeverschap zoals dat is gedefinieerd in de regeling vorm te geven voor de ruim 2.000 SW medewerkers die sinds 1 januari 2019 een aanstelling hebben bij de MGR.
Taak	• Het inrichten en uitvoeren van de aanbesteding van regionale zorg. De inkoop en contractering van bovenregionale jeugdzorg. • Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneducatie. • Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden uit omschreven doelgroepen • Vorm en inhoud geven aan het werkgeverschap voor SW medewerkers.

Beleidsrisico's	• Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd. • Er is een vaste verdeling van kosten op basis van het inwoneraantal per gemeente • Er is een verschil in de verdeelsleutel van de module Werkgeverschap SW, door verschil in uitstroom van SW medewerkers . Dit kan gevolgen hebben voor de bijdrage aan deze module.
Onze inzet in 2021	• De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op de gebieden Jeugdhulp, Wmo en activerend werk. • De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC. • De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op het gebied van de ondersteuning van werkgevers bij hun personeelsvoorziening. • De intergemeentelijke samenwerking vormgeven op het gebied van het formele werkgeverschap SW.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Westervoort is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. We creëren ruimte voor gerichte ontwikkelingen en initiatieven.

Toelichting

We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Westervoort belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in onze gemeente. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Westervoort. Wij verbinden en doen mee. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Westervoort. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen

Daarom zetten we in op:

- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen

Verdere economische groei

Nog voordat de coronacrisis uitbrak was ook in Westervoort de voorspoedige economische ontwikkeling merkbaar. Het werkloosheidspercentage is gedaald tot 2,9 %. Op onze bedrijventerreinen en ook die van onze naaste buurgemeente Duiven is weer volop nieuwe bedrijvigheid zichtbaar. Het bevestigt het belang van de Liemerse economie voor de regio Arnhem Nijmegen. Verwacht mag worden dat door de geplande verbreding van de A12, de verlenging van de A15 en de in gang gezette energietransitie de economische positie van de Liemers nog kan verbeteren. Dat biedt ook perspectief voor verdere uitvoering van de gemeentelijke economisch kader voor het centrumgebied en omgeving en de verdere ontwikkeling van het Ambacht. Ook Westervoort participeert in de uitvoering van de recent vastgestelde Liemerse Economische Visie en de oprichting van de Liemerse Ambassade. Hoe een en ander zich zal ontwikkelen na de coronacrisis zal

Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Op 11 februari 2019 heeft de provincie Gelderland een concept-'Ruimtelijke Uitwerking' van het RPW voor inspraak gepubliceerd.

Daarin is concreter aangegeven welke delen van bedrijventerreinen op 'voorzienbaar' worden gesteld met het oog om deze eventueel vanaf 2021 weg te bestemmen. De gezamenlijk optrekkende colleges van de Liemerse gemeenten hebben daartegen een kritische zienswijze bij Gedeputeerde Staten ingediend, daarbij verwijzend naar de aantrekkende economie en

de concrete belangstelling van het bedrijfsleven. In de zomer van 2019 leek het er nog op dat de koers van 'wegbestemmen' vervolgd zou worden. Echter, eind 2019 is geconstateerd dat de feitelijk uitgifte van kavels erg voorspoedig verloopt. Tegelijkertijd zijn nieuwe vraag-prognoses uitgevoerd- uitgaande van het CBS-scenario van jaarlijks 1,5% groei. Inmiddels hebben alle EZ-bestuurders van de regio en de EZ-gedeputeerde van de provincie geconcludeerd dat er geen sprake zal zijn van een overschot aan bedrijventerreinen. Daarentegen wordt zelfs behoefte gezien aan nieuwe ontwikkeling van ca. 90 netto ha bedrijventerrein in de regio Arnhem Nijmegen. Kortom, er is voldoende aanleiding om het huidige RPW in 2020 te gaan herzien en het laten vervallen van de schrapopgave.

Richting circulaire economie en duurzaamheid

In 2018 is een start gemaakt met het gemeentelijke programma Circulaire Economie.

Het programma circulaire economie bestaat uit drie programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Voor de programmalijn Energietransitie is de ambitie inmiddels vastgelegd in het Klimaatakkoord en de, inmiddels in werking getreden, Klimaatwet: 49% CO2 reductie in 2030-, 95% reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050.

Dit betekent dat er voor gemeenten steeds meer wettelijke taken en verplichtingen komen op het gebied van Energietransitie en dat de vrijblijvendheid is verdwenen. Inmiddels is een zogenaamd artikel 2 onderzoek opgestart om de uitvoeringskosten van de Klimaatwet voor gemeenten inzichtelijk te maken. In november 2020 worden de (voorlopige) resultaten van dit onderzoek verwacht.

De programmalijn Klimaatadaptatie bestaat uit de grote opgave om de kwetsbaarheid als gevolg van klimaatverandering te verminderen met als doelstelling: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. Deze plicht is vastgelegd in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Inmiddels is de zogenaamde stresstest afgerond en zijn de risico's voor wat betreft de thema's verdroging, wateroverlast, waterveiligheid en hittestress inzichtelijk. Wij verwachten eind 2020 de klimaatdialoog (voorheen 'risicodialoog'), met zowel inwoners, veiligheidsregio, bedrijven en andere stakeholders, op te kunnen starten. De klimaatdialoog moet leiden tot een uitvoeringsagenda. Dit gehele proces wordt voor 50% gefinancierd door het Rijk. De overige 50% wordt gedekt uit het gemeentelijk Watertakenplan. .

De programmalijn Circulariteit sluit vooralsnog aan op de doelstelling van het Grondstoffen akkoord: Grondstoffentransitie en reststromenverwaarding waarbij uiterlijk in 2050 grondstoffen efficiënt moeten worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de leefomgeving en de gezondheid voorkomen.

Willen we in Nederland de beoogde CO2 reductie halen dan kan dat alleen bereikt worden als we ook de grondstoffentransitie realiseren. De ambitie voor Westervoort is nog niet vastgesteld. De planning is om het najaar van 2020 hierover de dialoog aan te gaan met de raad om vervolgens een en ander nader uit te werken in een programmering.

Het komende jaar zijn we nog volop bezig met visievorming, beleidsontwikkeling en participatie. Daar waar we in (deel)projecten/activiteiten meetbare resultaten kunnen bereiken zullen we deze als kritieke prestatie-indicator (kpi) opnemen. Van de resultaten van de verschillende (deel)projecten/activiteiten zullen wij de gemeenteraad regelmatig op de hoogte houden.

We kunnen de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in dit programma een speerpunt. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk 'Samen1Nergie' en een Participatie strategie ontwikkeld.

Daarnaast hebben de opgaven een bovenlokaal karakter. Daarom werken we als gemeente samen met de Liemerse gemeenten, Waterschap Rijn en IJssel, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland.

Onze regio Arnhem-Nijmegen profileert zich als circulaire regio en ook in bijvoorbeeld de Woondeal komen circulaire ontwerpen en materiaalgebruik als belangrijke voorwaarde terug. Daarnaast werkt Westervoort met andere gemeenten uit de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland samen in de Regionale Energiestrategie (RES) en de Regionale Strategie Warmte (RSW). Deze samenwerking is niet vrijblijvend en vraagt veel inzet om onze positie goed te borgen.

Daarnaast werken we met oa ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen).

De woningmarkt

De woningmarkt staat onder druk. De woningbehoefte, inclusief het actuele woningtekort, is dermate groot dat een tempoversnelling in productie nodig is. Dit geldt voor de gehele woningmarktregio. Het tekort in de subregio Arnhem is groter dan in de subregio Liemers maar door de nauwe verwevenheid binnen de regionale woningmarkt zijn er de nodige subregiogrens overschrijdende verhuisbewegingen: mensen die vanuit Arnhem naar Westervoort of Duiven verhuizen. Dit vraagt naast subregionale afstemming over woningbouw ook regionale afstemming.

Het zwaartepunt voor de korte termijn ligt op het zorgen voor voldoende nieuwbouw om in te spelen op de acute woningvraag. Dit vraagt om een tempoversnelling in de woningbouw. In de Woondeal en de subregionale woonagenda's is vanuit de gemeenten en provincie een versnellingsambitie opgenomen voor de eerste jaren om het actuele woningtekort in te lopen. Tegelijkertijd is op (langere) termijn sprake van onzekerheden rond woningbouwplanning: bijvoorbeeld ten aanzien van conjunctuur, bereikbaarheid van de regio (A15) en ontwikkelingen buiten de regio (bijvoorbeeld in Utrecht). Deze onzekerheden vragen een vinger aan de pols (op basis van monitoring) en daarmee een flexibele adaptieve programmering gericht op te realiseren plannen.

Het accent voor de aanvullende woonbehoefte ligt van vanwege demografische ontwikkelingen voornamelijk op één- en tweepersoonshuishoudens. Dit zijn ander type woningen dan de huidige eengezinswoningen en vraagt vanwege de doelgroep voornamelijk om betaalbare (nieuwbouw)woningen. In de eerste plaats streven we naar inbreiding. Gelet op het actuele tekort aan woningen in onze gemeente en de woningmarktregio is het nu niet meer de vraag of we een uitbreidingslocatie nodig hebben. We hebben gelet op de actuele woonbehoefte zowel de inbreidingslocaties als een uitbreidingslocatie nodig. Dit uiteraard in nauwe verbinding en afstemming met de subregio Liemers binnen de woningmarkt Arnhem. Daarbij houden we oog voor de kansen die het transformeren van bestaand vastgoed in onze woonkernen naar woningen biedt.

De opgave voor de gemeente blijft nog steeds: de juiste woning, voor de juiste doelgroep op de juiste plaats.

Naar een nieuwe Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De beoogde invoering is op dit moment 1 januari 2022. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere planologische instrumenten, procedures, werkwijze en ict, vraagt ook om een andere rol van de overheid en van partners. Deze transitie en de tijdige voorbereiding daarop is een stevige opgave en raken meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie 1Stroom. Deze ontwikkeling wordt samen met Duiven opgepakt. In 2017 is koersdocument "Implementatie Omgevingswet" en het "Plan van Aanpak Omgevingswet" vastgesteld, op basis waarvan de implementatie verder wordt voorbereid en uitgevoerd. Voor 2020 staan de volgende zaken centraal: omgevingsvisie, verordening fysieke leefomgeving en vergunningverlening (VFL), aansluiting op het digitale stelsel omgevingswet (DSO), werkproces omgevingsvergunning inclusief het vooroverleg en het omgevingsplan van rechtswege en het ontwikkelen van participatiebeleid. Dit bouwen doen wij niet alleen, maar samen met onze partners, waarbij participatie, integraal werken en zaken mogelijk maken, centraal staan.

Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging

Op 14 mei 2019 is in de Eerste Kamer de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen aangenomen. De bedoeling is dat deze wet op 1 januari 2021 gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt. Op grond van de Wkb is straks voor het technische aspect van een bouwwerk geen omgevingsvergunning meer noodzakelijk. Hier voor in de plaats komt een meldingsplicht. Een eigenaar is dan zelf verantwoordelijk om aan te tonen dat een bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. De gemeente is hierin dan niet meer het bevoegde gezag om te toetsen en toe te zien op de naleving van deze voorschriften in de vergunning- en realisatiefase. Hiervoor in de plaats komt een stelsel van private kwaliteitsborging. De invoering van deze wet heeft o.a. invloed op de legesinkomsten van de gemeente. Omdat voor bepaalde bouwwerken geen toets bouwbesluit meer uitgevoerd hoeft te worden (deze bouwwerken worden gevolklasse 1 genoemd) door de gemeente kunnen hiervoor ook geen leges meer geheven worden. Daarnaast zal het aantal vergunning vrije bouwwerken toenemen. Ook hierop kunnen geen leges meer in rekening gebracht worden.

Uit een uitgevoerde scan op de effecten van de inwerkingtreding Wkb is voor Westervoort en Duiven samen blijkt dat zo'n €100.000 (afname Westervoort €16.000,- afname Duiven €84.000,-) aan derving van legesinkomsten vanwege deze invoering te verwachten is. Deze afname in derving ziet met name op in te zetten uren vergunningverlening en toezicht op deze taken. Echter, de invoering brengt weer een nieuwe taak met zich mee zoals het beoordelen van de meldingen die bij de gemeente ingediend worden voor de gevolklasse 1 bouwwerken. Op dit moment is nog onduidelijk of deze uren doorberekend kunnen worden in de leges.

Kanttekening: er bestaat nog een redelijke mate van onzekerheid over de daadwerkelijke invoering van deze wet per 1-1-2021. Mocht deze wet niet ingevoerd worden dan zal er van de genoemde legesderving ook geen sprake zijn. Daarnaast is op dit moment nog niet exact duidelijk welke werkzaamheden met het meldingssysteem gemoeid gaan.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.

Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	Revitalisering winkelgebied Westervoort
Doel	Westervoort wil een aantrekkelijke gemeente zijn voor ondernemers en de economische ontwikkeling in het winkelgebied stimuleren. Dit zorgt voor (het behoud van) werkgelegenheid en houdt het voorzieningenniveau voor inwoners in stand.
Toelichting	De raad heeft op 3 februari 2020 het voorstel om het winkelgebied in Westervoort aan te pakken unaniem goedgekeurd. Door de grote leegstand is het hard nodig om de achteruitgang te stoppen en hiermee aan de slag te gaan. In de afgelopen periode is van alle stakeholders gevraagd input aan te leveren hoe zij denken dat het winkelcentrum en omgeving het beste aangepakt kan worden. Er is in korte tijd met veel enthousiasme door iedereen goed werk verricht. Het is nu zaak om door te pakken en daar één integrale visie van te maken waar alle stakeholders zich in kunnen vinden. Vervolgens zal bekeken worden welke ingrepen voor rekening komen van de eigenaar/ ondernemers en waar de gemeente voor aan de lat staat. Dat zal in ieder geval de aanpak van de openbare ruimte zijn. De voorbereidingskosten tot aan de uitvoering bestaan uit de volgende activiteiten: • Opstellen ruimtelijke visie • Advies en mogelijkheden inventariseren creëren voorzienbaarheid • Evt. aanpassen bestemmingsplan De uitvoering van de openbare ruimte kan pas begroot worden in een volgende fase als er een gedeeld beeld is bij de revitalisering van het centrum. De ruimtelijke visie is daartoe de eerste stap. Naar verwachting zal dat op zijn vroegst medio 2021 het geval zijn. Hier zullen we ook subsidiemogelijkheden en mogelijke bijdragen van de eigenaar/ ondernemers in betrekken.
Risico's	De gemeente is qua medewerking en in de tijd gezien afhankelijk van derden. Denk hierbij aan vastgoedeigenaren, ondernemers binnen de winkelgebieden en teams binnen 1Stroom zoals Ruimtelijke Ontwikkeling, Omgevingszaken, Realisatie en Beheer en BinnensteBuiten.
Planning	Opstellen ruimtelijke visie: 2e helft 2020 met doorloop in eerste kwartaal 2021 Advies en mogelijkheden inventariseren creëren voorzienbaarheid: 2e helft 2020 met doorloop in eerste kwartaal 2021 Aanpassen bestemmingsplan ten behoeve van het creëren van voorzienbaarheid: eind 2021
Financiën	De investeringen tot aan de uitvoering bedragen ca. € 45.000. De kosten voor het opstellen van de Centrumvisie en (juridisch) advies bedragen ca. € 35.000. De overige € 10.000 kan ingezet worden voor vervolgstappen na het opstellen van de visie. De dekking van dit project is als volgt opgebouwd. De gemeente heeft een bedrag van € 25.000 beschikbaar gesteld. De provincie heeft een subsidieregeling in het kader van het programma Steengoed Benutten waarmee 50% van de voorbereidingskosten gedekt kunnen worden. Er is inmiddels subsidie aangevraagd voor een bijdrage van € 17.500 euro. De gemeente neemt de overige 50% voor haar rekening door het beschikbaar stellen van een budget. De mogelijke aanpassing van het bestemmingsplan kan worden bekostigd uit het reguliere budget voor het aanpassen van bestemmingsplannen en maken geen deel uit van deze (krediet)aanvraag.
Participatie	De ruimtelijke visie komt participatief met bedrijven en inwoners tot stand.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Doel	1) Het verduurzamen van de lokale economie, verstevigen van het vestigingsklimaat van Westervoort en het bereiken van 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening. 2) Het voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit o.a. de Klimaatwet, Grondstoffenakkoord en Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
Toelichting	Reeds lopende activiteiten zetten we voort, zoals energiecoaches, winst uit je woning, regeling reductie energieverbruik, transitie visie warmte, klimaatdialoog, beleidsontwikkeling laadinfrastructuur, uitwerking programmalijn Circulariteit, uitwerking aanpak bedrijven(terreinen) en uiteraard ook de samenwerking in het kader van de RES (Regionale Energie Strategie) en RSW (Regionale Structuur Warmte). Ook doen we actief mee in een regionale aanpak, de zogeheten 'Regionale Routekaart Arnhem-Nijmegen'. Uitgangspunt van deze samenwerking op regionale schaal is: wat lokaal kan gebeurt lokaal, wat regionaal moet gebeurt gezamenlijk.
Risico's	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen burgers, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen worden gezet richting een circulaire economie. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Een aanvullend risico is dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan. Verder is de verwachting dat de Corona crisis impact heeft op onze economie. Wat de gevolgen hiervan zijn op het programma Circulaire Economie laat zich op dit moment niet voorspellen. Tot slot speelt binnen de programmalijn energietransitie een specifiek risico: de snelheid waarmee het elektranetwerk al dan niet kan worden aangepast op de snelle ontwikkeling van de decentrale duurzame energie opwek, - opslag en -conversie. De ontwikkeling hiervan volgen wij nauwlettend en wij voeren hier met regelmaat het gesprek over met Liander.
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.

Financiën	Uit de berekeningen behorend bij de kennisgeving die we vooruitlopend op vaststelling van de Voorjaarsnota 2019 hebben gedeeld, blijkt dat voor het behalen van de doelstellingen van de Energietransitie structureel € 714.000,-/jaar benodigd i.s. Naar rato van de verdeelsleutel tussen de gemeenten Duiven en Westervoort heeft uw raad, middels de begroting 2019 een budget van € 264.180,-/jaar beschikbaar gesteld (€ 714.000,- x 37%). Middels de voorjaarsnota 2020 is door uw raad besloten € 37.000,- te bezuinigen op dit budget. Het resterend budget wordt als volgt ingezet: Totale resterend budget € 227.180,- (€ 264.180 - € 63.000,-) Kosten bedrijfsvoering € 116,920,- Procesgeld/externe consultancy € 110.260,- Binnen de programmaliijn Klimaatadaptatie werken Waterschap Rijn en IJssel en de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar samen aan de doelstelling 'Klimaatbestendig en water robuust in 2050'. De kosten om te komen tot een uitvoeringsagenda bedragen voor de gemeente Westervoort € 36.300,-. De kosten worden gedekt uit het Watertaken plan.
Participatie	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Ambitiedocumenten en onderliggende Roadmaps moeten een meer concrete programmering geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050.

Indicatoren	De volgende producten/resultaten worden in 2021 opgeleverd/geboekt: <i>Transitievisie warmte</i> Een visie op welke wijk, wanneer van het aardgas wordt ontkoppeld en op welke techniek over moet stappen. <i>Afronding van de klimaatdialogen</i> In het kader van de programmalijn klimaatadaptatie worden met burgers en andere stakeholders de knelpunten van de stresstest besproken, wordt besproken welke risico's acceptabel zijn en welke niet en worden deze geprioriteerd. Dit alles moet leiden tot een uitvoeringsagenda. <i>Roadmap Circulariteit</i> Een heldere visie en ambitie van de gemeente op het thema Circulariteit <i>Deelproject 'Regeling Reductie Energieverbruik'</i> Binnen het deelproject 'Regeling Reductie Energieverbruik' kunnen woningeigenaren een vergoeding krijgen op kleine isolerende maatregelen (tochtstrips, radiatorfolie, etc). Daarnaast hebben burgers de mogelijkheid hun CV installatie beter in te laten regelen en wordt opnieuw de collectieve inkoopactie 'Winst uit je Woning' gerealiseerd. <i>Beleidskader zon/wind</i> In dit beleidskader wordt vastgesteld onder welke voorwaarden een initiatief met grootschalige zonnepanelen gerealiseerd moet worden. Windenergie zal worden uitgesloten. RES 1.0 Het huidige concept bod zal naar het niveau van een definitief bod (1.0) getild moeten worden. Behoudens een interventie vanuit het PlanBureau Leefomgeving zal dit voor wat betreft 'zon' en 'wind' conform onze visie zijn. Voor het spoor 'warmte' moet echter nog veel werk verzet worden om de restwarmte van de AVR te alloceren binnen de regio. Het spoor 'warmte' interfereert met onze transitie visie warmte. <i>CO2 prestatieladder</i> Binnen het deelproject CO2 prestatieladder brengen wij in 2021 de gemeentelijke CO2 footprint in beeld. Het gaat hierbij om de CO2 footprint van de eigen organisatie waarvoor wij direct verantwoordelijk en in controle zijn, denk hierbij aan energieverbruik van onze accommodaties, - openbare verlichting, pompen en gemalen, etc. Verder zullen wij ons trachten te certificeren op trede 3. <i>Monitoring</i> Vanuit de projectorganisatie RES wordt een monitoringssysteem opgezet. Dit systeem moet ook toepasbaar zijn voor het monitoren van de voortgang in individuele gemeenten. <i>Junior energiecoach</i> Junior Energiecoach is een leuk en leerzaam spel van vijf weken voor kinderen (ca. 7-12 jaar) en ouders. Aan de hand van leuke filmpjes, geheime weekopdrachten, interessante weetjes en leuke spelletjes gaat het hele gezin samen praktisch en spelenderwijs aan de slag met als doel bewustwording en energiebesparing. In 2021 willen we 20 junior energiecoaches 'opleiden'. <i>Energiecoaches.</i> Een energiecoach is een vrijwilliger die ondersteuning biedt aan inwoners die hun woning willen verduurzamen en niet goed weten waar ze moeten beginnen. De coaches hebben onder andere de beschikking over een warmtecamera die inzicht geeft in de warmte lekken in een woning. In 2021 gaan we onze energiecoaches bijscholen, gaan we 5 nieuwe energiecoaches werven en willen we minimaal 20 huisbezoeken afleggen/energie adviezen geven.
---------------------------	---

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.

3.B.1	Uitvoeren Woonagenda en opstellen nieuwe Woonvisie
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Westervoort sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.
Toelichting	Een Actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid zal met de in 2020 op te stellen nieuwe Woonvisie vorm krijgen. Deze Woonvisie wordt in 2021 het nieuwe vertrekpunt voor de pro-actievere gemeentelijke rol en toenemende prioriteit op het beleidsterrein Wonen die van ons gevraagd wordt, door het langer zelfstandig thuis wonen, de druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen zoals huisvesting arbeidsmigranten en uitvoering geven aan het nieuwe Rijkskader omtrent Woonwagendstandplaatsen. Ook in 2021 gaan we concreet uitvoering geven aan het monitoren en opnieuw maken van (jaarlijkse) prestatieafspraken met Vivare en Woonzorg Nederland zodat er voldoende goede woningen beschikbaar zijn en komen voor de doelgroep. Verder werken aan het verder ontwikkelen en uitvoeren van Liemerse Woonagenda en regionale Woondeal dit alles passend bij de opgave de juiste woning op de juiste plek op het goede moment. In de zomer 2020 zijn in de Liemerse Woonagenda 2020-2030 nieuwe bestuurlijke afspraken vastgelegd over het subregionale woningbouwprogramma.
Risico's	Onvoldoende monitoring en continuering van gemaakte afspraken en inzet op beleid, en of initiatieven. Het beleid of de initiatieven zijn daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woonagenda schuift op in de tijd. Bij de risico's moet ook gedacht worden aan de items huisvesting van arbeidsmigranten en woonwagendstandplaatsen. Niet of niet tijdig kunnen beantwoorden van deze vraagstukken heeft mogelijk ongewenste neveneffecten.
Planning	De nieuwe Woonvisie en woonagenda zijn meerjarig en zijn beide in 2020 geactualiseerd op basis van de nieuwste inzichten en prognoses.
Financiën	Voor de uitvoering van dit speerpunt zijn naast de bestaande middelen binnen het taakveld wonen nu geen extra middelen voorzien. Afhankelijk van de ambities uit de nieuwe Woonagenda zijn mogelijk extra middelen nodig deze zijn op dit moment nog niet bekend.
Participatie	De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet.
3.B.2	Uitvoeren Woningbouwprogramma 2021 en verder
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Westervoort sluit aan bij de behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.

3.B.2	Uitvoeren Woningbouwprogramma 2021 en verder
Toelichting	Op 4 februari 2019 is de Woningbouwnotitie Westervoort 2018-2027 vastgesteld in de gemeenteraad. Hierin staat het te realiseren woningbouwprogramma voor de komende jaren. De gronden die benodigd zijn voor de realisering van de woningbouwopgave zijn nagenoeg allemaal in bezit van ontwikkelaars. De gemeente heeft in grote lijnen alleen een faciliterende rol om locaties tot ontwikkeling te brengen. De locaties die zijn genoemd in de Woningbouwnotitie worden momenteel voortvarend in ontwikkeling gebracht in samenspraak met de ontwikkelaars. Beekenoord, de Schans en Hof Hamerden worden verder afgerond. Een aantal kleinere (particuliere) initiatieven worden ook gefaciliteerd om ook op die wijze een bijdrage te kunnen leveren aan de woningbouwopgave. Voor Westervoort Noord wordt een beleidskader, gebiedsvisie, opgesteld op basis waarvan ook hier de komende jaren woningbouw kan plaatsvinden. Met Vivare wordt gezocht naar een locatie om huurwoningen te bouwen. Het bod 2020 van Vivare gaat uit van een toevoeging van 30 woningen. Met de eigenaar van de Wyborgh en ondernemers worden plannen gemaakt om woningbouw rondom het centrum te realiseren en daarbij wordt gelijktijdig de leegstand enerschikking van winkelruimte betrokken. In de Dorpstraat – Hamersestraat willen we eigenaren van vastgoed met detailhandel bestemming de mogelijkheid geven om woningen te realiseren in plaats van de huidige bedrijfspanden. Voor de locatie de Pals wordt een gebiedsvisie gemaakt en de mogelijkheden voor woningbouw op de locatie van de voormalige school de Flierefluiter worden verder onderzocht.
Risico's	Het niet tijdig kunnen realiseren van het gewenste woningbouwprogramma, door bezwaar en beroep op locatieontwikkelingen of uiteenlopende andere omstandigheden. Onduidelijk is nog welke onrendabele investering de realisatie van het gewenste (betaalbare) programma, op deze locaties, in een versneld tempo, vraagt. De huidige bestemmingsreserve "Betaalbare Woningbouw" zal hiertoe op termijn ontoereikend zijn. Los daarvan is geconstateerd dat intern onvoldoende capaciteit beschikbaar is om aan de ambities tegemoet te komen voor wat betreft de woningbouwopgave. Uitgangspunt is dat de extra kosten gedekt moeten worden uit: • de grondverkoop (grondexploitatie); • het kostenverhaal dat wordt overeengekomen via een anterieure overeenkomst (indien het een locatie betreft die niet in eigendom van de gemeente is); • de leges die betaald worden voor de (extra) omgevingsvergunningen die worden aangevraagd. Het grootste risico is dat de extra uitgaven een negatieve uitwerking hebben op de grondexploitatie waardoor een woningbouwlocatie of een gewenst woningbouwprogramma binnen een plan niet gerealiseerd kan worden of dat extra financiering nodig is of plannen bijgesteld moeten worden. Bovendien lopen de kosten voor de baten uit en ten tweede bemoeilijkt mogelijk de huidige interne boekhoudkundige afspraak het om de dekking op die manier vorm te geven.
Planning	Het woningbouwprogramma loopt tot 2027.
Financiën	Waarschijnlijk zijn ook in 2021 extra middelen nodig voor eventuele (continuering van) extra projectleiding of voor adviserende vakdiscipline vanuit de teams Realisatie en beheer en Omgevingszaken of voor ondersteuning in de uitvoering van participatie en communicatie. Deze kosten kunnen dan ten laste komen van het project en worden gedekt uit de planontwikkeling dan wel dat de extra in het vooruitzicht gestelde middelen hiervoor kunnen worden benut.

3.B.2	Uitvoeren Woningbouwprogramma 2021 en verder	
Participatie	De participatieladder wordt naar gelang het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling ingezet. Veel is ook gericht op de samenwerking met alliantiepartners. Het participatieniveau is dan het 'ondersteunen van initiatieven'.	
Indicatoren	Maken en uitvoeren van de prestatieafspraken met de woningcorporatie, door o.a. instellen van een werkgroep met aandacht voor o.a. voldoende betaalbare huurwoningen voor Westervoorsters, woningtoewijzing, verduurzaming van de bestaande voorraad.	afgerond en nieuwe cyclus gestart
	Voortzetting en voortgang op bestaande woningbouwprojecten (De Schans, De Flierefluiter, Beekenoord).	loopt, er worden stappen gezet
	Vaststellen van de notitie Woningbouwprogramma Westervoort 2019-2027, waarin het programma en de locaties voor de realisatie van 100 nieuwbouwwoningen staat aangegeven.	is vastgesteld
	Uitvoering van een haalbaarheidsonderzoek, dat moet leiden tot een realistisch en haalbaar uitvoeringsprogramma (planning, fasering) en de start van de gerichte planontwikkeling op nieuwe locaties/projecten.	is gestart en wordt op korte termijn afgerond
3.B.3.	Mee-uitvoeren Wijkontwikkelingsplan Mooi Mosterdhof 2019-2030	
Doel	Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving. Het realiseren van een toekomstbestendige woonwijk. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond.	

3.B.3.	Mee-uitvoeren Wijkontwikkelingsplan Mooi Mosterdhof 2019-2030
Toelichting	De wijk Mosterdhof heeft sinds het Coalitieakkoord Westervoort 2018-2022 nadrukkelijk onze aandacht. Hierom is de Mosterdhof ook in de Voorjaarsnota's 2018 en 2019, en de daarop volgende begrotingen opgenomen. Eind 2018 is een start gemaakt om te komen tot een integrale aanpak woonwijk Mosterdhof. Hiervoor is in april 2019 een wijkontwikkelingsplan opgeleverd met korte en lange termijnacties gekoppeld aan de vier ontwikkellijnen/ambities voor de Mosterdhof: Fris en fruitig, De wijk uit zijn schulp, Aandacht voor elkaar en Klaar voor de toekomst. Dit plan is op 20 mei 2019 door onder andere bewoners aan de gemeenteraad gepresenteerd. Nadien heeft de raad bij de vaststelling van de voorjaarsnota / begroting een investeringskrediet van € 1.000.000,- voor de periode 2020-2022 beschikbaar gesteld. Eind 2019 hebben we in samenwerking met bewoners en andere wijkpartijen de ontwerpprijsvraag PanoramaMosterdhof uitgeschreven. In februari 2020 zijn drie ontwerpteam met en in de wijk aan de slag gegaan. Door de Coronacrisis heeft de prijsvraag helaas een aantal maanden vertraging opgelopen. Medio juli 2020 hebben de teams hun plannen ingediend en op 1 september 2020 aan de vakjury en wijkbewoners gepresenteerd. Op 24 september 2020 is de winnaar bekend gemaakt. We zijn voornemens om het winnende plan als basis te laten dienen voor de verdere wijkontwikkeling. Onze inzet blijft om de wijkontwikkeling de komende jaren in samenwerking met onder andere bewoners, vereniging van de wijk, woningbouwverhuurders, waterschap en andere gebiedspartijen verder en binnen onze financiële mogelijkheden mee tot uitvoering te brengen.
Risico's	• De mogelijke afname betrokkenheid en/of draagvlak binnen de wijk als geheel en de overdekte straatjes en hofjes individueel voor het vervolgproces (eensgezindheid over oplossingen en maatregelen). • Onvoldoende (financiële) kaderstelling door de gemeente in het vervolgproces. • De kans dat de gemeentelijke ambities op het gebied van energietransitie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en riolering de fysieke uitvoering van het project vertragen blijft reëel.
Planning	Afhankelijk van de consequenties van de gemeentelijke ambities kan een gefaseerde uitvoering op zijn vroegst in 2021 starten. Echter, indien dit tot onaanvaardbare kapitaalvernietiging leidt moeten we in ieder geval de planning voor het revitaliseren van de openbare ruimte bij stellen.
Financiën	Eerder is de revitalisering van de openbare ruimte op € 3,5 miljoen geraamd. Dit is inclusief bestek, voorbereiding, toezicht en uitvoering. De kosten voor genoemde gemeentelijke ambities voor de Mosterdhof zijn nog niet concreet te ramen. Toen verwachtten wij een aanzienlijk deel van de kosten (namelijk € 2,5 miljoen) gedekt te kunnen krijgen uit bestaande budgetten, subsidies, werk-met-werk en hergebruik van bestaande materialen die nog een ronde meekunnen. Derhalve is in de voorjaarsnota van vorig jaar € 1 miljoen vrijgemaakt. Gelet op de huidige financiële situatie van onze gemeente staan de bestaande budgetten helaas onder hoogspanning. Wij gaan op zoek naar alternatieve financieringsmogelijkheden en hopen hier begin volgend jaar verslag over te kunnen doen. Mochten de bestaande budgetten onvoldoende mogelijkheden geven en slagen we er onvoldoende in om additionele financiering te vinden dan zullen we onze ambities voor de Mosterdhof helaas moeten bijstellen. Deze boodschap dragen wij uit in onze contacten met de wijkcoalitie en de bewoners.
Participatie	Het participatieniveau blijft 'samen handelen'. Dit betekent dat in de voorbereiding en uitvoering van de plannen samen en gelijkwaardig opgetrokken wordt met de wijkbewoners.

3.B.3.	Mee-uitvoeren Wijkontwikkelingsplan Mooi Mosterdhof 2019-2030	
Indicatoren	Participatie en betrokkenheid bewoners om te komen tot een integraal plan voor de wijkaanpak is gestart.	Gerealiseerd met het totstandkomen van het wijkontwikkelingsplan "Mooi Mosterdhof"
	Een integraal en/of haalbaar plan van aanpak met oplossingsrichtingen is samen met de bewoners opgesteld op basis van een gezamenlijk wijkanalyse en leefbaarheidsonderzoek.	Gerealiseerd met het totstandkomen van het wijkontwikkelingsplan "Mooi Mosterdhof"
	Samen met bewoners, Spectrum en provincie (cofinanciering) een leefbaarheidsmonitor/indicator (start nulmeting) instellen en uitvoeren voor de Mosterdhof.	In 2020 vindt via waarstaatjegemeente.nl een nulmeting in het kader van de leefbaarheidsmonitor plaats

3.B.4	Rivierklimaatpark IJsselpoort	
Doel	De gevolgen van de klimaatverandering (o.a. de waterdoorvoer en waterstanden in de rivier) voor langere tijd het hoofd bieden én kansen bieden aan natuur, recreatieve ontsluiting en bedrijvigheid in de IJsseluiterwaarden van IJsselkop tot Giesbeek.	
Toelichting	Negen landelijke, regionale en lokale overheden verkennen samen met Natuurmonumenten de integrale ontwikkelings- en inrichtingsmogelijkheden voor de uiterwaarden van de IJssel tussen IJsselkop en Giesbeek in relatie met de hoogwaterveiligheidsopgave van het Deltaprogramma. Dit project wordt uitgevoerd volgens het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport). Dit omvat een systematiek voor de planvorming, de besluitvorming en de financiering van projecten van het Ministerie van I&M en doorloopt 4 fasen. De onderzoeksfase die leidt tot een startbeslissing (fase 1 is uitgevoerd), de verkenningsfase die leidt tot een voorkeursbeslissing (fase 2), een planstudie die resulteert in een projectbeslissing (fase 3) en de uitvoering die uitmondt in een opleveringsbeslissing (fase 4). Voor Westervoort liggen de aandachtspunten bij: • een goede inpassing van de bestaande bedrijvigheid en de (cultuurhistorische waarden van de) voormalige steenfabriek, • een fysieke verbondenheid van het dorp met de rivier door een bereikbare en beleefbare uiterwaarde en rivier. De gemeente is ambtelijk en bestuurlijk vertegenwoordigd in respectievelijk het projectteam, het ambtelijk opdrachtgeversoverleg en de stuurgroep. Onze rol is het behartigen van onze belangen in de projectorganisatie en bij de totstandkoming van de intergemeentelijke structuurvisie en voorbereidende stukken hiervoor (bv. plan-MER). Betrokkenheid is nodig vanuit verschillende vakinhoudelijke disciplines	
Risico's	Omdat dit project een langdurige doorlooptijd kent is het risico dat, bijvoorbeeld door bestuurlijke wisselingen, de aandacht voor dit project verslapt en/of de ambities van deelnemende partijen wijzigen. Daarnaast is benodigde tijd voor de inzet van verschillende vakinhoudelijke disciplines een aandachtspunt.	

3.B.4	Rivierklimaatpark IJsselpoort	
Planning	De planning is meerjarig. Belangrijk is om het Rivierklimaatpark als speerpunt te zien in de programma's mede als het gaat om maatregelen in het kader van waterveiligheid. Het Rivierklimaatpark IJsselpoort blijft de komende jaren aandacht vragen. In de tweede helft van 2019 is het concept Voorkeursalternatief in de vorm van een Ontwerp Intergemeentelijke Structuurvisie ter inzage gelegd. Bedoeling is om deze in oktober 2020 aan u als raad ter vaststelling voor te leggen. Na vaststelling is fase 2 afgerond en kan worden overgegaan naar het nader uitwerken van de maatregelen uit de Structuurvisie. De verwachting is dat vanaf 2024 begonnen kan worden met het daadwerkelijk uitvoeren van de maatregelen.	
Financiën	De intergemeentelijke structuurvisie is het plan waarmee de gemeenten het voorkeursalternatief planologisch verankeren. Voor de volgende fase wordt eveneens door partijen een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) afgesloten. In dat kader worden ook (financiële) afspraken tussen de deelnemende partijen gemaakt voor de uitvoering van het Rivierklimaatpark IJsselpoort. Op basis hiervan zal de Minister medio 2020 haar beslissing nemen over dat onderdeel waar het rijk de kosten voor uitvoering voor haar rekening neemt. De projectorganisatie geeft een eerste raming van de kosten voor Westervoort van € 1,58 miljoen. In deze begroting kan geen definitieve raming worden gegeven. In oktober 2020 zal de structuurvisie met begrotingsvoorstel worden voorgelegd met kansen voor cofinanciering van provincie voor lokale doelen die aan het project worden verbonden. Voorwaarde voor dekking van deze kosten vanuit de gemeentelijke begroting is dat deze (zoveel mogelijk) worden gedekt vanuit de opbrengsten van grondexploitatie voor het te ontwikkelen gebied Westervoort-Noord. Hiertoe wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd en worden half september 2020 de eerste resultaten verwacht.	
Participatie	In dit project worden bestuurders en de in en in de nabijheid van het gebied aanwezige partijen als bedrijven, agrariërs, bewoners en recreanten nauw betrokken bij de te maken keuzes. Bovendien kan iedereen zich, via de website www.rivierklimaatpark.nl en de nieuwsbrief van het project, laten informeren over (de voortgang van) het project.	
Indicatoren	Het borgen van maximale bestuurlijke en ambtelijke participatie en betrokkenheid binnen dit regionaal project, teneinde zo goed mogelijk te sturen op het borgen of realiseren van gemeentelijke belangen en doelen.	Ambtelijk zijn we zowel in het Projectteam als bij de Ambtelijk Opdrachtgeversoverleg betrokken. Bestuurlijke participatie vindt plaats door de deelname van wethouder Sluiter in de Stuurgroep. Er vindt regelmatig ambtelijkbestuurlijk overleg plaats, zowel intern als extern.
	Het komen tot een handzaam en concreet overzicht aan in te brengen, concrete doelstellingen voor Westervoort.	In oktober 2018 is een <i>wensenlijst</i> opgesteld met de 5 speerpunten die de gemeente Westervoort met het Rivierklimaatpark wil bereiken. Deze lijst is, met instemming van het college, door de wethouder aan de projectorganisatie RKP bekend gemaakt.
	Het ter inzage leggen van het VKA/IGSV in 2020	Dit heeft plaatsgevonden. De definitieve intergemeentelijke structuurvisie voor het gebied wordt in oktober 2020 voorgelegd ter vaststelling

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op ons afkomt.

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Tijdige voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De implementatie van de omgevingswet is een transitieproces. Dit proces loopt tot maximaal 2029. Recentelijk heeft de minister aan de kamer laten weten dat de invoeringsdatum van 1-1-2021 zal worden verschoven naar 1-1-2022. Belangrijkste reden hiervoor zijn de zorgen omtrent de kwaliteit van de landelijke ICT-ontwikkeling (DSO) en de coronacrisis. Dit geeft ons meer tijd tot het gewenste resultaat te komen. Mede gelet op de financiële situatie en het aangekondigde uitstel is de programmaplanning op onderdelen aangepast. Dit heeft tot gevolg dat een aantal wettelijke taken in 2021 zullen worden uitgevoerd. Hierbij kunt u denken aan: het werkproces omgevingsvergunning m.b.t. omgevingstafel en vooroverleg, omgevingsplan van rechtswege, participatiebeleid, het adviesrecht van de raad maar ook het instellen van een adviescommissie ruimtelijke kwaliteit. Wij beperken ons tot datgene wat wettelijk minimaal moet en niet wat wenselijk is. Wel moeten wij zorgen dat in 2021 onze toezichthouders buiten kunnen handhaven. Hiervoor dienen de devices voor toezicht en handhaving te worden vervangen. Ook verwachten wij voor de inwerkingsdatum een toename van het aantal vergunningaanvragen die moeten worden geconverteerd naar het nieuwe systeem. Daarnaast hebben wij ambtelijke capaciteit nodig vanuit RO, Omgevingszaken en VTH om de wettelijk minimale taken voor de implementatie uit te voeren.
Risico's	De tijdige implementatie zal veel interne betrokkenheid van vakdisciplines vragen. Dit brengt extra werkdruk en nadere prioritering met zich mee. De omgevingswet is landelijk nog in ontwikkeling (bijvoorbeeld het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)) zeg maar het ICT gedeelte en als gemeenten blijven wij scherp op de veranderingen die nog volgen. In het besluitvormingsproces (een gezamenlijke koers, het invullen van lokaal beleid en bestuurlijke afwegingsruimte) zijn twee gemeenteraden betrokken. Niet tijdig kunnen voorzien in het adequaat ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving, in relatie tot het bewaken van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
Planning	De ingangsdatum van de nieuwe Omgevingswet is 1 januari 2022. De implementatie van de omgevingswet is een transitieproces. Dit proces loopt tot maximaal 2029. Veel van de noodzakelijke en gewenste activiteiten zullen in 2020 plaatsvinden. Hierbij kunt u denken aan: VNG minimale actielijst, Omgevingsvisie, proces omgevingsvergunning van 26 weken naar 8 weken, Verordening Fysieke leefomgeving (VFL), het opstellen van een participatieverordening en participatiebeleid. In 2021 is het advies om de veranderopgave na 2021 te bepalen en dit vorm te geven in een vervolgplan. Hierbij zal ook een evaluatie worden gehouden over de implementatie in 2020. In dit vervolgplan zal in ieder geval aandacht zijn voor: doorontwikkeling Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), deregulering gemeentelijke regels en bruidsschat, aanpassen procedures, doorontwikkeling toepasbare regels en het omgevingsplan nieuwe stijl.
Financiën	Voor 2021 wordt geadviseerd om € 175.000 (€ 110.000 voor Duiven en € 65.000 voor Westervoort) op te nemen voor het opstellen van de evaluatie, het vervolgplan, de extra genoemde acties voortvloeiend uit 2020 en het vernieuwen van het huidige grondbeleid van zowel Duiven als Westervoort.
Participatie	Per thema vindt een uitwerking naar gewenst participatieniveau plaats. Deze uitwerkingen zullen ook aan de raad worden voorgelegd. In de geest van de nieuwe wetgeving zal zeker ook bekeken worden in welke mate stakeholders en samenleving te betrekken.

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet	
Indicatoren	Starten in 2019 met het opstellen van een Omgevingsvisie volgens de principes van de Omgevingswet.	is mee gestart in 2019 en loopt door in 2020
	Starten in 2019 met het vormgeven van een Omgevingsplan volgens de principes van de Omgevingswet.	nog niet gestart
	Starten in 2019 met het vormgeven van het instrument Omgevingsvergunning volgens de principes van de Omgevingswet.	daar zijn eerste stappen in gezet
	Experimenteren/pilots starten in de geest van de omgevingswet, daar waar dat kansrijk/zinvol is en/of daar waar een maatschappelijke opgave/vraag zich voordoet.	gelet op andere prioriteiten nog geen pilot gestart

Kengetallen (statistische indicatoren)

Indicator	Westervoort meest recente cijfers	Westervoort	Referentiecijfe meest recent	Bron
MKB vriendelijkste gemeente (waardering 0-10)	6,4 (2018)	4,5 (2016)	Nederland 6,3 (2016)	MKB vriendelijkste gemeenten
Ondernemingsklimaat (waardering 0-10)6,4 (2019)	6,4 (2018)	4,5 (2016)	Nederland 6,3 (2016)	MKB vriendelijkste gemeenten
Vestigingsklimaat (waardering 0-10)	onbekend	onbekend		
Vestigingen bedrijven (aantal per 1.000 inw)	92,5 (2019)	91,1	Nederland 129,6 (2019)	CBS-lokale economie
Oprichtingen (aantal per 1.000 vestigingen)	128,3 (2018)	103,8	Nederland 100,6 (2018)	CBS-lokale economie
Opheffingen (aantal per 1.000 vestigingen)	69,5 (2018)	54,6 (2016)	Nederland 61,6 (2018)	CBS-lokale economie
Faillissementen (aantal per 1.000 vestigingen)	1,0 (2019)	3,2 (2016)	Nederland 2,3 (2019)	CBS-lokale economie
% Leegstand Winkelcentrum	30% (1 mei 2019)	18%	Niet bekend	rapportage adviesbureau Stec
Banen (per 1.000 inw)	261	258	Nederland 677	CBS bevolkingsst.
netto arbeidsparticipatie	68,8	65,4%	Nederland 68,8	Volksgezondheidszorg.info

Circulaire economie dichterbij brengen

Indicator	Westervoort meest recente cijfers	Westervoort 2016	Nederland	Bron
Duurzaamheidsscore (score 0-100)	52 (2019)	50	51	CBS
Energie-ambities gemeente (score 0-5)	3	2	3	CBS
Hernieuwbare electriciteit /energie	4%	2,4	7%	CBS
Gasverbruik Woningen (gemid. m3/jaar per woning)	810 (*% stadsverwarming 42.5%)	854	1270 (*percentage stadsverwarming -6%)	CBS
Vermogen aan zonnepanelen	2,3 (2018)	0,86 MWe	4522 MWe	CBS
Electrische Laadpunten (aantal per 10.000 inwoners)	7 openbare, let wel relatief veel opritten/ huizen dus meer laadpalen op eigen terrein (2019)	2	520 (incl. langs snelwegen etc.)	Laadpunten.nl
Fijn huishoudelijk restafval (kg per inw)	105 (2019)	109	152	CBS

Mosterdhof

Indicator	Westervoort 2020	Westervoort 2016**	Gemeenten < 25.000 inwoners (streefwaarde)	Bron
Waardering Woon- en Leefklimaat gemeente (0-10)	6,8	6,6	6,8	Benchmark WSJG
Buurt als leefomgeving (waardering 1-10)	7,9	7,79	7,7	Benchmark WSJG
Fysieke leefomgevingskwaliteit (waardering 1-10)	niet bekend	6,66	Lege alinea	Benchmark WSJG
Buurt is voldoende groen (% inwoners mee eens)	82%	87%	83%	Benchmark WSJG
Ontwikkeling buurt (% inwoners vindt buurt vooruitgegaan)	21%	20%	18%	Benchmark WSJG
Gemeente betreft buurt bij aanpak leefbaarheid (% inw mee eens)	27%	27%	29%	Benchmark WSJG
Inzet bereidheid inwoners voor leefbaarheid buurt	73%	72%	82%	Benchmark WSJG

** Algemene Opmerking: Vanuit Waarstaatjegemeente is geen bewerking mogelijk om cijfers per wijk/ postcodegebied te verkrijgen. Er zijn daarom geen specifieke indicatoren of cijfers beschikbaar voor de Mosterdhof.

Uitvoeren woonvisie en woningbouwprogramma 2018-2027

Indicator	Westervoort meest recente cijfers	Westervoort 2016**	Bron
Aantal woningen	6722	6690	BAG
Aantal huishoudens	6686	6540	CBS
Huishoudgrootte (verdunding)	2,24	2,25	CBS
Woningvoorraad (% koop / %particuliere huur / %huur corporatie)	57,8/10,9/31,3	57,1/11,5/31,4	ABF
% betaalbaar huurvoorraad corporatie	Niet bekend	62,9%	CBS
Voorraad betaalbare huurwoningen in verhouding tot de doelgroepen	1,11	1,06	CBS
% passend gehuisveste huishoudens	70%	71,5%	CBS
Demografische druk	66,7	61,8	CBS
Nieuwbouwwoningen (per 1.000 woningen)	4,2	5,5	BAG
Woonlasten eenpersoonshuishouden	728	713	COELO
Woonlasten meerpersoonshuishouden	765	790	COELO
WOZ-waarde woningen	201	186	CBS

Opstellen integraal beleid beheer openbare ruimte

Indicator	Westervoort 2020	Westervoort 2016	Gemeenten < 25.000 inwoners (streefwaarde)	Bron
De buurt is 'heel' (% van de inw)	80%	79%	81%	Benchmark WSJG
De buurt is schoon (% van de inw)	63%	60%	71%	Benchmark WSJG
Straten, paden en trottoirs zijn goed begaanbaar (% van de inw)	71%	69%	63%	Benchmark WSJG
Groenvoorziening is goed onderhouden (% van de inw)	62%	63%	60%	Benchmark WSJG

Implementatie nieuwe omgevingswet

Indicator	Westervoort 2020	Westervoort 2016	Gemeenten < 25.000 inwoners (streefwaarde)	Bron
Samenwerking met inwoners (waardering 1-10)	6,3	6,06	6,2	Benchmark WSJG
Dienstverlening inwoners (waardering 1-10)	6,8	6,67	6,9	Benchmark WSJG
Dienstverlening ondernemers (waardering 1-10)	onbekend	onbekend		
Hoogte regeldruk (% ondernemers vindt regeldruk te hoog)	onbekend	onbekend		
Vergunningverlening (waardering 0-10)	onbekend	onbekend		
De gemeente houdt voldoende toezicht op het naleven van regels (% mee eens)	29%	28%	33%	Benchmark WSJG
De gemeente stelt zich flexibel op als dat nodig is (% mee eens)	25	24%	28%	Benchmark WSJG
De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen (% mee eens)	36%	34%	36%	Benchmark WSJG
Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren (% mee eens)	34%	33%	37%	Benchmark WSJG
Ik vond het aanvragen of voorleggen gemakkelijk (% mee eens)	80%	83%	80%	Benchmark WSJG

Indicator	Westervoort 2020	Westervoort 2016	Gemeenten < 25.000 inwoners (streefwaarde)	Bron
De tijd die de afhandeling in beslag nam was acceptabel(% mee eens)	79%	81%	76%	Benchmark WSJG

3.3 Wat gaat het ons kosten?

Kosten programma Omgeving

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	5.815	5.354	5.490	5.257	5.243	5.237
Baten	3.985	3.580	3.586	3.561	3.561	3.561
Saldo voor bestemming	-1.830	-1.774	- 1.903	-1.696	-1.682	-1.676
Mutaties reserves	0	0	119	110	119	110
Saldo na bestemming	-1.830	-1.774	- 1.784	-1.586	- 1.563	-1.566

Bedragen x € 1.000

Speerpunten/bezuinigingen/amendementen programma Omgeving

	2021	2022	2023	2024
Gevolgen speerpunten:				
Uitvoeren economisch kader Westervoort/ revitalisering winkelgebied Westervoort	25.000			
implementatie nieuwe omgevingswet	65.000			
Actualisatie nota grondbeleid	15.000	10.000		
Bezuinigingen				
Voordeel verhuizing ODRA		-2.000	-2.000	-2.000
Betaald parkeren	-25.000	-50.000	-50.000	-50.000
Temporiseren inzet circulariteit	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000
Bijdrage aan NME beëindigen	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Budget onderzoek verkeersveiligheid halveren	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Westervoort minder mooier	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Halveren budget openbare ruimte	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Besparing onderhoud vaste buitenplanten		-15.000	-15.000	-15.000
Aanvullende bezuinigingen				
Wensen verkeersmaatregelen	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Amendementen:				
Onderhoud wegen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Schrappen bezuiniging betaald parkeren	25.000	50.000	50.000	50.000
Schrappen bezuiniging NME	7.500	7.500	7.500	7.500
Verwerkt in de voorcalculaties				

Bedragen in €

3.4 Betrokken verbonden partijen

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2021	Op 1 april 2013 is de ODRA gestart. Nadat de ODRA de eerste jaren is gefinancierd volgens een inputmodel is in oktober 2018 besloten om over te gaan naar beheerste outputfinanciering vanaf 2020. In 2021 zal deze beheerste outputfinanciering volledig geïnterpreteerd zijn. De ODRA zal dan op basis van geleverde prestaties en afgenomen producten worden gefinancierd.
	Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen (voormalige Stadsregio)
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Taak	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2021	Eind 2020 volgt een beslissing over het versterkingsproces Regio Arnhem-Nijmegen. Behalve dat dit een nieuwe manier van werken met zich mee gaat brengen, heeft het tevens financiële consequenties. De verwachting is dat er een bijdrage gaat gelden van € 2,63 per inwoner/gemeente. Dit is een verhoging van € 0,75 per inwoner/gemeente. Tevens geldt hierbij de bijdrage van € 1,- voor stichting The Economic Board. Deze bijdragen zijn niet opgenomen in de begroting dan wel voor- of najaarsnota omdat het onduidelijk is of deze voorstellen het regionaal gaan halen. Hierbij kan op basis van verantwoording achteraf in 2021 deze verhoging worden opgevoerd, waarna deze in de begroting van 2022 kan worden opgenomen.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van onze programmabegroting zijn de meeste onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen vooral onder Programma 1 Bestuur opgenomen. De bijdrage voor het participatiebudget is in Programma 2 Maatschappij verwerkt. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is hebben we deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:

- Belastingen
- Uitkering uit het Gemeentefonds
- Beleggingen

Algemene Dekkingsmiddelen

	2021	2022	2023	2024
Belastingen				
- Hondenbelasting	121	121	121	121
- Precariobelasting	138	0	0	0
- OZB	3.037	3.037	3.037	3.037
Uitkering uit het Gemeentefonds				
- Algemene Uitkering	21.895	22.465	22.764	23.031
- Integratie-uitkeringen sociaal domein	3.215	3.178	3.156	3.106
- Decentralisatie-uitkeringen	312	338	343	343
Beleggingen	128	128	128	128

Bedragen in € x 1.000, zie voorcalculaties (excl. voorgestelde verhogingen)

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Westervoort zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de precariobelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

Uit het Gemeentefonds worden betaald de Algemene Uitkering, Integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen.

Algemene Uitkering

De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar af. Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de meicirculaire. De vertaling van het nieuwe verdeelstelsel is doorgeschoven naar het jaar 2022. In de decembercirculaire 2020 zal hiervan melding worden gemaakt. Verwerking van de extra middelen voor het compensatiepakket Corona zal in september volgen.

	2021	2022	2023	2024
Totaal Algemene Uitkering	25.422	25.980	26.263	26.479

Bedragen in € x 1.000

Integratie-uitkeringen

De integratie-uitkeringen zijn bestemd om middelen via het Gemeentefonds te verdelen op een wijze die afwijkt van de bestaande verdeelsleutels. Het zijn uitkeringen met een tijdelijk karakter. Opzet is dat deze uitkeringen op korte of middellange termijn worden opgenomen in de reguliere Algemene Uitkering.

Een aantal onderdelen van de Integratie-Uitkering Sociaal Domein is nog niet overgeheveld naar de Algemene Uitkering. Dat betreft de onderdelen Beschermd Wonen, Voogdij/18+ en de Participatie-onderdelen voorheen WAJONG en WSW regulier werk. Hiervoor blijven Integratie-Uitkeringen bestaan. Westervoort ontvangt hiervoor de volgende bedragen:

Overzicht Integratie-uitkeringen sociaal domein

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Voogdij/18+	749	749	749	749
Participatie	2.466	2.428	2.407	2.357
Totaal	3.215	3.178	3.156	3.106

Bedragen in €x 1.000

Decentralisatie-uitkeringen

De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan.

Overzicht Decentralisatie-uitkeringen

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
DU Impuls brede scholen combinatiefuncties	63	63	63	63
DU decentralisatie provinciale taken VTH	44	44	44	44
DU Voorschoolse voorziening peuters	25	25	25	25
DU armoedebstrijding kinderen	89	89	89	89
DU Vergoeding raadsleden kleine gemeenten	70	70	70	70
IU Inburgering	21	48	52	52
Totaal	312	338	343	343

Bedragen in €x 1.000

Decentralisatie Uitkering Impuls brede scholen combinatiefuncties

Vanaf 2021 wordt een uitkering van € 63.000 ontvangen.

Decentralisatie Uitkering provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vanwege de overdracht van taken aan gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij provinciale inrichtingen wordt vanaf het jaar 2018 € 44.000 toegevoegd.

Decentralisatie Uitkering Voorschoolse voorziening peuters

Rijk en gemeenten hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over een aanbod voor alle peuters. Met deze afspraken wordt alle peuters de mogelijkheid gegeven om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Via de afspraken zetten gemeenten zich actief in om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaat..

Decentralisatie Uitkering Vergoeding raadsleden kleine gemeenten

Ingaande 2018 wordt voor de verhoging van de raadsvergoedingen in kleine gemeenten een uitkering ontvangen.

IU Inburgering

Dit is een nieuwe integratie-uitkering Inburgering met invoerkosten in 2020 en uitvoeringskosten in 2021 en volgende jaren.

Beleggingen

Betreft het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen. De raming is naar beneden bijgesteld in verband met de verminderde dividendinkomsten van Vitens.

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma verdeeld, maar als totaalpost van € 25.000 in de begroting opgenomen.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Lange tijd is omtrent de toepassing hiervan veel onduidelijk geweest. Eind 2018 en begin 2019 zijn door de belastingdienst een aantal uitgangspunten gedefinieerd om eenduidigheid te creëren. In 2019 hebben we de aangiften voor het jaar 2016 en 2017 gedaan. In de eerste helft 2020 is de aangifte voor 2018 ingediend. Voor de aangifte van 2019 is uitstel verleend tot 1 mei 2021. Gepland staat om de aangifte 2019 in het najaar 2020 in te dienen. De aangiften tot en met heden geven cumulatief gezien een verlies te zien waardoor er geen verplichting tot betaling ontstaat. Gezien de opgebouwde verliescompensatie wordt voor de komende jaren geen betalingsverplichting verwacht.

Speerpunten/bezuinigingen/amendementen Programmabegroting 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Programma Bestuur				
Bezuinigingen				
Taakstelling 1stroom (€ 400.000)	-37.000	-74.000	-111.000	-148.000
Beeindigen deelname aan economic board	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Vervallen gebiedscommissie de Liemers helemaal goed en Liemers ++	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
Budget rekenkamercommissie halveren	-3.750	-3.750	-3.750	-3.750
Streamen raadsvergaderingen beeindigen	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Wethoudersformatie verkleinen		-10.000	-20.000	-20.000
Personeelsruimte verbouwen en verhuren		-20.000	-20.000	-20.000
Nieuwjaarsreceptie combineren	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500
Ambtenaren op stembureaus tijd voor tijd	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Burgerinitiatieven	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Herstructurering leningenportefeuille	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
OZB verhogen 15%	-387.000	-387.000	-387.000	-387.000
Beeindigen HALT	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Aanvullende bezuinigingen				
Taakstelling 1stroom: € 600.000. later door het AB bijgesteld naar in totaal € 732.000. (€ 400.000 + € 332.000)	-222.750	-282.250	-274.250	-351.250
Amendementen				
Handhaven streaming	11.000	11.000	11.000	11.000
Handhaven HALT	5.000	5.000	5.000	5.000
Neerwaartse bijstelling stelpost prijsstijgingen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Formatie griffie		-22.424	-22.424	-22.424
Programma Maatschappij				
Gevolgen speerpunten:				
Andere dekking combinatiefunctionaris sport	12.500	12.500	12.500	12.500
Vervanging kunstgrasmatten		81.070	81.070	81.070
Subsidie maatschappelijke begeleiding	11.000	11.000	11.000	11.000
Formatie begeleiding statushouders	16.617	16.617	16.617	16.617
Statushouders	35.000			
Deelname cultuurpact	6.000	6.000	6.000	
Groenrenovaties		2.167	2.167	2.167
Beheerplan buitensportaccommodaties	30.000			
Bezuinigingen:				
Realistisch ramen BUIG	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Lucht uit de begroting	-155.000	-155.000	-155.000	-155.000
Flierefluiter		-14.000	-14.000	-14.000
Huurkosten Ravelijn	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Onderbesteding cliëntenparticipatie	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000

Lucht uit subsidiebudget	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Niet ingevulde formatie combinatiefunctionaris	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Maatregelen kostenbeheersing sociaal domein	-345.000	-345.000	-345.000	-345.000
Subsidie wijkraden met 10% verlagen	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Subsidie ontwikkelingssamenwerking beëindigen	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Bijdrage aan meer muziek in de klas beëindigen	-9.500	-9.500	-9.500	-9.500
Bijdrage aan AOB uit gemeentelijke middelen beëindigen	-115.000	-115.000	-115.000	-115.000
Halveren inzet jongerencoach		-35.000	-35.000	-35.000
Hulp bij het huishouden indiceren op het landelijk gemiddelde	-100.000	-250.000	-400.000	-500.000
Vervreemden gebouw De Nieuwhof		-50.000	-100.000	-100.000
Subsidie maatschappelijke ondersteuning met 10% verlagen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Rationaliseren beleid doelgroepenvervoer	-100.000	-179.000	-179.000	-179.000
Deelname aan JOGG verminderen	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Deelname aan dementievriendelijke gemeente beëindigen		-12.000	-12.000	-12.000
Innovatiebudget sociaal domein verlagen	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
Beheersmaatregelen Gelreps (10% van de lasten)	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
Speelbeleidsplan soberder uitvoeren	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Aanvullende bezuinigingen:				
Compensatie Rijk voor aanzuigende werking HBH	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Geen budget voor kansrijke start	-4.290	-4.290		
Amendementen:				
Voedselbank	4.500	4.500	4.500	4.500
kunstgrasvelden:				
Vervanging in 2021		-81.070	-81.070	-81.070
Vervanging doelgebieden	3.300	3.300	3.300	3.300
extra onderhoud	1.250	1.250	1.250	1.250
Subsidie Herberg	-12.500	-12.500	-25.000	-25.000
Dementievriendelijke gemeente	12.000	12.000	12.000	12.000
Speelbeleid	5.000	5.000	5.000	5.000
Muziek in de klas	9.500	9.500	9.500	9.500
Jongerencoach		35.000	35.000	35.000
Programma Omgeving				
Gevolgen speerpunten:				
Uitvoeren economisch kader/revitalisering winkelgebied Westervoort	25.000			
Implementatie omgevingswet	65.000			

Actualisatie nota grondbeleid	15.000	10.000		
Bezuinigingen:				
Voordeel verhuizing ODRA		-2.000	-2.000	-2.000
Betaald parkeren	-25.000	-50.000	-50.000	-50.000
Temporiseren inzet circulariteit	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000
Bijdrage aan NME beëindigen	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Budget onderzoek verkeersveiligheid halveren	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Westervoort minder mooier	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Halveren budget openbare ruimte	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Besparing onderhoud vaste buitenplanten		-15.000	-15.000	-15.000
Aanvullende bezuinigingen				
Wensen verkeersmaatregelen	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Amendementen:				
Bezuiniging onderhoud wegen	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Niet invoeren betaald parkeren	25.000	50.000	50.000	50.000
NME	7.500	7.500	7.500	7.500

Bedragen in €

Beleidsbegroting - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
Paragraaf 3	Onderhoud Kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten is op basis van de begroting 2021 21%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), hondenbelasting en precariobelasting behoren tot deze categorie.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Westervoort worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, precariobelasting, bedrijveninvesteringszones (hierna: BIZ) en rechten (o.a. leges).

1.2 Belastingopbrengsten

In onderstaand overzicht zijn de geraamde belastingopbrengsten voor het jaar 2021 opgenomen. De geraamde opbrengsten voor 2020 zijn ter vergelijking bijgevoegd.

	Begroting 2021	Begroting 2020
Totaal	6.894.013	6.517.177
OZB	3.037.049	2.675.429
Afvalstoffenheffing	1.509.418	1.503.781
Reinigingsrechten	7.382	7.382
Rioolheffing	1.590.103	1.551.848
Hondenbelasting	121.452	123.684
Precariobelasting	138.800	140.743
BIZ	56.784	56.784
Lijkbezorgingsrechten	51.547	42.700
Marktgelden	12.700	12.878
Leges	344.778	381.823
Huuropbrengst sport	24.000	20.395

Bedragen in €

1.3 Ontwikkeling tarieven

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

De ramingen en de tarieven in de voorcalculaties zijn gebaseerd op de tarieven 2020. Een voorstel tot aanpassing van de tarieven vindt plaats in de financiële begroting. Bij aanpassing van de

tarieven zal kritisch worden beoordeeld in hoeverre tariefstijging plaats dient te vinden. Daarbij wordt steeds een efficiënte en klantgerichte uitvoering van diensten en producten nagestreefd.

Naast kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2020 met 1,8% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire gemeentefonds 2020 (voor 2022 1,7%, voor 2023 1,6% en voor 2024 1,5%).

Verder wordt het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2021 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijking, de tarieven voor 2020 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht.

Belastingsoort	Tarief 2021	Tarief 2020
OZB eigenarenbelasting:		
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1761	0,1504
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,2743	0,2343
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,2128	0,1818
Afvalstoffenheffing vastrecht	174,90	160,46
Afvalstoffenheffing variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	8,02	7,42
- per lediging 240 liter container restafval	9,99	9,24
- per storting ondergrondse container	1,19	1,10
Verzamelcontainer:		
- meerpersoonshuishouden	273,76	253,25
- éénpersoonshuishouden	205,33	189,94
Reinigingsrechten vastrecht	173,46	160,46
Reinigingsrechten variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	8,02	7,42
- per lediging 240 liter container restafval	9,99	9,24
Rioolheffing, per aansluiting	228,03	224,00
Hondenbelasting:		
- 1e hond	78,56	77,17
- 2e hond	113,05	111,05
- 3e hond en volgende honden, per hond	231,96	227,86
- kennel	191,61	188,22
Precariobelasting, per m ²	2,50	2,50
BIZ:		
- WOZ-waarde van 0 tot en met 100.000	285,00	285,00
- WOZ-waarde van 100.001 tot en met 200.000	390,00	390,00
- WOZ-waarde van 200.001 tot en met 300.000	495,00	495,00
- WOZ-waarde van 300.001 tot en met 450.000	695,00	695,00
- WOZ-waarde van 450.001 tot en met 600.000	795,00	795,00
- WOZ-waarde meer dan 600.000	999,00	999,00

Bedragen in €

In de meicirculaire 2020 is aangegeven dat er een landelijk gemiddelde waardestijging van 7% voor woningen en 1% voor niet-woningen wordt verwacht. De gemiddelde waardestijgingen voor Westervoort zijn nog niet bekend. Daarom is voor de berekening van de OZB-tarieven 2021 uitgegaan van de oude Westervoortse waarden. Alle OZB-tarieven worden nog herzien op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in de gemeente Westervoort. Een wijzigingsvoorstel hiertoe wordt in december 2020 aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.4 Regelgeving

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.

- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2021".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2021".
- "Verordening rioolheffing 2021".
- "Verordening hondenbelasting 2021".
- "Verordening precariobelasting 2021".
- "Verordening bedrijveninvesteringszone Het Ambacht 2019".
- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2021".
- "Verordening marktgelden 2021".
- "Legesverordening 2021".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

1.5 Beleidsvoornemens

Onroerende-zaakbelastingen

Onroerende-zaakbelastingen bestaan uit een eigenaren- en een gebruikersbelasting. De belastingen worden geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken. Voor woningen wordt alleen een eigenarenbelasting geheven. In 2020 worden alle onroerende zaken in de gemeente Westervoort voorzien van een nieuwe WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2020. Deze nieuwe WOZ-waarden gelden voor het jaar 2021 en vormen de grondslag voor de berekening van de aanslagen OZB.

In de Voorjaarsnota 2020 is een onderdeel bezuinigingen 2021-2024 opgenomen. Eén van de besluiten die de gemeenteraad heeft genomen, is het extra verhogen van de tarieven OZB met 15%. Daarnaast worden de tarieven aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. De financiële verhoudingswet regelt onder meer de verdeling van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds over gemeenten. De Algemene Uitkering wordt over de gemeenten verdeeld met behulp van verdeelmaatstaven die verschillen in kosten weerspiegelen en ook verschillen in belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Gemeenten met veel waardevol onroerend goed ontvangen een lagere uitkering dan soortgelijke gemeenten met minder waardevol onroerend goed. Van de waarde van woningen wordt 80% meegerekend en van de waarde van niet-woningen 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is globaal afgeleid van het gemiddelde landelijke OZB-tarief.

Het resulterende bedrag wordt gekort op de Algemene Uitkering van de betreffende gemeente. Het OZB-tarief dat de gemeente hanteert, heeft geen enkel effect op deze aftrekpost. De rekentarieven zijn door het Rijk aangepast aan de landelijke waardeontwikkeling. De rekentarieven voor 2021 zijn 0,0894% voor OZB woningen eigenaren, 0,1590% voor OZB niet-woningen eigenaren en 0,1281% voor OZB niet-woningen gebruikers.

In het bestuursakkoord van 4 juni 2007 tussen de VNG en het Kabinet is afgesproken met ingang van 1 januari 2008 de maximering van de OZB-tarieven af te schaffen. Dit mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk. In verband hiermee is een macronorm ingesteld. De macronorm behelst dat de maximale opbrengststijging voor de OZB van alle gemeenten niet meer mag bedragen dan de macronorm. Met ingang van 2020 is de macronorm afgeschaft. Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken.

In 2021 wordt het volgende project uitgevoerd. De Waarderingskamer heeft aangegeven dat alle woningtaxaties inzake de Wet WOZ moeten zijn gebaseerd op de netto gebruiksoppervlakte (NEN2580). Nu gebruikt de gemeente Westervoort, evenals het grootste deel van de gemeenten in Nederland, de bruto inhoud om de woningen te waarderen. Vanwege de omvangrijkheid en de deadline van het project is het voornemen om de werkzaamheden uit te besteden. De Waarderingskamer geeft aan dat de overgang van m3 naar m2 voor woningen vóór 1 januari 2022 moet zijn afgerond.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief per lediging van de container voor restafval of per storting in een ondergrondse container. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 6 ledigingen voor een 140-liter container, 8 ledigingen voor een 240-liter container of 42 stortingen per jaar. De kosten van kwijschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Bovenop de inflatiecorrectie hebben wij besloten om de afvalstoffenheffing volledig kostendekkend te maken. Dat betekent een extra stijging van 6,3%. De totale stijging van de afvalstoffenheffing komt hiermee op 8,1%.

Ledigingen 2019

Datum	RST140	RST240	Totaal
4-1-2019	337	1.219	1.556
18-1-2019	448	1.510	1.958
1-2-2019	303	1.113	1.416
15-2-2019	379	1.323	1.702
1-3-2019	348	1.097	1.445
15-3-2019	410	1.470	1.880
29-3-2019	317	1.116	1.433
12-4-2019	442	1.552	1.994
26-4-2019	363	1.197	1.560
10-5-2019	400	1.440	1.840
24-5-2019	300	1.111	1.411
7-6-2019	397	1.421	1.818
21-6-2019	365	1.229	1.594
5-7-2019	444	1.539	1.983
19-7-2019	353	1.196	1.549
2-8-2019	428	1.465	1.893
16-8-2019	343	1.148	1.491
30-8-2019	438	1.527	1.965
13-9-2019	342	1.211	1.553
27-9-2019	406	1.413	1.819
11-10-2019	338	1.125	1.463
25-10-2019	410	1.453	1.863
8-11-2019	315	1.116	1.431
22-11-2019	392	1.336	1.728
6-12-2019	339	1.135	1.474
20-12-2019	435	1.548	1.983
Totaal	9.792	34.010	43.802

1.735 4.319 6054

5,64 7,87 7,24

In geel gearceerd: het gemiddelde aantal ledigingen per jaar.

Rioolheffing

Rioolheffing is een kostendekkende heffing. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. In 2016 heeft de gemeenteraad het WaterTakenPlan vastgesteld. In het plan zijn de investeringen op het gebied van riolering opgenomen. Verder worden er vervangingen en reparaties van riolering en gemalen uitgevoerd. Al deze kosten worden gedekt uit de rioolheffing. Daarom is bij de vaststelling van het WaterTakenPlan besloten dat het tarief de komende jaren met 1,3% moet stijgen met daarbovenop nog de inflatiecorrectie.

In 2020 zijn, in samenwerking met Haskoning, de kosten vanuit het WaterTakenPlan herberekend. Hierbij blijkt dat het de komende jaren niet noodzakelijk is om het tarief rioolheffing extra te verhogen. In de voorziening "Riolering artikel 44 lid 2" zijn voldoende middelen aanwezig om de kosten te kunnen dekken. Het tarief wordt wel verhoogd met de inflatiecorrectie voor 2021 van 1,8%.

Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven voor het houden van honden. Het aantal honden dat wordt gehouden is bepalend. Er is een uitzondering gemaakt voor blindengeleidehonden, honden die aan een gehandicapte ten dienste zijn gesteld ter bevordering van de zelfstandige deelname aan het maatschappelijk verkeer en voor honden die voor deze taken worden opgeleid. Er zijn vrijstellingen voor politiehonden, asielhouders en honden jonger dan drie maanden die nog bij de moederhond verblijven en voor de honden van de Reddingshonden vereniging. Voor kennelhouders geregistreerd bij de Raad van beheer op kynologisch gebied geldt een vast tarief. De tarieven hebben een progressieve opbouw. Het uitgangspunt is dat de kosten van kwijschelding in de tarieven worden verdisconteerd. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van buizen, draden, kabels en leidingen in, op en boven gemeenteground. De belasting wordt geheven op basis van het aantal strekkende meters van een traject.

Er is een wetsvoorstel ingediend tot afschaffing van de precariobelasting. In verband met de voorgenomen afschaffing heeft de landelijke overheid de gemeentelijke tarieven bevroren op de hoogte van het tarief voor 2016. Gemeenten mogen dan tot 1 januari 2022 precariobelasting heffen voor dat tarief. Het tarief voor 2021 is dan ook niet verhoogd en blijft dus gelijk aan het tarief voor 2020.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)

BIZ staat voor Bedrijven Investerings Zone. In 2019 is er besloten om BIZ voor het bedrijventerrein Het Ambacht in te voeren. Het betreft een bestemmingsbelasting. Alle (bijdrageplichtige) ondernemers in een BIZ-gebied betalen jaarlijks de BIZ-belasting. De opbrengst wordt afgedragen aan de BIZ-ondernemersvereniging. De ondernemersvereniging gebruikt de opbrengst volgens BIZ activiteitenplan voor Het Ambacht. De aanslag BIZ wordt geheven vanaf 2019 op basis van de WOZ waarde van panden. Bij de vaststelling van het tarief in 2019 is bepaald dat het tarief voor 5 jaren gelijk blijft.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn rechten die worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk kosten worden verhaald. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Op dit moment loopt er een onderzoek naar de kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten. De resultaten van dit onderzoek en de consequenties voor de tarieven lijkbezorgingsrechten zullen te zijner tijd aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het uitstellen van goederen of verkoopwaren tijdens de wekelijkse markt op de daarvoor aangewezen plaats en tijden voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de wekelijkse markt. Het aantal ingenomen strekkende meters bepaalt de tarieven. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk kosten worden verhaald. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

Leges

Leges zijn rechten die worden geheven voor het door de gemeente verrichten van diensten. De diensten zijn opgenomen in de tarieventabel behorende bij de verordening. Het uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn.

Leges omgevingsvergunning betreft leges die de gemeente kan heffen voor aanvragen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Er is gekozen voor het toepassen van kruissubsidiëring. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten (bijvoorbeeld dakkapellen) laag te kunnen houden. De tarieven worden aangepast met de voor 2021 verwachte inflatie van 1,8%.

1.6 Kostendekkende tarieven

Hieronder staan de lasten- en batenoverzichten van de kostendekkende tarieven. Er is inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit is gedaan voor de tarieven van de belastingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn. Voor de legestarieven zijn de berekeningen niet gemaakt. Dit zal gebeuren bij de begroting voor het jaar 2022.

Afvalstoffenheffing

Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	20.407		
Afvalinzameling en verwerking	1.545.199		
Salariskosten	120.049		
Overhead	121.187		
Totale lasten		1.806.842	
Opbrengst belastingen (afvalstoffenheffing)	1.509.418		
Overige inkomsten	175.476		
Totale baten		1.684.894	
Dekking			93,25%

Bedragen in €

Rioolheffing

Reiniging openbaar gebied (33% van de kosten)	20.407		
Rioolgemalen en riolering	1.110.162		
Salariskosten	141.235		
Overhead	158.666		
Bijdrage aan voorziening	159.633		
Totale lasten		1.590.103	
Baten rioolheffing	1.590.103		
Totale baten		1.590.103	
Dekking			100%

Bedragen in €

Lijkbezorgingsrechten

Begraafplaatsen	70.181		
Salariskosten (inclusief overhead)	142.539		
Totale lasten		212.720	
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	51.547		
Totale baten		51.547	
Dekking			24,23%

Bedragen in €

Marktgelden

Kosten markten	13.957		
Totale lasten		13.957	
Opbrengst marktgelden	12.700		
Totale baten		12.700	
Dekking			90,99%

Bedragen in €

1.7 Lokale lastendruk

In de begroting 2021 wordt een lastendrukstijging voorzien van 7,9%. In onderstaande overzichten zijn, onder andere, de voornaamste lasten voor een gemiddeld huishouden in het jaar 2021 op een rij gezet, waarbij de procentuele stijging ten opzichte van het jaar 2020 is weergegeven.

Aannames

Waarde woning	€ 205.000
Ledigingen 240-liter container restafval	8 keer
Rioolaansluiting woning	vast bedrag

Ontwikkeling lastendruk 2021

	2018	2019	2020	2021	Ontwikkeling t.o.v. 2020
OZB-eigenaar	319,00	327,00	308,00	361,00	17,1%
Afvalstoffenheffing	208,00	213,00	234,00	255,00	9%
Rioolheffing	213,00	218,00	224,00	228,00	1,8%
Totaal	740,00	758,00	767,00	844,00	10,1%

Bedragen in €

Meerjarige ontwikkeling lastendruk

	2021	2022	2023	2024
OZB-eigenaar	360,95	367,09	372,96	378,55
Afvalstoffenheffing	255,47	259,81	263,97	267,93
Rioolheffing	228,03	231,91	235,62	239,14
Totaal	844,45	858,81	872,55	885,63
Stijgingspercentage t.o.v. voorgaand jaar	10,1	1,7	1,6	1,5

bedragen in €

Vergelijking lastendruk per huishouden binnen Gelderland

	2016	2017	2018	2019	2020
Gemeente Westervoort	349,00	340,00	349,00	370,00	380,00
Liemerse gemeenten (incl. Westervoort)	367,00	371,00	379,00	385,00	410,00
Gemeente Duiven	380,00	387,00	400,00	395,00	419,00
Gemeente Zevenaar	371,00	385,00	389,00	390,00	430,00

	2016	2017	2018	2019	2020
Gelderland (incl. Westervoort)	399,00	405,00	411,00	419,00	414,00

Bedragen in €

* Liemerse gemeenten: Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Bron: Provincie Gelderland, afd. KOB/IBT. Zie hiervoor de tabel Belastingdruk totaal per inwoner.

1.8 Kwijtschelding

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Westervoort kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing vastrecht en afvalstoffenheffing verzamelcontainer (100%) en maximaal 8 ledigingen van de container en 24 aanbiedingen bij de ondergrondse container en de hondenbelasting (1e hond).

Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Voor 2021 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van € 101.000 voor kwijtscheldingen. Hieronder is de splitsing van de kwijtschelding naar belastingsoort weergegeven.

	Begroting 2021	Begroting 2020
Afvalstoffenheffing	93.000	95.000
Hondenbelasting	8.000	8.000

Bedragen in €

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

1. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet voorziene financiële tegenvallers te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor verzekeringen zijn afgesloten.

Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

De gemeente Westervoort acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd.

2. Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente Westervoort in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Bij het samenstellen van dit risicoprofiel is gebruik gemaakt van een softwareprogramma waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn de risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt een actueel beeld van het aantal risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit met een maximum van 10.

	Risico	Gevolgen	Kans	Fin. gevolg	Invloed
1	Open einde financiering Jeugdwet	Financieel - De gemeente is verantwoordelijk voor het leveren van de juiste (jeugd)zorg. Bepalend voor het feit welke gemeente de zorgkosten moet betalen is het woonplaatsbeginsel. Inwoners die veel dure zorg nodig hebben kan voor de gemeente een forse onkostenpost opleveren.	70%	max.€ 500.000	17,11%
2	Gevolgen coronacrisis	Financieel - Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich mee die wij op het moment van samenstellen van de begroting nog niet kunnen overzien. Dat het consequenties zal hebben voor het weerstandsvermogen en de risicoparagraaf is duidelijk. Welke dat betreft is nog moeilijk te overzien. Wij zien onder meer onzekerheden en potentiële risico's op de volgende terreinen: De zorgverlening aan onze inwoners Maatregelen in het kader van de gezondheid De uitkeringen aan onze inwoners De subsidies voor gesubsidieerde instellingen De ontwikkelingen in de grondexploitaties De bedrijfsvoering van onze organisatie Lopende en nieuw te starten projecten De financiering van onze activiteiten Het wegvallen van detacheringsofbrengsten De heffing en inning van lokale heffingen	70%	max.€ 250.000	10,91%
3	Inhuur van externen	Financieel - Hogere kosten dan nodig en/of begroot, Imago - Geen binding met de organisatie	90%	max € 250.000	9,97%

4	Algemene Uitkering Gemeentefor valt lager uit dan geraamd	Financieel - (Structurele) begrotingstekorten en noodzaak tot bezuinigingen	70%	max.€ 250.000	7,74%
5	Open einde regeling Participatiewe	Financieel - Overschrijding komt tot 5% volledig voor rekening gemeente. Tussen 5 en 7,5% komt voor de helft voor rekening gemeente. En de overschrijding boven de 7,5% komt volledig voor rekening rijk.	70%	max.€ 100.000	6.23%
6	Plan de Schans	Financieel - Het plan sluit met verlies, faillissement ontwikkelaar	70%	max.€ 250.000	3,99%
7	Databeveiliging	Financieel - Verdwijnen van informatie, schade	90%	max.€ 100.000	3,99%
8	Open einde financiering van het armoedebeleid	Financieel - De gemeente Westervoort heeft een ruimhartig (120%) armoedebeleid en wijst inwoners actief op de bestaande rechten.	70%	max.€ 100.000	3.43%
9	Aftreden bestuurders	Financieel - Uitbetalen van (langdurige) wachtgeldverplichting	30%	max.€ 250.000	3.33%
1	Herverdeling middelen beschermd wonen	Financieel - Herverdeling Rijksmiddelen	70%	max.€ 100.000	3.12%

Totaal grote risico's: € 2.000.000

Overige risico's: € 3.212.500

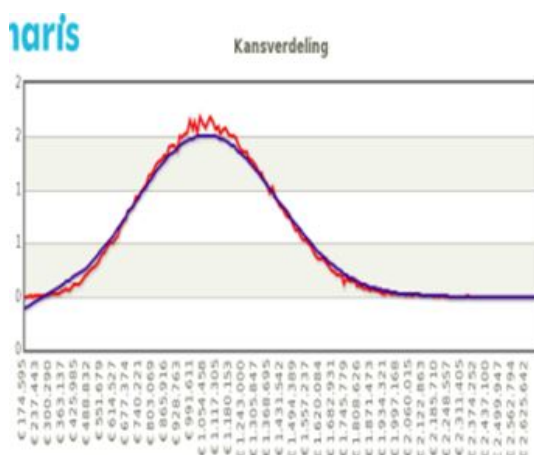
Totaal alle risico's: € 5.212.500

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 5.212.500) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Figuur 1 en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	€ 600.064
10%	€ 690.829
15%	€ 757.629
20%	€ 812.811
25%	€ 861.657
30%	€ 907.441
35%	€ 948.982
40%	€ 989.180
45%	€ 1.028.574
50%	€ 1.066.872
55%	€ 1.106.660

60%	€ 1.145.491
65%	€ 1.186.378
70%	€ 1.229.724
75%	€ 1.276.701
80%	€ 1.329.541
85%	€ 1.391.994
90%	€ 1.420.681
95%	€ 1.521.473

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 1.478.155 (benodigde weerstandscapaciteit).

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Westervoort bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De jaren 2020 en 2021 zullen evenals de jaren 2018 en 2019 sluiten met een negatief resultaat. De algemene reserve en dan ook de weerstandscapaciteit wordt negatief.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	
Algemene reserve	-/- 610.000
Bestemmingsreserves	€ 0
Stille reserves	€ 0
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 0
Onvoorzien	€ 25.000
Totale weerstandscapaciteit	-/-€ 585.000

Algemene reserve

Saldo per 1-1-2020 € 5.235

- Resultaat 2019 -/- - 3.477
- Omgevingswet (raad juli 2017) -/- - 100
 - Trefcentrum -/- 15
 - Burgerinitiatieven -/- 25

Stand 31-12-2020 € 1.618

- Geraamd tekort 2020 cf voorjaarsnota -/- 2.228

Stand 31-12-2021 -/- € 610

Vrij aanwendbare bestemmingsreserves

Van de aanwezige bestemmingsreserves is bij het vaststellen van de nota weerstandsvermogen geconcludeerd dat zij niet vrij aanwendbaar zijn, omdat bij beschikking over de reserve dekkingsproblemen ontstaan. Er is daarom geen ruimte.

Stille reserves

Door de verkoop van de aandelen in het energiebedrijf van NUON zijn de stille reserves in omvang afgenomen. Wat resteert zijn de overblijvende aandelen in het netwerkdeel van NUON en aandelen Vitens, BNG, Nazorg Bodem en Leisurélánds (voormalige RAL). Voor een groot gedeelte dienen deze aandelen op basis van de wet in het bezit van de overheid te blijven. Daarnaast bezit de gemeente nog een aantal activa. Bij de activa gaat het om de mogelijk te realiseren winsten bij verkoop van panden.

De bijdrage van bovenstaande stille reserves aan de weerstandscapaciteit ramen wij op nul.

Onbenutte belastingcapaciteit

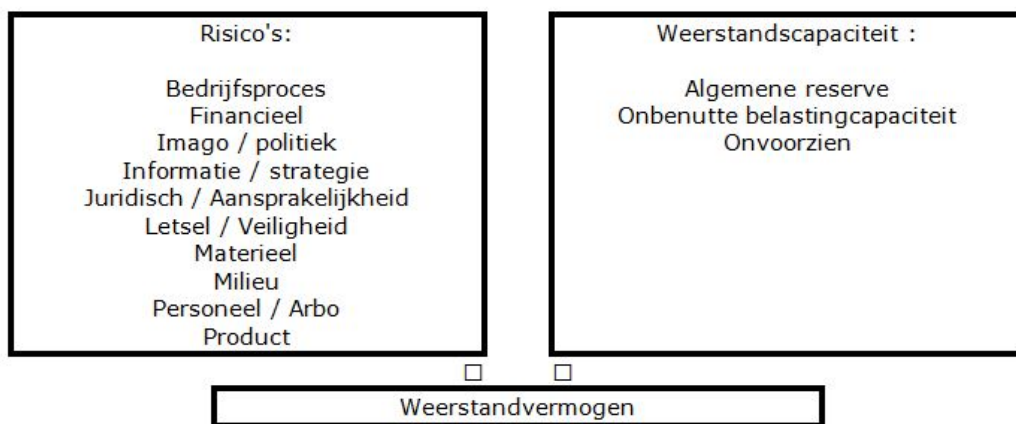
De resterende belastingcapaciteit geeft inzicht in de mogelijkheden voor nog te heffen lokale lasten. Door het afschaffen van de drempeltarieven is de hoogte van de onroerende-zaakbelastingen niet meer gemaximeerd. Kijken we naar de tarieven die het Rijk hanteert bij een eventuele aanvraag in het kader van het artikel-12 beleid, dan dienen deze te voldoen aan een redelijk peil. Voor 2021 hanteert het Rijk een gemiddeld percentage van 0,1808% van de vastgestelde WOZ-waarde. Onze eigen gemiddeld tarief voor 2020 ligt onder dat tarief. Dat zou een bedrag aan onbenutte belastingcapaciteit opleveren, maar wanneer we rekening houden met de voorgenomen stijging van 15% in 2021 dan resteert er geen onbenutte belastingcapaciteit.

Onvoorzien

De post onvoorzien mag worden opgevat als een buffer voor onvoorziene tegenvallers. Het dekt lasten die onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn. Structureel is hiervoor € 25.000 beschikbaar.

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	-/- € 585.000
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 1.478.255

De normtabel biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio van onze organisatie valt in klasse F. Ons weerstandsvermogen is in een paar jaar gedaald van uitstekend naar ruim onvoldoende. Bezuinigingsmaatregelen zijn inmiddels getroffen om de tekorten te dempen en om de verwachte negatieve algemene reserve weer om te buigen naar een positieve.

5. Maatregelen en Ontwikkelingen

Een eerste stap voor beheersing van de risico's is om deze in beeld te brengen en te blijven monitoren. Er zullen risico's bijkomen maar ook afvallen. Het is een dynamisch proces. Voor de huidige top 10 risico's volgt hieronder de stand van zaken.

1. Open einde financiering jeugdwet/wmo nieuw

De tekorten op de jeugdzorg waren de afgelopen jaren hoog. Vanaf 2020 gaan we van start met het project 'Jeugdzorg in de hand', waarmee we proberen meer in control te komen voor wat betreft inzet van jeugdzorgproducten en het bijbehorende budgetbeheer

2. Gevolgen coronacrisis

Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich mee die wij op het moment van samenstellen van de begroting nog niet kunnen overzien. Dat het consequenties zal hebben voor het weerstandsvermogen en de risicoparagraaf is duidelijk. Welke dat betreft is nog moeilijk te overzien. Wij zien onder meer onzekerheden en potentiële risico's op de volgende terreinen:

- De zorgverlening aan onze inwoners
- Maatregelen in het kader van de gezondheid
- De uitkeringen aan onze inwoners
- De subsidies voor gesubsidieerde instellingen
- De ontwikkelingen in de grondexploitaties
- De bedrijfsvoering van onze organisatie
- Lopende en nieuw te starten projecten
- De financiering van onze activiteiten
- Het wegvallen van detacheringsoptbrengsten
- De heffing en inning van lokale heffingen

3. Inhuur van externen

De inhuur van externen verloopt via de werkorganisatie 1Stroom. Door langdurige ziektegevallen, drukkewerkzaamheden en inhuur expertise kan het budget worden overschreden.

4. Algemene uitkering valt lager uit dan geraamd

De hoogte van de algemene uitkering is afhankelijk van de rijksuitgaven. Lagere rijksuitgaven kunnen effect hebben op de hoogte van de algemene uitkering.

Een risico is de herverdeling van het gemeentefonds in 2021. De grote lijn hiervan is dat er een verschuiving plaats zal vinden van het platteland naar de stad. Omdat Westervoort voor wat betreft bevolkingsdichtheid en sociale structuur de kenmerken heeft van de stad is de verwachting dat het eventuele negatieve effect zal meevallen. In de ramingen is nog geen rekening gehouden met een eventueel nadeel.

5. Open einde regeling participatiewet

Er was een absoluut bedrag voor overschrijding opgenomen van € 200.000. In de eerste bezuinigingsronde is deze achtervang uit de begroting gehaald.

6. Plan de Schans

De Boekwaarde is in 2019 verder afgenomen en bedraagt per 31 dec 2019 € 485.000. Het plan de Schans is vervolgens herrekend. Op basis hiervan zou de exploitatie sluiten met een verlies van € 459.000. De voorziening is bij de jaarrekening 2019 tot dat bedrag aangevuld.

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van een "reëel en behoedzaam scenario". De volgende risico's kunnen zich voordoen:

- Een stijging van het rentepercentage
- Stagnering in van het deelplan Fort Geldersoord met 3 jaar.
- Door programmawijzigingen is er een reële kans is dat de geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Zie ook de paragraaf grondexploitatie.

7. Databeveiliging

Door een menselijke fout, storingen of opzet kunnen data verloren gaan.

8. Open einde financiering van het armoedebeleid

Onder armoedebeleid vallen de kosten voor de Gelrepas, Persoonlijk minimabudget, Kindpakket en overige uitgaven voor bijzondere bijstand. Op alle onderdelen is het aantal aanvragen de afgelopen jaren toegenomen. De gemeente Westervoort wijst inwoners actief op de bestaande rechten.

9. Aftreden bestuurders

Wachtgeldverplichtingen voor collegeleden kunnen ontstaan door ontslag als gevolg van conflicten, opzegging van vertrouwen of nieuwe verkiezingen.

10. Herverdeling middelen beschermd wonen

De rijksmiddelen voor beschermd wonen worden herverdeeld. Volgens voorlopige cijfers zou de regio waaronder Westervoort valt minder ontvangen. Een en ander is nog niet zeker.

Kengetallen

	Rek 2019	Begr 2020	Begr 2021
Kengetallen			
netto schuldquote	68%	59%	68%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	63%	56%	63%
solvabiliteitsratio	9%	18%	3%
structurele exploitatieruimte	-7,81%	-0,11%	-0,73%
grondexploitatie	0%	1%	0%
belastingcapaciteit	106%	106%	107%

De toezichthouder zal ten aanzien van de kengetallen zelf geen waardeoordeel geven. Wel zal bij de beoordeling van de vastgestelde begroting getracht worden de individuele cijfers af te zetten

tegen het provinciale beeld. Het blijft echter aan de gemeente zelf om haar eigen kengetallen van een waardeoordeel te voorzien.

Ten aanzien van onze kengetallen kan het volgende worden opgemerkt: De netto schuldquote ligt ruim onder de 100% hetgeen als voldoende kan worden aangemerkt. In de VNG-uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' is vermeld dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (kengetal < 100%) dit als voldoende kan worden bestempeld. Hoe hoger de quote des te hoger de druk van rente en aflossing op de exploitatie.

De solvabiliteitsratio neemt verder af.

De structurele exploitatieruimte geeft weer in hoeverre de begroting nog mogelijkheden biedt om structurele tegenvallers op te vangen. De nu voorliggende begroting is op termijn structureel sluitend. In het jaar 2021 is er een structureel exploitatietekort van 0,73%.

Het aandeel van de grondexploitatie in onze totale exploitatie is relatief gering. Wij zijn geen gemeente die beschikt over een grote voorraad al dan niet in exploitatie genomen gronden. In de jaren van de crisis en ook nu nog leidt dit gelukkig wel tot relatief lage risico's.

Ten aanzien van de belastingcapaciteit tenslotte kan worden opgemerkt dat het hier puur een vergelijkingscijfer betreft. De score geeft weer in hoeverre wij ons verhouden ten opzichte van het, door het COELO berekende, landelijke gemiddelde. Ondanks de forse stijging van de OZB wordt de verhouding ten opzichte van het landelijk gemiddelde niet veel slechter. Een teken dat ook de andere gemeenten worstelen met de ontstane tekorten.

Conclusie

Weerstandscapaciteit

Naar verwachting zal de stand van de algemene reserve negatief worden. Ons weerstandsvermogen wordt daardoor ruim onvoldoende. Bezuigingsmaatregelen zijn inmiddels genomen, maar of deze allemaal geëffectueerd kunnen worden is nog niet zeker. Met name de ontwikkeling van de kosten in het sociaal domein is onzeker.

Kengetallen

Onze schuldpositie is niet risicovol en onze grondexploitatie is zeer beperkt (en daarmee het risico ook). Door de negatieve resultaten van de afgelopen jaren zien we echter de solvabiliteit teruglopen en als gevolg van de belastingverhogingen loopt ook onze belastingdruk op. Voor wat betreft de belastingdruk lopen we in de pas met het landelijk gemiddelde.

Paragraaf 3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt een beslag op een deel van de financiële middelen. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, water en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beleidsplannen legt de gemeenteraad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Met de vaststelling van de programmabegroting machtigt de raad het college van burgemeester en wethouders om de uitgaven ten laste van de betreffende onderhoudsvoorzieningen te doen.

Deze voorzieningen worden gevuld door een jaarlijkse storting vanuit de diverse taakvelden. De kosten van het onderhoud worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Wegen

Beleidskader

Op 17 september 2018 is in aanvulling op het wegenbeleidsplan een wegenbeheerplan vastgesteld, waarmee de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden tot en met 2028 in beeld zijn gebracht. Met de beschikbare financiële middelen is bepaald welk onderhoud daarmee realistisch kan worden uitgevoerd. Dat resulteerde in een lijst van 25 wegen met daarbij geplande onderhoudsbedragen per jaar tot en met 2028. Een klein bedrag per jaar resteerde waarmee de overige verhardingen worden onderhouden. Feitelijk is hiermee het beleidsplan losgelaten en is het beheerplan vigerend beleid geworden.

Op grond van het nieuw vastgestelde beheerplan is de bestemmingsreserve Wegen per 1-1-2019 omgezet naar een voorziening. Jaarlijks vindt er vanuit de begroting een dotatie plaats in de voorziening waardoor er tot en met 2028 groot onderhoud kan worden uitgevoerd.

Daarnaast wordt de bestemmingsreserve kapitaallasten ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen.

We zijn in 2020 gestart met integraal het beleid van de gehele openbare ruimte te benaderen. Dat is opgestart onder de noemer Assetmanagement. Naar verwachting zal in 2021 integraal beleid worden opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet en de energietransitie.

Het wegonderhoud gebeurt volgens de systematiek van het CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek).

Uitvoering wegonderhoud

De keuzes in het beheerplan hebben geleid tot een laag onderhoudsbudget. Gezien die keuzes (en daarna de bezuinigingen) worden geen CROW kwaliteitsniveaus gehanteerd voor de uitvoering van het onderhoud aan verhardingen. De lijst van 25 wegen van het beheerplan is zo mogelijk leidend voor de onderhoudslocatie, maar vooral de veiligheid is bepalend voor het moment van uitvoering en welke maatregel. Hiermee wordt het beschikbare budget t/m 2028 zo effectief als mogelijk ingezet.

Kwaliteitsniveau verhardingen

De kwaliteit van het asfalt is op niveau. Dit is belangrijk om kapitaalvernietiging te voorkomen. Het niveau van de elementen is erg laag, een derde deel vertoont gebreken en daarbij zit vrij veel achterstallig onderhoud. Inherent aan een laag budget is dat niet alle onderhoud kan worden uitgevoerd en dat het algehele kwaliteitsniveau van de verhardingen verder zal dalen. Met name voor elementen waarbij risico's niet kunnen worden uitgesloten. De laatste weginspectie is in 2019 uitgevoerd. In 2021 is de eerstvolgende weginspectie gepland.

Voorziening onderhoud wegen	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	52	41	58	188

Voorziening onderhoud wegen	2021	2022	2023	2024
Toevoeging aan de voorziening	140	140	140	140
Onttrekking aan de voorziening	151	123	10	216
Stand per 31 december	41	58	188	112

Bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen, water

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

Beleidskader

De basis voor het onderhouden van het totale rioleringsysteem- en watersysteem is te vinden in het Water Taken Plan WTP (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan GRP) dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe WTP vastgesteld door de Raad.

Uitvoering

De uitwerking van het onderhouden en vervangen van het totale riolerings- en watersysteem is te vinden in het Water Taken Plan. De financiële consequenties ervan zijn verwerkt in de meerjarenbegroting waarbij de jaarlijkse lasten worden gedekt door een kostendekkende rioolheffing.

Er wordt gestart met een modelberekening van het rioolsysteem. Hierdoor zal er meer inzicht komen in de capaciteiten van het rioolsysteem.

Het watertakenplan zal in 2021 herzien en geüpdatet worden.

In 2021 starten we met een nieuw contract voor het beheer en onderhoud van de mechanische riolering en het reinigen en inspecteren van vrijverval riolen.

Op navolging van de risicodialogen die dit jaar is afgerond word er gestart met het opstellen van een programma met maatregelen.

Er vindt samenwerking binnen de Liemerse gemeenten en Waterschap Rijn en IJssel plaats.

Het samenwerken heeft een hoge prioriteit omdat het een besparing zal opleveren en het vanuit de regio en het bestuursakkoord water opgedragen is. Het integraal ontwikkelen van Asset Management is daarbinnen het speerpunt. Onderdeel van asset management is het wijkgericht werken. Dit borgen we binnen het project Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).

Water

Beleidskader

De basis voor het onderhouden van het totale watersysteem is te vinden in het Watertakenplan dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe Watertakenplan vastgesteld door de Raad. In 2021 zal het watertakenplan herzien en geüpdatet worden.

Uitvoering

Het waterteam heeft gedurende het jaar overleg met de Liemerse gemeenten en het Waterschap. Voor 2021 staan geen grote werkzaamheden gepland.

Voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	1.055	1.215	1.316	1.796
Toevoeging aan de voorziening	160	281	300	331
Onttrekking aan de voorziening	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.215	1.496	1.796	2.127

Bedragen x € 1.000

Onderhoud groen

Beleidskader

Het groenbeleid is vastgelegd in het Groenstructuurplan Levende Aders II 2010-2025. Voor bomen is een apart bomenbeleidsplan 'Samen een boom opzetten' met gelijke looptijd als het structuurplan.

Uitvoering

Het beleid is verder uitgewerkt in het groenbeheerplan 'Sturen op kwaliteit 2010-2020. Conform het geldende beleidskader en beheerplan zijn in 2019 nieuwe onderhoudscontracten (bestekken) opgesteld en aanbesteedt. In 2020 is hier conform de aanbesteding uitvoering aan gegeven. Het groenbeheerplan gaf de basis voor renovatieprojecten t/m 2020. Vanaf 2021 zijn deze niet meer gepland en financieel geborgd. Voor de uitvoering van grootschalige renovaties wordt gezocht naar maximale integraliteit met overige vakgebieden in de openbare ruimte. Hiervoor dient eerst meer duidelijkheid te zijn vanuit het Integraal Beleid Openbare Ruimte en Asset Management.

Het boombeheer is uitgewerkt in het Boombeheerplan Duurzame groei 2014-2019. Het boombeheer zal conform dit plan met het bijbehorende budget worden uitgevoerd tot dat in het kader van eerdere genoemde planvorming nieuwe plannen worden opgesteld.

Onderhoud groen	2021	2022	2023	2024
Voorcalculaties	843	829	829	829
Totaal	843	829	829	829

Bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen

Beleidskader

In 2014 is het meerjarenonderhoudsplan groot onderhoud gebouwen vastgesteld.

Beheerplan

Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende twee categorieën:

- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: vindt een reservering plaats;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren (rente en afschr.).

Voor het regulier onderhoud is budget opgenomen in de meerjarenbegroting. Daarnaast is er een bestemmingsreserve onderhoud gebouwen.

Uitvoering

Op basis van het MJOP en de onderhoudsinspecties en -rapportages is het uitvoeringsoverzicht aangepast voor de periode 2021 t/m 2024

Brandveiligheid Gemeentehuis.

Voor 31-12-2020 dient het gemeentehuis brand technisch te worden aangepast. Het huidige pand voldoet aan de brandveiligheidseisen als het om vluchtroutes gaat. De technische brandveiligheid gaat over de Brand Doorslag en Brand Overslag van een deel van het gebouw naar aan ander deel van het gebouw. De aanpassingen die nodig zijn om de compartimenten naar de vereiste 30 minuten te brengen worden in kaart gebracht.

In samenwerking met een adviesburo Brandveiligheid (en VGGM/brandweer); dat in 2017 ook betrokken is geweest bij de verbouwplannen wordt momenteel een plan uitgewerkt voor de nog te treffen voorzieningen in het kader van de brandoverslag en -doorslag. De kosten hiervan zijn nog niet in beeld.

Overige Wettelijke Kaders.

Op grond van de wettelijke regelgeving dienen voor een aantal accommodaties de volgende inspecties en plannen te worden opgesteld:

- In 2020 is opdracht verstrekt voor het uitvoeren van de wettelijk verplichte NEN-3140-inspecties.

Op basis van deze inspecties zullen daarna de maatregelen moeten worden getroffen aan de installaties, waarvan de kosten deels gedekt kunnen worden uit de post dagelijks onderhoud, en anderzijds uit de Bestemmingsreserve.

- Voor een 3-tal accommodaties is het RI&E dakveiligheid opgesteld en dient nog een aantal aanpassingen te worden gedaan aan het dakveiligheidssysteem waarvan de kosten gedekt kunnen worden uit de post onderhoud gebouw en/of de bestemmingsreserve.
- Verder zijn voor een aantal accommodaties de Legionellebeheersplannen opgesteld en zullen nog een aantal aanpassingen gedaan moeten worden aan de waterleidinginstallaties. De kosten hiervan kunnen gedekt worden uit de post onderhoud gebouw en/of de bestemmingsreserve.

Onderhoud gebouwen	2021	2022	2023	2024
Voorcalculaties	75	75	75	75
Totaal	75	75	75	75

Bedragen x € 1.000

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

Het streven is naar de optimale financiering van de inkomsten en uitgaven van de gemeente Westervoort op korte en lange termijn. Om deze *treasury*-functie goed uit te voeren, kijken we naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasury-functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden), de Wet HOF (Wet Houdbare Overheidsfinanciën) en het treasurystatuut van de gemeente Westervoort vastgesteld in 2006.

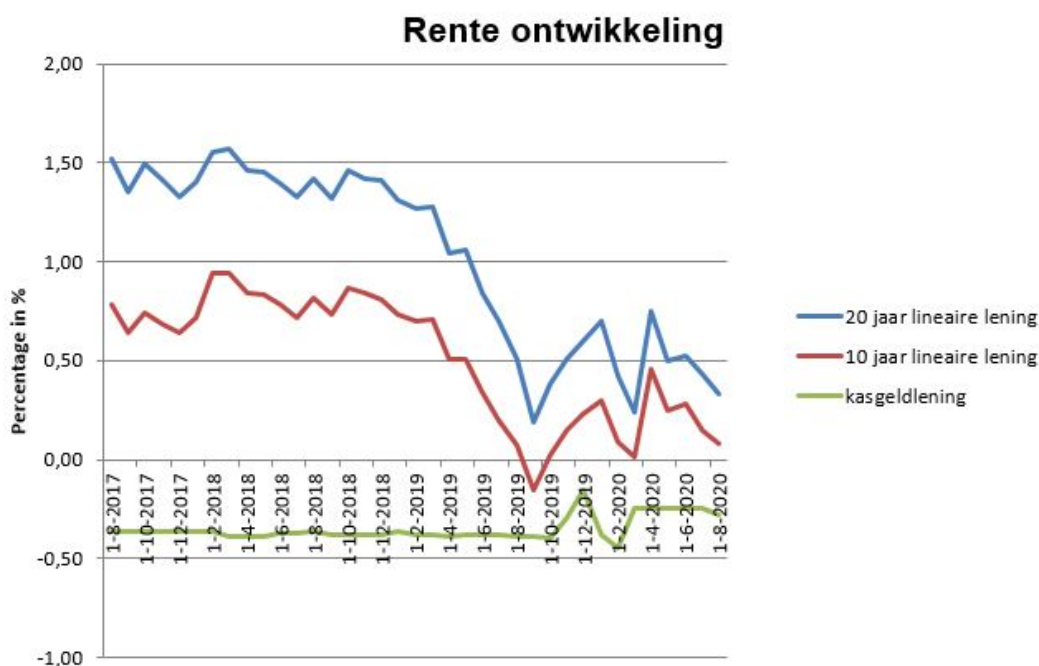
Doelstellingen

Bij de begroting wordt afgewogen welke investeringen er op korte en lange termijn moeten plaatsvinden. Het is vervolgens onze taak om deze investeringen conform de kaders te financieren. We beperken ons tot de publieke taak en hanteren hierbij de volgende doelstellingen:

- Er is voldoende financiering op de korte en lange termijn; zodoende is er altijd geld om aan onze betaalverplichting te voldoen.
- De risico's die aan financiële transacties verbonden zijn worden beheerst en beperkt; het betreft het renterisico, het koersrisico en het debiteuren-/crediteurenrisico.
- De rentekosten van de leningen worden zoveel mogelijk beperkt.
- De interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities worden zoveel mogelijk beperkt.

Rentevisie

De ECB zal het monetaire beleid naar verwachting verder verruimen. De lange rentetarieven blijven daardoor op zeer lage niveaus. Het korte geld zal ook op een heel laag niveau blijven.

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen. Dit zijn:

- De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
- De renterisiconorm. Hiermee wordt het renterisico op de vaste schuld in beeld gebracht (looptijd vanaf een jaar).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan een jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich bergt, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote fluctuaties van de rentelasten op de korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst worden. Hiervoor is een goede liquiditeitsprognose voor de korte en lange termijn noodzakelijk. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan een jaar de aangewezen oplossing. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting (8,5%) en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

	2021	2022	2023	2024
Omvang begroting (x € 1.000)	38.589	38.826	39.273	39.273
Toegestane kasgeldlimiet in %	8,5	8,5	8,5	8,5
Toegestane kasgeldlimiet in € 1.000	3.280	3.300	3.338	3.338

De berekende kasgeldlimiet wordt periodiek getoetst aan de werkelijke omvang van het kasgeld. Op basis van de liquiditeitsprognoses wordt bepaald of er kort of lang geld aangetrokken moet worden voor een bepaalde looptijd, rekening houdend met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Voor de gemeente Westervoort betekent dit dat er gemiddeld in 2021 in een kwartaal voor € 3.314.000 geleend mag worden met kort geld. Kort geld is geld geleend voor een periode van een jaar of korter. De lange rente is duurder dan kort geld waardoor het financieel aantrekkelijk is volledig gebruik te maken van het bedrag onder de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

Bij de renterisiconorm gaat het om het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente voor de rentelasten. Aanpassing van de rentepercentages doet zich voor bij herfinancieren en renteherziening. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijkertijd opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt ook berekend door een percentage van 20 te nemen van de jaarbegroting.

Berekening renterisiconorm

	2021	2022	2023	2024
Omvang begroting (x € 1.000)	38.589	38.826	39.273	39.273
Renterisiconorm in %	20	20	20	20
Renterisiconorm in € 1.000	7.717	7.765	7.855	7.855

Uit dit overzicht blijkt dat er in 2021 tot € 7.717.000 opnieuw aan leningen mogen afsluiten zonder de renterisiconorm te passeren. De liquiditeitsprognose geeft aan dat de gemeente Westervoort in 2021 maximaal € 3,0 miljoen financierings behoefte heeft. Voor 2020 ligt het gemiddelde rentepercentage van de totale eigen leningen op 3,53 tegen 3,53 in 2019.

Renteschema 2020

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		655.342
b.	De externe rente baten		-20.061
	Saldo rentelasten en rentebaten		635.281
c1.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-10.669	
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	0	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	

	Saldo		624.612
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2.	Rente over voorzieningen		0
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		624.612
e.	De aan taakvelden toegerekende rente		-624.612
f.	Rente resultaat		0

Kredietrisico

Garantiestellingen

Naast bovengenoemd renterisico wordt door onze gemeente ook kredietrisico gelopen in het kader van onze publieke taak gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal hebben wij aan leningen gegarandeerd met een schuldrest per 1 januari 2019 van € 25.863.000. Voor € 21.988.000 is gegarandeerd aan de Stichting Plavei, Woonzorg Nederland en de Stichting Vivare. Hier kan de gemeente Westervoort voor maximaal 50% aangesproken worden omdat deze via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw lopen. Voor het restant van € 3.875.000 staat de gemeente Westervoort garant voor een lening aan Stichting Vivare.

Verstrekke leningen

De gemeente Westervoort loopt risico op de verstrekke geldleningen. Op 1 januari 2021 is het verwachte saldo van de verstrekke leningen € 520.875

Deze leningen zijn verstrekt aan Westervoortse verenigingen en instellingen. Naast deze leningen staat er nog geld uit bij het stimuleringsfonds voor duurzaamheids- en startersleningen en de kredietbank Leeuwarden voor totaal € 1.225.700.

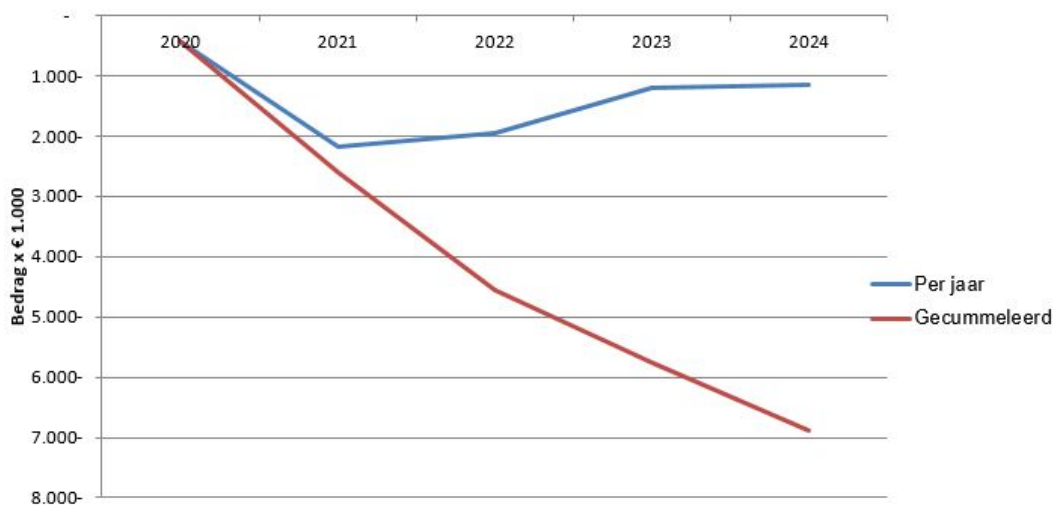
Wet schatkistbankieren

Medio december 2013 heeft de Eerste Kamer de Wet Schatkistbankieren aangenomen. De wet verplicht decentrale overheden om overtollige geldmiddelen onder te brengen in 's Rijks schatkist. Het gaat om het uitzetten van onze overtollige middelen boven een drempelpercentage (0,75% van het begrotingstotaal). Voor 2021 gaat het om een bedrag van afgerond € 290.000.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente Westervoort voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. Daarvoor moet rekening worden gehouden met: beginstanden banken, inkomsten en uitgaven grondexploitatie, aflossingen van geldleningen, planning investeringen, ontwikkeling standen debiteuren/crediteuren en de inkomsten en uitgaven uit de reserves en voorzieningen. Hieronder staat de liquiditeitsprognose terug voor de komende periode 2020-2024 weergegeven. Als het bedrag negatief is moet er geld worden aangetrokken.

Liquiditeitsprognose

Cumulatieve liquiditeitsprognose

	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal	-424	-2.182	-1.943	-1.201	-1.139
Saldo voorgaand jaar		-424	-2.606	-4.549	-5.750
Cumulatief te financieren:	-424	-2.606	-4.549	-5.750	-6.889

Bedragen in € 1.000

Zoals de tabel al aangeeft, is er de komende jaren een behoefte aan financieringsmiddelen. Deze behoefte kan gedekt worden met het aantrekken van langgeld. Voorlopig is de rente van langgeld evenals kortgeld nog negatief. Er mag voor ruim € 3.3 miljoen gefinancierd worden met kasgeld. Daarboven moet er lang geld aangetrokken worden.

Debiteuren-/crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum volgens een vaste procedure de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente levert een scala aan producten. Om de levering van deze producten te garanderen, hebben we ons werk op een bepaalde wijze georganiseerd; de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft betrekking op de totale gemeentelijke organisatie: zowel de 'ambtelijke' als de 'bestuurlijke'. Onder bedrijfsvoering rekenen we de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten. De bedrijfsvoering is met ingang van 2018 ondergebracht in de werkorganisatie 1Stroom (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven en Westervoort). De bedrijfsvoeringsaspecten inzake ICT en Inkoop zijn ondergebracht in Samenwerking de Liemers (een ambtelijk samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar).

De volgende nota's inzake bedrijfsvoering zijn vastgesteld:

- Coalitieakkoord 2018-2022;
- Missie en Visie 1Stroom;
- Regeling Delegatie en Mandaat;
- Verordening Financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie (artikel 212 Gemeentewet);
- Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213 Gemeentewet);
- Verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid van het door het college gevoerde beleid (artikel 213a Gemeentewet);
- Gemeenschappelijke regeling 'Samenwerking De Liemers (2010)';
- Informatiebeleidsplan (2017);
- Gemeenschappelijke regeling 1Stroom (2017).

Financiën, doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid

De interne regels met betrekking tot de financiële beheersing van de organisatie met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn neergelegd in de verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a van de Gemeentewet. De relevante instrumentaria behorende bij de planning en control zijn hierop afgestemd. De accountant doet onderzoek naar het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten, ook onderzoekt hij de balansmutaties. De accountant geeft daarnaast een oordeel over de kwaliteit van de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie om zo te kunnen oordelen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoording.

Informatiebeleid

Informatievoorziening

Technische vernieuwingen blijven een aanjager van maatschappelijke ontwikkelingen. Dat zien we nadrukkelijk op het gebied van informatieverwerking. Wij positioneren ons als een slimme volger op dit terrein: we proberen op ons niveau kansen aan te pakken, vooral gericht op dienstverlening, initiatieven uit de lokale samenleving en bedrijfsvoering. Centraal staan bedrijfscontinuïteit van bestaande ICT- en informatievoorzieningen en het toepassen van wettelijke regels en het uitvoeren van afspraken ("samen organiseren") die via de VNG zijn gemaakt.

Digitaal archiefbeheer

Het bewaren en toegankelijk houden van de digitale informatie krijgt meer nadruk in onze dagelijkse werkzaamheden. Een volgende stap in het digitaal archiefbeheer is de ontwikkeling onder de noemer "e-depot". Daarbij sluiten we aan bij projecten op dit gebied in de regio (Streekarchivariaat). Dit leidt in 2020 tot keuzes die vanaf 2021 in praktijk worden gebracht.

Wet Open Overheid

De Wet Open Overheid gaat over de toegankelijkheid van informatie van publiek belang. Om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben, zetten wij in op drie onderdelen, te weten:

- (1) in Liemers verband (met 1Stroom en de RID) gaan wij na of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is;
- (2) wij maken een plan om de informatiehuishouding op orde te brengen om de vindbaarheid en ontsluiting te verbeteren;
- (3) wij zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn.

Modernisering Archiefwet

Door de digitalisering belandt digitale informatie in sneltreinvaart op verschillende systemen, die bovendien snel verouderen. Het gevaar is dat informatie hierdoor in de toekomst niet of moeilijker te raadplegen is. Het kabinet moderniseert daarom de Archiefwet zodat ook digitale informatie goed bewaard blijft. En in de toekomst gelezen kan worden.

Een van de belangrijkste wijzigingen is dat belangrijke informatie na 10 jaar overgebracht moet worden naar de regionale archiefdienst (Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg). Nu is dat nog 20 jaar.

Een gevolg van de Archiefwet is tevens dat een investering nodig is over een periode van 5 jaar om duurzame toegankelijkheid te bereiken en de informatiehuishouding op orde te houden.

We zullen de implementatie van de Archiefwet en de WOO combineren, integraal benaderen om activiteiten en kosten voor beide trajecten integraal in te zetten.

Bepaalde financiële effecten kunnen nog niet berekend worden omdat de (concepten)

Archiefbesluit 2021 en -regeling nog niet bekend zijn.

Het ministerie van BZK stelt een bijdrage van €3 miljoen over 5 jaar ter beschikking aan implementatiesteun.

Informatiebeveiliging en Privacybescherming

Verhoging digitale weerbaarheid

De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid om de informatievoorziening te beveiligen en veilig te houden. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (de BIO) beschrijft de beheersmaatregelen die minimaal nodig zijn om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de informatie(systemen) te waarborgen. Recente voorbeelden uit de praktijk, onder andere de 'Hack van Lochem' en de ransomware-aanval op de Universiteit Maastricht, benadrukken het belang van deze inspanningen. In beide gevallen was er sprake van grote consequenties voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en de dienstverlening. Daarnaast waren ook de financiële gevolgen omvangrijk.

Informatiebeveiliging is een continu proces van plannen, uitvoeren, controleren en bijstellen (de Plan-Do-Check-Act cyclus). De focus verschuift nu wel van het reageren op incidenten naar het herkennen en voorkomen van incidenten. Een digitaal weerbare gemeente kan potentiële incidenten vroegtijdig signaleren en de gevolgen ervan bepreken, omdat de juiste maatregelen zijn getroffen.

Voor de komende jaren ligt het accent vooral op de volgende onderdelen:

- Verbeteren van de maatregelen en processen (PDCA-cyclus);
- Verduidelijking van de rollen, taken en verantwoordelijkheden inzake informatiebeveiliging;
- Invoering van monitoring en response (signaleren van afwijkingen en incidenten in de informatievoorziening en hierop acteren);
- Verhogen van de bewustwording onder de medewerkers (invoering van een structurele aanpak en borgen van de juiste acties in relatie tot bewustwording);
- Verbeteren van de inrichting van het Bedrijfscontinuïteitsbeheer (BCM) samen met de ICT-ketenpartner.

Voor het realiseren van een groot aantal van de genoemde punten is een goede samenwerking, afstemming met de RID de Liemers en voldoende budget onontbeerlijk.

Privacybescherming (AVG)

Met de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (de AVG) is het privacybeschermingsniveau van zowel burgers, ondernemers als medewerkers aanzienlijk verbeterd. De betrokkenen moeten erop kunnen vertrouwen dat de persoonsgegevens die onze gemeente van hen verwerkt in veilige handen zijn. Daarnaast heeft de gemeente ook een verantwoordingsplicht. Dit houdt in dat de gemeente ook kan aantonen, dat zij aan de AVG voldoet.

De inspanningen van de afgelopen periode zijn vooral gericht geweest op de formele aspecten van de AVG. Het is van belang dat de gemeente ook materieel gezien verder in control raakt op het gebied van de AVG. Dit houdt in dat de implementatie van de AVG naar een hoger niveau getild moet worden met als uiteindelijk doel privacy als vanzelfsprekend onderdeel van de gemeentelijke organisatie en de gemeentelijke werkprocessen. De komende periode zal de aandacht daarom steeds meer uitgaan naar:

- Privacy by Design (bij de ontwikkeling en het ontwerp van een product, dienst, proces of systeem wordt al direct rekening gehouden met de bescherming van de privacy);
- Het uitvoeren van Gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (DPIA's) voor de risicovolle verwerkingen;
- Het verder vergroten van het privacy bewustzijn onder de medewerkers;
- Het terugdringen van de meest voorkomende vorm van datalekken: verkeerd verstuurd post en e-mail.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Westervoort een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang

Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang

Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Westervoort maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Westervoort weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2019, de begroting 2020 en de begroting 2021. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Westervoort loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over de verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>			
Samenwerking De Liemers (SDL)	€ 1.887.091	€ 1.979.313	€ 1.915.806
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	€ 1.172.863	€ 1.259.000	€ 1.271.000
Presikhaaf Bedrijven in liquidatie zie MGR			
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	€ 29.672	€ 36.183	€ 31.439
Euregio	€ 4.125	€ 4.250	€ 4.250
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	€ 79.400	€ 81.600	€ 88.100
Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region	€ 33.970	€ 35.580	€ 35.649
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN)	€ 568.679	€ 700.072	€ 755.303
1Stroom	€ 9.049.000	€ 8.938.814	€ 9.290.321
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland (MGR)	€ 2.910.358	€ 2.858.080	€ 2.787.183
<i>Deelnemingen (dividend)</i>			
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	€ 4.458	€ 8.000	€ 8.000

Alliander N.V.	€ 120.948	€ 120.000	€ 120.000
Vitens N.V.	0	€ 14.000	€ 0

Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerking De Liemers (Programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de drie deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de drie gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Westervoort is de bijdrage voor het jaar 2021 vastgesteld op een bedrag van € 1.915.806.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 10.299.974
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	Niet van toepassing
Risico's	Niet van toepassing

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (Alle programma's, zie programma 1)

Partijen	De gemeenten Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden kent een dagelijks - en een algemeen bestuur. Elke gemeente heeft in het algemeen bestuur een stem.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort bestaat voor een deel uit brandweer/bevolkingszorg en een deel voor publieke gezondheid (GGD, rijksvaccinatieprogramma en zorg 0-4 jarigen). Voor 2021 is de bijdrage voor brandweer en bevolkingszorg € 856.000 + € 14.000 = € 870.000. De bijdrage voor publieke gezondheid bedraagt € 401.000. Dat bedrag is als volgt opgebouwd: € 216.000 voor de GGD, € 158.000 voor de Jeugdgezondheidszorg en € 27.000 voor het Rijksvaccinatieprogramma.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 5.095.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2021 € 4.360.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 40.929.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2021 € 43.513.000

Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	In 2020 worden de verdeelsleutels geëvalueerd. De verdeelsleutels bepalen hoe de kosten van VGGM op de onderdelen Brandweer, Jeugdgezondheidszorg en Veilig Thuis verdeeld worden over de deelnemende gemeenten. Er worden uitgangspunten opgesteld en verschillende modellen verkend. Eind 2020 moet besluitvorming plaatsvinden door het Algemeen Bestuur. De consequentie van een eventuele aanpassing van de verdeelsleutels is dat dit voor de ene gemeente tot een financieel voordeel kan leiden en voor een andere gemeente tot een nadeel. Een indicatie van deze gevolgen zijn pas te geven nadat het Algemeen Bestuur uitgangspunten heeft geformuleerd. De eventueel nieuwe verdeelsleutels worden opgenomen in de VGGM-begroting van 2022. In de eerste helft van 2021 kunnen ze in de gemeentelijke Voorjaarsnota worden meegenomen.
Risico's	De hiervoor beschreven ontwikkeling vormt een risico. Verder zijn er geen concrete risico's van toepassing. Er is een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met de VGGM over de financiële positie. Dat heeft in het verleden al geleid tot forse besparingen en beleidsarme begrotingen. Hierdoor zijn financiële risico's vrijwel niet van toepassing geweest de laatste jaren.

Presikhaaf Bedrijven (Programma 2)

Partijen	Tien gemeenten rondom Arnhem, waaronder de gemeente Westervoort.
Bestuurlijk belang	De organisatie kent een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur.
Financieel belang	De bijdrage voor 2020 bedraagt € 0.
Omvang eigen vermogen ultimo 2019	€ 608.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 583.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2019	€ 322.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 322.000
Resultaat 2020	Presikhaaf is in liquidatie.
Ontwikkelingen	Presikhaaf Bedrijven heeft per 1 januari 2018 een werkbedrijf (Scalabor) opgericht waar de activiteiten van Presikhaaf Bedrijven in zijn ondergebracht.
Risico's	Alle verplichtingen en mogelijke risico's zijn overgedragen. Er loopt nog 1 claim bij het UWV waarvoor Presikhaaf de ontvangende partij is voor een mogelijke vergoeding.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (Programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Westervoort en Zevenaar. Daarnaast is de SDL (RID en RSD) ook betrokken bij het Streekarchivariaat.
-----------------	--

Bestuurlijk belang	Het Streekarchivariaat heeft een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur. De gemeente Westervoort levert een van de vijf leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor Westervoort 2021 bedraagt € 31.439. Deze bijdrage wordt bepaald op basis van het inwonersaantal en het aantal werkuren.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 2.383
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2020 € 55.178
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2021 € 54.384
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	Streven is om meer aandacht te besteden aan de primaire taken. Ook zal het opzetten van een e-depot de aandacht krijgen. De vernieuwde website is gevuld met vele nieuwe inventarissen en is online gegaan. Deze zal met enige regelmaat van nieuwe content worden voorzien.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil geschat.

Euregio

Partijen	61 gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	De gemeente Westervoort levert 2 leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Westervoort is € 4.250 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 1.650.555
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Nog niet bekend.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 3.614.739
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Nog niet bekend.
Resultaat 2021	Nog niet bekend.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Niet van toepassing.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (Programma 3)

Partijen	De Provincie Gelderland en 10 gemeenten.
-----------------	--

Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage 2021 s € 88.100 en deze is gebaseerd op het werkpakket/werkprogramma dat aan de ODRA is overgedragen.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 527.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 526.600
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 3.421.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 3.276.000
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	De ODRA is als organisatie in ontwikkeling waarbij een nieuw zaakstelsel en bedrijfsvoeringssysteem geïmplementeerd worden en waarbij 2020 het eerste jaar is waarin outputfinanciering toegepast wordt.
Risico's	De inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2021 wordt als risico beschouwd. Verder is het afwachten hoe de markt zich ontwikkelt n.a.v. de stikstof en PFAS problematiek en tot slot zijn de effecten van de corona crisis nu nog niet te overzien.

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region (Programma 3)

Partijen	De deelnemende gemeenten zijn Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	De gemeente Westervoort levert één van de 18 leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage voor Westervoort is gebaseerd op de verdeelsleutel van € 1,88 per inwoner en bedraagt € 35.580.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Niet van toepassing.
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Niet van toepassing.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Niet van toepassing.
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Niet van toepassing.
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	In het voorjaar van 2019 is een besluit genomen om een proces in te zetten tot versterking van de Regio Arnhem-Nijmegen. De kern van dit proces is het maken van een lange termijn visie en het ontwerpen van een daarbij passende overleg- en besluitvormingsstructuur. Eind 2020 volgt besluitvorming in dit proces. Dan zullen ook financiële gevolgen duidelijk worden.

Risico's	Er zijn geen financiële risico's van betekenis. De financiële bijdrage per gemeente is gefixeerd op een vast bedrag per inwoner. De bijdrage is aanzienlijk minder dan onder het tijdperk van de Stadsregio. Kosten die voortvloeien uit projectmatige samenwerking worden bij de desbetreffende beleidsonderwerpen afzonderlijk in beeld gebracht en aan gemeenten voorgelegd.
-----------------	---

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (Programma 2)

Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten. Dit zijn in totaal 19 gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente Westervoort levert een lid in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De financiële bijdrage voor 2021 bedraagt € 755.303
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand ultimo 2018 € 8.795.635
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand ultimo 2019 € 8.669.137
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Het risico voor de gemeente Westervoort is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.

1Stroom (Alle programma's, zie programma 1)

Partijen	De gemeenten Duiven en Westervoort vormen samen 1Stroom.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de twee deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De kosten van de fusieorganisatie worden voor 63% ten laste gebracht van Duiven en voor 37% ten laste gebracht van Westervoort. Voor de gemeente Westervoort is de bijdrage voor het jaar 2021 vastgesteld op een bedrag van € 9.262.531.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 0
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 0
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 6.531.277 per ultimo 2018
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 2.896.768 per ultimo 2019
Resultaat 2021	€ 0

Ontwikkelingen	Vanaf 1 januari 2018 is de nieuwe organisatie 1Stroom gestart. 2018, 2019 en 2020 stonden vooral in het teken van het wennen aan de nieuwe organisatie en alle 'kinderziektes' eruit halen. De afgelopen 3 jaar is hard gewerkt aan het op orde brengen van de basis. De strategische agenda van de directie, die in het najaar van 2017 aan beide colleges is gepresenteerd, is begin 2020 geëvalueerd. Alle onderdelen uit de strategische agenda zijn kritisch getoetst op toegevoegde waarde voor de verdere doorontwikkeling van 1Stroom. In 2021 werken we doelgericht verder aan de doorontwikkeling van 1Stroom.
Risico's	Niet van toepassing.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland(MGR)

Partijen	Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit een collegelid van de deelnemende gemeenten. Elke gemeente heeft in het bestuur een stem.
Financieel belang	De MGR maakt deelbegrotingen voor de verschillende modules. Wanneer een gemeente ervoor kiest deze module af te nemen deelt zij ook in de kosten. De kosten van de basistaken worden op inwonertal verdeeld. Voor de verdeling van de specifieke kosten per module een verdeelsleutel bepaald.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	€ 599.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	€ 586.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	€ 5.400.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	€ 4.514.000
Resultaat 2021	€ 0
Ontwikkelingen	De MGR begint steeds duidelijker vorm te krijgen. In een dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de uitvoering en aansturing van taken door de MGR.
Risico's	Niet van toepassing.

Deelnemingen

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Partijen	De Nederlandse staat, gemeenten, provincies en één hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeente kent een Raad van Commissarissen, een Raad van Bestuur en Directeuren. Gemeente Westervoort is aandeelhouder.
Financieel belang	Gemeente Westervoort heeft 3.510 aandelen met een waarde van € 2,50 nominaal. Het totale belang is € 8.775. Jaarlijks wordt hierover dividend ontvangen.

Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 4.991.000.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.887.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 132.518.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 144.802.000.000
Resultaat 2021	Meest recente resultaat bekend is € 163.000.000 over 2019.
Ontwikkelingen	Gezien de aanhoudende onzekerheden heeft de BNG geen uitspraak gedaan over de verwachte nettowinst in 2021.
Risico's	Doordat de BNG als sectorbank actief is binnen de publieke sector loopt zij minder risico dan commerciële banken. Daarnaast is het financiële risico beperkt tot het ingelegde bedrag.

Alliander N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander kent een raad van bestuur en een raad van commissarissen. De gemeente Westervoort heeft 145.643 aandelen.
Financieel belang	De gemeente Westervoort heeft 145.643 aandelen waarover Alliander dividend uitkeert. De dividenduitkering over 2019 voor Alliander bedroeg € 120.948.
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 4.129.000.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.224.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 4.216.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2021	Meest recente stand bekend per ultimo 2019 € 4.567.000.000
Resultaat 2021	Meest recente resultaat bekend betreft € 253.000.000 over 2019.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.

Vitens N.V.

Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een raad van bestuur en een raad van commissarissen. Gemeente Westervoort is een van de aandeelhouders.
Financieel belang	Uitstaande aandelen gemeente Westervoort 16.023. De dividenduitkering over 2018 bedroeg € 0.
Omvang eigen vermogen ultimo 2019	Meest recente stand bekend per ultimo 2017 € 533.700.000
Omvang eigen vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 533.000.000
Omvang vreemd vermogen ultimo 2019	Meest recente stand bekend per ultimo 2017 € 1.194.500.000

Omvang vreemd vermogen ultimo 2020	Meest recente stand bekend per ultimo 2018 € 1.233.500.000
Resultaat 2020	Meest recente resultaat bekend betreft € 13.000.000 over 2018.
Ontwikkelingen	Het drinkwaterbedrijf Vitens zal naar verwachting geen dividend uitkeren vanwege de noodzaak van grote investeringen in de komende jaren.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inleiding

In het verlengde van de inwerkingtreding in 2008 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) heeft de raad van Westervoort 16 maart 2009 de Nota Grondbeleid vastgesteld. Daarin is grondbeleid als volgt gedefinieerd: *"het beleid dat zich richt op een efficiënt en rechtvaardig verloop van activiteiten op de grondmarkt, met het oog op realiseren van publieke doelstellingen als bevordering van het maatschappelijk gewenst ruimtegebruik, het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten bij locatieontwikkeling en het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik"*.

De hoofdlijnen van het grondbeleid in Westervoort

Westervoort voert bij de ontwikkeling van woon- en werklocaties in beginsel een faciliterend grondbeleid. Dit past bij uitstek bij een gemeente als Westervoort. De grondpositie ligt over het algemeen niet bij de gemeente. Met de derden-initiatiefnemers worden exploitatieovereenkomsten gesloten. Hiermee houdt de gemeente grip op de door haar gewenste ruimtelijke ontwikkeling.

Financiële aspecten

Het grondbeleid is er op gericht ten minste kostendekkend te zijn. Dit betekent dat alle kosten door de uiteindelijke opbrengsten worden gedekt. De ontwikkelrisico's liggen primair bij de gecontracteerde marktpartijen. Toch kunnen zich ook voor de gemeente onverwachte en onafwendbare tegenvallers voordoen. De algemene reserve is in die gevallen het "vangnet". Bij de bepaling van het minimumniveau daarvan is hiermee rekening gehouden.

Lopende complexen grondexploitatie

De gemeente kent een in omvang beperkte grondexploitatie. De Schans is het enige complex in de grondexploitatie. De gronden zijn aan een ontwikkelende marktpartij verkocht. De kavels in de deelplannen Het Geerken en Fort Geldersort zijn nog niet afgenomen en overgedragen. Volgens de laatste actualisatie van de grondexploitatie is de overdracht daarvan gepland medio 2022. Aansluitend aan de bouw volgt het woonrijp afwerken van het gebied.

Volgens de actualisatie per 1 januari 2020 is het verwachte resultaat als gevolg van hogere kosten bouw- en woonrijp maken, hogere kosten tijdelijk beheer en een vertraging in de uitgifte € 451.148,- negatief. Vooral de kosten voor het woonrijp waren te positief ingeschat, zeker met het oog op de huidige markt. Voor dit tekort is in de jaarrekening 2019 een voorziening gevormd. Voor de risico's van het plan is gelijktijdig een maatregel in het weerstandsvermogen getroffen.

Kerncijfers grondexploitatie De Schans (bedragen in mln €)

Complex (in exploitatie per 1-1-2020)	Einddatum complex	Boekwaarde 1-1-2020	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Resultaat startwaarde 1-1-2020	Resultaat eindwaarde
De Schans	31-12-2022	0,49	0,34	0,39	0,45	0,49
Totaal		0,49	0,34	0,39	0,45	0,49

Bron: geactualiseerde grondexploitatie peildatum 1 januari 2020

Het resultaat van het complex De Schans is verliesgevend. Het verlies op startwaarde 1-1-2019 is € 451.148. Hierbij is gerekend met een rentepercentage van 2,61%.

De positieve resultaten uit de actieve grondexploitatie zijn onderworpen aan de heffing van de Vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting is geen kostenpost binnen de grondexploitatie, maar wordt verantwoord binnen de algemene middelen op concernniveau.

Financiële aspecten

Resultaat en resultaatbestemming

In de begroting wordt exploitatie-technisch gezien geen rekening gehouden met een (positieve) bijdrage vanuit de grondexploitatie. Dat betekent dat de voor- en nadelen vanuit de grondexploitatie jaarlijks volledig met de Algemene Reserve worden verrekend.

Per 31 december 2019 is de voorziening verliesgevende complexen grondexploitatie € 0,46 mln. Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op startwaarde) conform BBV getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel. Het rentepercentage (disconteringsvoet) bij deze berekening is door de BBV gesteld op 2%. Voor het complex De Schans betekent dit dat de verliesvoorziening uitkomt op € 459.290.

Dit betekent dat voor de op dat moment berekende en onafwendbare verliezen een volledig toereikende voorziening is getroffen.

Resultaat jaarschijf 2018

Bij de actualisatie van de grondexploitatie per peildatum 1 januari 2020 is vastgesteld dat er in 2021 e.v. geen -tussentijds- resultaat kan worden uitgenomen.

Risico's

De gemeentelijke actieve grondexploitatie kenmerkt zich door lange looptijden, het doen van omvangrijke voorinvesteringen die op een later tijdstip door gronduitgifte moeten worden terugverdiend.

De berekende/voorzienings risico's van de grondexploitatie maken onderdeel uit van het gemeentelijk weerstandsvermogen. Tenminste éénmaal jaarlijks bij de actualisatie van de integrale grondexploitatie en worden de risico's opnieuw bepaald en berekend. In de lijn van de concernbreed toegepaste systematiek worden de risico's gekwantificeerd en een inschatting gemaakt van de mate waarin risico's kunnen optreden. Vervolgens worden de uitkomsten verwerkt in het gemeentelijk weerstandsvermogen.

In het complex "De Schans" loopt de gemeente een risico. Zie ook de paragraaf "weerstandsvermogen".

Kaderstelling/beslispunten

Budgetten jaarschijf 2021

De voorcalculaties voor de jaarschijf 2021 zijn ontleend aan de laatst geactualiseerde grondexploitaties per peildatum 1 januari 2020. Daarmee is ons college van B&W geautoriseerd. Binnen het proces van de financiële cyclus worden financiële wijzigingen op basis van besluitvorming gerapporteerd.

Paragraaf 8 Duurzaamheid

In de voorjaarsnota zijn reeds de contouren van de begroting 2021 uiteengezet. In deze paragraaf wordt de tekst uit de voorjaarsnota geactualiseerd.

Voor het thema energietransitie heeft uw raad reeds ambities vastgesteld. De komende jaren zult u ambities vaststellen op de andere twee thema's binnen duurzaamheid: klimaatadaptatie en circulariteit. De inhoud van het beleid dat in de begroting staat, kan echter wel duurzaamheidseffecten hebben. Dat geldt bij uitstek voor het duurzaamheidsbeleid, dat de komende jaren (of eigenlijk: decennia) een belangrijk speerpunt zal zijn.

Het beleidsvoornemen van de huidige begroting om in 2050 een klimaatneutraal Westervoort te zijn is inmiddels achterhaald als gevolg van de inwerkingtreding van de Klimaatwet, met als wettelijke doelstelling '49% CO₂ reductie in 2030-, 95% CO₂ reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO₂ neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050.

In 2019 en 2020 is volop ingezet op de Regionale Energie Strategie (RES) met onder andere een landschappelijke verkenning (draagkrachtmeting) en burgerconsultatie (draagvlakmeting). Deze informatie heeft tot een visievorming van uw raad geleid die wij hebben ingebracht in het RES proces. Het resultaat hiervan is dat er een conceptbod-RES ligt dat in is overeenstemming met de visie van uw raad. Het conceptbod zal worden beoordeeld door het Planbureau voor de Leefomgeving. Verder is er een start gemaakt (inrichten proces, inventarisatie van data en technische doorrekening) met de Transitie Visie Warmte (TVW) die in 2021 zal moeten worden vastgesteld. In de TVW wordt vastgelegd welke wijk, wanneer van het aardgas losgekoppeld wordt en wat de vervangende techniek is. Later in 2020 zal de dialoog met uw raad plaatsvinden over de uitgangspunten die gehanteerd moeten worden in het kader van de TVW.

Ten aanzien van circulariteit wordt de doelstelling uit het Grondstoffen akkoord gehanteerd: Grondstoffentransitie en reststromenverwaarding waarbij uiterlijk in 2050 grondstoffen efficiënt moeten worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. Voor zover er nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden deze op duurzame wijze gewonnen en wordt verdere aantasting van de leefomgeving en de gezondheid voorkomen.

Later dit jaar zullen wij de dialoog met uw raad aangaan over ambities en doelstellingen.

Het effect van de huidige inspanningen op de beleidsdoelstelling Klimaatadaptatie in lijn met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is op moment moeilijk weer te geven. De ambitie om Westervoort aan te passen aan de gevolgen van klimaatsverandering voor wat betreft de thema's: hittestress, verdroging, wateroverlast en waterveiligheid waardoor we in 2050 klimaatbestendig en water robuust zijn, is gestart met de zogenaamde stresstest waarbij knelpunten/risico's in het kader van bovenstaande thema's inzichtelijk zijn gemaakt. Naar verwachting starten wij in het 4e kwartaal van 2020 met de externe klimaatdialogen en leggen wij u eerste helft 2021 een voorstel voor een uitvoeringsplan voor.

Op een aantal plekken in de begroting staan ook beleidsvoornemens die indirect duurzaamheidseffecten kunnen hebben, bijvoorbeeld de actualisatie van het integraal huisvestingsplan voor het onderwijs. Of duurzaamheidsaspecten daadwerkelijk aan de orde zullen zijn, kunnen we op dit moment nog niet overzien. Een speciale vermelding die wij net als in de begroting in dit kader willen maken is het woningbouwprogramma. Omdat het bouwen van woningen leidt tot stikstofuitstoot, is de realisatie van ons woningbouwprogramma onzeker geworden. We hebben u eerder laten weten dat we de ontwikkelingen op dit dossier nauwlettend volgen en u nader informeren zodra we meer weten over hoe we om moeten/kunnen gaan met de stikstofproblematiek. De laatste berichtgeving vanuit het kabinet op dit onderwerp geeft aan dat de stikstofuitstoot eerst teruggedrongen zal moeten worden alvorens tot nieuwbouw kan worden overgegaan.

Veel van ons beleid heeft echter geen duurzaamheidseffect. Bijvoorbeeld het stimuleren van actief burgerschap, het veiligheidsbeleid, het terugdringen van het aantal (v)chtscheidingen of het onderwijsachterstandenbeleid hebben naar verwachting geen noemenswaardige duurzaamheidseffecten. Mocht in de uitwerking van specifiek beleid blijken dat

duurzaamheidseffecten toch aan de orde zijn, dan zal ons college dat opnemen in de betreffende paragraaf van de raadsvoorstellen die we u over die onderwerpen zullen aanbieden.

Er is een breed pallet aan beleid dat als zodanig geen directe duurzaamheidseffecten heeft, zoals het speelbeleid, maar waarvan de uitvoering dat wel degelijk kan hebben, bijvoorbeeld door keuzes te maken in de inrichting van de openbare ruimte (verstenen of vergroenen), door de materiaalkeuze of door de wijze van uitvoering van onze leveranciers. Denk hierbij aan het onderhoud van ons openbaar groen waarbij geen gebruik meer wordt gemaakt van chemische middelen of leveranciers die wij inhuren met een groen duurzaamheidslabel. Ook het maaibeleid wordt met duurzaamheid in het achterhoofd vormgegeven met aandacht voor biodiversiteit en de leefbaarheid van insecten en met name bijen.

Duurzaamheid incorporeren wij inmiddels ook in onze gemeente. Denk hierbij aan thema's als papierloos werken, gebruik van recyclebare kantoorbenodigdheden en het duurzaam afstoten van afgeschreven gebruiksgoederen zodat deze volledig of deels een nieuwe bestemming krijgen (zoals afgedankte mobieltjes). Duurzaamheid is hiermee een thema geworden van veel van ons beleid en handelen wat bijdraagt aan één van de grootste thema's waar de wereld voorstaat door de zichtbare en merkbare gevolgen van de huidige klimaatverandering.

In ieder raadsvoorstel is een kopje duurzaamheid opgenomen zodat benoemd wordt welke invloed het voorstel heeft op het thema duurzaamheid.

Financiële begroting - Baten en Lasten

Baten en lasten per programma 2021

In onderstaand overzicht staan de mutaties van de baten en lasten per programma aangegeven. Voor een verdere specificatie van de resultaatbestemming, zie de bijlage reserves.

Baten en lasten per programma (x € 1.000)

Programma	Lasten	Baten	Resultaat voor bestemming	Mutaties reserves	Resultaat na bestemming
1. Bestuur	8.495	29.675	21.180	0	21.180
2. Maatschappij	26.098	5.977	-20.121	0	-20.121
3. Omgeving	5.490	3.586	-1.903	119	-1.784
Totaal	40.079	39.239	-841	119	-725

Bedragen in € 1.000

Mutaties reserves per programma

In de volgende tabellen staan per programma het totaal aan reserves opgesomd die samen de resultaatbestemming vormen voor de jaren 2020 tot en met 2023. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserve, onttrekkingen zijn toevoegingen van de reserves aan de exploitaties. Het saldo van de dotaties en onttrekkingen is de resultaatbestemming. Een positief saldo betekent een voordeel voor de exploitatie, de reserves nemen hierdoor af. Een negatief saldo betekent een verhoging van de reserve en een nadeel voor de exploitatie. Het saldo van 2020 bedraagt € en sluit aan bij onderstaand overzicht en saldo bestemmingen in de paragraaf "Voorcalculaties in meerjarenperspectief".

Mutaties reserves 2021-2022 per programma

Programma	2020 dotaties	2020 onttrek.	2020 saldo	2021 dotaties	2021 onttrek.	2021 saldo
Bestuur	0	0	0	0	0	0
Maatschappij	0	0	0	0	0	0
Omgeving	0	119	119	9	119	110
Totaal	0	119	119	9	119	110

Bedragen in € (- is een nadeel)

Mutaties reserves 2023-2024 per programma

Programma	2022 dotaties	2022 onttrek.	2022 saldo	2023 dotaties	2023 onttrek.	2023 saldo
Bestuur	0	0	0	0	0	0
Maatschappij	0	0	0	0	0	0
Omgeving	0	119	119	9	119	110
Totaal	0	119	119	9	119	110

Bedragen in € (- is een nadeel)

Voorcalculaties in meerjarenperspectief

In onderstaande tabellen staan de voorcalculaties per programma. Deze tabellen sluiten aan bij de tabellen voor bestaand beleid, zoals deze bij de programma's staan weergegeven. In de totaaltabel staat de resultaatbestemming (mutaties reserves).

Overzicht voorcalculaties

Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	8.373	8.520	8.495	8.543	8.667	8.881
Baten	28.303	28.584	29.675	29.972	30.238	30.573
Saldo voor bestemming	19.930	20.065	21.180	21.429	21.572	21.691

Bedragen x € 1.000

Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	27.629	26.812	26.098	25.723	25.516	24.998
Baten	5.924	6.005	5.977	5.977	5.977	5.627
Saldo voor bestemming	-21.705	-20.807	-20.121	-19.746	-19.539	-19.370

Bedragen x € 1.000

Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	5.815	5.354	5.490	5.257	5.243	5.237
Baten	3.985	3.580	3.586	3.561	3.561	3.561
Saldo voor bestemming	-1.830	-1.774	-1.903	-1.696	-1.682	-1.676

Bedragen x € 1.000

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten	41.816	40.686	40.083	39.523	39.426	39.116
Baten	38.213	38.169	39.239	39.511	39.777	39.761
Saldo voor bestemming	-3.604	-2.517	-844	-12	351	645
Mutaties reserves	292	289	119	110	119	110
Saldo na bestemming	-3.312	-2.228	-725	98	470	755

Bedragen x € 1.000

Financiële begroting - Financiële positie

Begrotingsrichtlijnen

Bij de opstelling van de begroting 2021 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- Ongewijzigd beleid. De besluiten tot en met de raadsvergadering van juli 2020 zijn verwerkt in de begroting. Dit betekent dat de bij de Voorjaarsnota 2020 genomen besluiten met betrekking tot nieuw beleid, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen in deze Programmabegroting reeds verwerkt zijn.
- In de meerjarenbegroting 2021-2024 van 1Stroom is voor wat betreft de loonstijgingen rekening gehouden met de laatste cao-afspraken. De doorbelasting van 1Stroom is verwerkt in onze begroting. In de taakveldenraming is de raming van de Algemene Uitkering voor de jaren 2021 en verder gebaseerd op de meicirculaire 2020.
- De Algemene uitkering is geraamd in zogenaamde 'lopende prijzen'. Dat betekent dat in de raming van de algemene uitkering rekening is gehouden met loon- en prijsstijgingen. Daartegenover staat dat je dan ook aan de lastenkant rekening moet houden met loon- en prijsstijgingen. Voor prijsstijgingen is een stelpost opgenomen. De verwachte loonstijgingen zijn verwerkt in de doorbelasting van 1Stroom.
- De tarieven van de onroerende-zaakbelastingen zijn gebaseerd op de op dit moment ingeschatte prijsontwikkeling van woningen per peildatum 1-1-2021. In 2021 wordt rekening gehouden met een gelijke opbrengst als in 2020, behoudens inflatiecorrectie en bestandstoename.
- De tarieven van de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten en de rioolheffing zijn niet meer dan kostendekkend.
- Grens- of bodembedragen worden afgerond op hele euro's volgens de algemeen geldende afrondingsregels. In de ramingen is zoveel als mogelijk getracht ramingen op duizenden euro's af te ronden.
- Per 1 januari 2021 wordt uitgegaan van een inwoneraantal van 15.000.
- Voor het aantal wooneenheden wordt uitgegaan van 6.720 per 1 januari 2021.

Begrotingsresultaten en maatregelen

Het begrotingsresultaat wordt verkregen door het totaliseren van de saldi van de voorcalculaties na bestemming (inclusief reeds vastgestelde dotaties en onttrekkingen aan reserves), de aanvullende mutaties, de kosten van bedrijfsvoering, de vervangingsinvesteringen, de kosten van nieuw beleid en de in de paragraaf "Belastingtarieven" berekende opbrengsten van belastingmaatregelen.

Raming begroting 2021 - 2024

In onderstaande tabel staan de begrotingsresultaten 2021 - 2024 vermeld.

Begrotingsresultaten 2021 - 2024

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Saldo voorcalculaties voor bestemming	-844	-12	351	645
Mutaties reserves	119	110	119	110
Saldo voorcalculaties na bestemming	-725	98	470	755
Belastingopbrengsten	187	187	187	187
Totaal	-538	285	657	942

Bedragen in €

Conform de voorschriften is eerst het saldo voor bestemming opgenomen, daarna het saldo na bestemming. De aangegeven mutaties reserves zijn de mutaties uit de voorcalculaties. Zie ook de paragraaf "Financiële begroting-Baten en lasten".

Belastingopbrengsten

De OZB wordt in het kader van de bezuinigingsoperatie met 15% extra verhoogd. Deze verhoging is al in de ramingen verwerkt. Inflatieaanpassingen en aanpassingen van de kostendeekkende belastingen zijn budgettair neutraal. Tegenover de verhoging of verlaging van de belastingen staan gelijke kostenstijgingen/dalingen. In 2021 worden de belastingen met het inflatiepercentage (1,8%) aangepast. Voor een bedrag van € 65.000 is reeds rekening gehouden met stijging van de kosten wegens inflatie. Dat levert voor hetzelfde bedrag budgettaire ruimte op.

Naast bovenstaande aanpassingen die in de cijfers zijn verwerkt stellen wij voor om de afvalstoffenheffing extra met 6,3% te verhogen zodat deze weer 100% kostendeekkend is. Dit levert structureel een meeropbrengst op van € 122.000.

In totaal levert bovenstaande per saldo € 187.000 extra belastingopbrengsten op.

Geprognosticeerde balans 2021

Balans rubriek	01-01-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Activa					
Vaste activa	33.580	33.691	32.990	31.959	30.885
Vlottende activa	8.424	8.424	8.424	8.424	8.424
Totaal activa	42.004	42.115	41.414	40.383	39.309
Passiva					
Reserves	3.415	1.068	227	208	208
Voorzieningen	2.035	2.183	2.481	2.453	2.707
Langlopende leningen	27.726	25.437	23.147	23.147	23.147
Vlottende passiva	8.828	13.427	15.559	14.575	13.247
Totaal passiva	42.004	42.115	41.414	40.383	39.309

Financiering

Zoals in de financieringsparagraaf aangegeven is er de komende jaren een geringe behoefte aan financieringsmiddelen. Deze behoefte kan gedekt worden met het aantrekken van kasgeld. Voorlopig is de rente van kasgeld nog negatief. Er mag voor € 3.3 miljoen gefinancierd worden met kasgeld. Daarboven moet er lang geld aangetrokken worden.

Stand en verloop van reserves

Stand reserves

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Totaal reserves per 31/12	1.068	227	208	208

Bedragen x € 1.000

In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met toekomstige onttrekkingen. Zie voor een toelichting de bijlage 'Overzicht van reserves en voorzieningen' in deze begroting.

Stand en verloop van voorzieningen

Stand voorzieningen

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Totaal voorzieningen per 31/12	2.183	2.481	2.453	2.707

Bedragen x € 1.000

De voorzieningen stijgen na 2020 als gevolg van de toevoegingen aan de volgende voorzieningen:

- Onderhoud wegen.
- Riolering.

Voor een uitgebreide toelichting op het verloop van de voorzieningen kan de nota 'Reserves en voorzieningen' en de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' worden geraadpleegd.

Overzicht incidentele baten en lasten (x € 1.000)

Programma Bestuur	2021	2022	2023	2024
Lasten				
Baten				
Totaal				
Programma Maatschappij				
Lasten				
Kosten nieuwe wet inburgering	35			
Beheerplan buitensportaccommodaties	30			
Baten				
Totaal	65			
Programma omgeving				
Lasten				
Uitvoeren economisch kader/ revitalisering	25			
Invoering nieuwe omgevingswet	65			
Nota grondbeleid	10	15		
Baten				

Totaal	100	15		
Bestemmingen				
Lasten				
Baten				
Totaal				
Totaal incidentele lasten	165	15		
Totaal incidentele baten				
Saldo	165	15		

Financiële begroting - Conclusie

In de voorjaarsnota reeds aangegeven dat de financiële positie niet goed is. Op termijn zijn de begrotingssaldi positief, maar door de tekorten van de afgelopen jaren dreigt de algemene reserve negatief te worden en een negatieve algemene reserve dienen we binnen vier jaren weer om te buigen naar een positieve. Het patroon sluit aan op de voorjaarsnota: het eerste jaar een negatief saldo, de navolgende jaren positief. Structureel zijn de saldi slechter geworden door met name een stijging van de accountantskosten, kosten fiscale advisering, verwerken vervangingsinvesteringen en teruglopende dividendopbrengsten. Ook zijn de kosten van 1Stroom naar aanleiding van besluitvorming in het AB aangepast.

De stand van de Algemene Reserve

De stand van de algemene reserve is het zorgenkindje. Door het verwachte negatieve resultaat voor het jaar 2021 zal de reserve negatief worden. Op basis van deze begroting kan deze ternauwernood binnen vier jaar weer worden omgebogen naar een positief saldo.

Algemene Uitkering

De Algemene Uitkering in deze begroting is gebaseerd op de meicirculaire. Als aannname is verwerkt dat de extra middelen voor de jeugdhulp ook na 2021 nog doorlopen. Dit is echter nog niet zeker (zie ook de risicoparagraaf) Het is ook onzeker hoe de ruimte onder het bcf-plafond zich ontwikkelt. Wij hebben rekening gehouden met een structureel bedrag voor Westervoort van € 27.000.

In de septembercirculaire zal de compensatie voor de financiële gevolgen van de coronacrisis worden opgenomen. Of het Rijk de gemeenten ook tegemoet komt in de ontstane tekorten bij jeugdhulp en Wmo is onzeker.

Conclusie

De speerpunten uit de voorjaarsnota, de amendementen en de bezuinigingen zijn in de meerjarenbegroting verwerkt. Ook zijn ramingen geactualiseerd. De saldi zijn slechter geworden ten opzichte van de voorjaarsnota maar op termijn nog steeds positief. Verwacht wordt wel dat de algemene reserve negatief zal worden. Het ombuigen naar een positief saldo is op basis van deze begroting mogelijk. Voorwaarde is wel dat de bezuinigingen volledig worden gerealiseerd en dat er geen nieuwe tegenslagen komen. Onzeker is bijvoorbeeld nog steeds hoe de herverdeling van het gemeentefonds voor de gemeente Westervoort uitvalt.

Bijlagen

Kerngegevens

	Werkelijk per 1 januari 2020	Geraamd per 1 januari 2021
<i>Inwoners:</i>		
Jonger dan 20 jaar	3.067	3.082
van 20 - 64 jaar	8.884	8.836
van 65 jaar en ouder	3.017	3.082
Totaal	14.968	15.000
<i>Bijstandsgerechtigden:</i>		
IOAW	23	27
IOAZ	1	1
BBZ	4	2
WWB	311	329
Totaal	339	359
Fysieke structuur		
Woningen	6.690	6.718
Bijzondere woongebouwen	2	2
Aantal woonruimten	6.692	6.720
Oppervlakte gemeente	784 ha	784 ha
Waarvan binnenwater	82 ha	82 ha
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m² x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	226	226
- Weg - licht belast	332	332
- Weg in woongebied	631	631
- Weg in verblijfsgebied	343	343
- Fietspaden	148	148
Openbaar groen (in m² x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m² x 1.000)	185	185
Bermen (in m² x 1.000)	309	309
Bermen (in m x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.650	5.662

Financiële structuur (bedragen x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroting 2021
- Uitgaven/inkomsten voorcalculaties	41.816	40.079
- Opbrengst belastingen/retributies:		
- Onroerende-zaakbelastingen	2.591	3.037
- Hondenbelasting	135	124
- Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	1.371	1.504
- Rioolheffing	1.521	1.552
- Precariobelasting	139	141
- Marktgelden	7	13
- Lijkbezorgingsrechten	45	43
- Leges omgevingsvergunning	257	86
- Algemene Uitkering Gemeentefonds(incl Sociaal Domein)	23.830	25.422

Stand reserves en voorzieningen

	per 31/12/2019	per 31/12/2020
Algemene Reserve	5.235	1.783
Bestemmingsreserves	1.791	1.629
Voorzieningen	1.991	2.035
Totaal	8.558	5.447

Bedragen x € 1.000

Overzicht van reserves en voorzieningen

Overzicht verloop reserves

	Beginstand 1-1-2020	mutatie 2020	Beginstand 1-1-2021	Mutatie	Eindstand 31-12-2021
Algemene Reserve	5.235	-3.452	1.783	-2.228	-445
Bestemmingsreserves:					
Programma Bestuur					
Opleidingen	17	0	17		17
Risicoinventarisatie	12	0	12	0	12
Rekenkamer	8	0	8	0	8
Opleidingen en excursie raad	12	0	12	0	12
Verkiezingsborden	11	0	11	0	11
Afschrijvingslasten Electrocar	5	-2	3		3
Programma maatschappij					
Armoedebeloid	26	-12	14		14
Combinatiefuncties	48	0	48	0	48
Onderwijsachterstandenbele	12	-12	0	0	0
Zelfstandig reizen	15	-15	0	0	0
Programma Omgeving					
Aanpassing Dorpstraat- Hamerstraat	89	0	89	0	89
Handhavingskosten Bouwen	46	0	46	0	46
Kunst	18	0	18	0	18
Onderhoud Gebouwen	226	0	226	0	226
Onderhoud Verlichting	66	0	66	0	66
Onderhoud Wegen	0	0	0	0	0
Revitalisering Ambacht	16	0	16	0	16
Civiele Kunstwerken	0	0		0	
Uitvoering Masterplan Noord	10		10		10
Kapitaallasten Investeringsen	606	-119	-487	-119	368
Kapitaallasten Vervangingsinvesteringsen Wegen	425	0	425	0	425
Afvalfonds	42	0	42	0	42
Economische Toekomst	4	0	4	0	4
Mosterdhof	78	0	78	0	78
Totaal bestemmingsreserves	1.791	-159	1.631	-119	1.513
Totaal	7.027	-3.611	3.415	-2.348	1.068

Bedragen in € x 1.000

Algemene Reserve

Beheerder: Ondersteuning/Team advies

Doel

Reserve voor echt onvoorziene uitgaven en het afdekken van risico's.

Toekomstige stortingen/onttrekkingen

De saldi van de jaarrekeningen zullen met deze reserve worden geëgaliseerd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2020	€ 5.235.234
<i>Onttrekkingen 2020</i>	
Tekort 2019	€ 3.312.000
Trefcentrum	€ 15.000
Burgerinitiatieven	€ 25.000
Omgevingswet	€ 100.000
	€
Totaal onttrekkingen	€ 3.452.000
<i>Stortingen 2020</i>	
	€ 0
Totaal stortingen	€ 0
Stand per 31-12-2020	€ 1.783.234
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	
Tekort 2020	€ 2.228.000
<i>Stortingen 2020:</i>	€ 0
Verwachte stand per 31-12-2021	€ -444.766

Bestemmingsreserves Programma Bestuur

Bestemmingsreserve "Opleidingen

Beheerder: Team Advies

Toelichting

Deze reserve is gevoed om een deel van de kosten van studie en opleiding als gevolg van de organisatieontwikkeling te kunnen bekostigen. Eventuele meer- of minderkosten ten opzichte van het beschikbare bedrag in de taakveldenraming worden door deze reserve geëgaliseerd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€ 16.97
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€ 0
<i>Stortingen 2021:</i>	€ 0
Stand per 31-12-2021	€ 16.987

Bestemmingsreserve "Risicoinventarisatie"

Beheerder: Team Advies

Toelichting

Bij vaststelling van de begroting 2007 is besloten om jaarlijks een bedrag van € 4.000 in deze reserve te storten om de periodieke inventarisatie te kunnen bekostigen. Voorlopig zit er voldoende in de reserve om de inventarisatie te kunnen dekken

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€ 12.000
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€ 0
<i>Stortingen 2021:</i>	€ 0
Stand per 31-12-2021	€ 12.000

Bestemmingsreserve "Rekenkamer"

Beheerder: Griffier

Toelichting

Bij vaststelling van de voorjaarsnota 2016 is besloten om een reserve te vormen om toekomstige kosten voor de rekenkamerfunctie te kunnen dekken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	8.000
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	0
<i>Stortingen 2021:</i>	€	0
Stand per 31-12-2021	€	8.000

Bestemmingsreserve "Verkiezingsborden"

Beheerder: Team Belastingen en Burgerzaken

Toelichting

Bij vaststelling van de voorjaarsnota 2015 is deze reserve gevormd. Uit deze reserve kunnen de nog aan te schaffen digitale borden worden gedekt.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	11.598
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	0
<i>Stortingen 2021:</i>	€	0
Stand per 31-12-2021	€	11.598

Bestemmingsreserve "Afschrijvingslasten Electrocar"

Beheerder: Team Beheer Buiten

Toelichting

Bij vaststelling van de voorjaarsnota 2008 is besloten om uit het aanbestedingsvoordeel deze reserve te vormen. Het dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de electrocar. In 2020 wordt de laatste termijn afgeschreven.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	2.822
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	0
Stand per 31-12-2021	€	2.822

Bestemmingsreserves Programma Maatschappij**Bestemmingsreserve Armoedebeleid**

Beheerder: Team Sociaal Domein

Toelichting

Bij vaststelling van de eindejaarsverwachting 2017 is besloten om een reserve te vormen uit de algemene uitkering hiervoor ontvangen gelden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	14.045
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	14.045

Bestemmingsreserve Combinatiefuncties

Beheerder: Team Sociaal Domein

Toelichting

Vanaf 2011 worden via de algemene uitkering middelen voor de zogeheten combinatiefuncties ontvangen. Bij vaststelling van de jaarstukken 2011 en de najaarsnota 2012 is besloten om niet bestede middelen te reserveren. Dit aangezien baten en lasten in de jaren dat het project loopt niet steeds parallel zullen lopen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	47.969
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	47.969

Bestemmingsreserve Onderwijsachterstandenbeleid

Beheerder: Team Sociaal Domein

Toelichting

Bij vaststelling van de voorjaarsnota 2020 is besloten om deze reserve van € 11.675 vrij te laten vallen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	0
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
<i>Stortingen 2021:</i>		
Stand per 31-12-2021	€	0

Bestemmingsreserve Zelfstandig reizen

Beheerder: Team Sociaal Domein

Toelichting

Bij vaststelling van de voorjaarsnota 2020 is besloten om deze reserve van € 15.000 vrij te laten vallen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	0
<i>Onttrekkingen 2021:</i>		
<i>Stortingen 2021:</i>		
Stand per 31-12-2021	€	0

Bestemmingsreserve Programma Omgeving

Bestemmingsreserve "Aanpassing Dorpstraat-Hamersestraat"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Toelichting

Bij vaststelling van de begroting 2011 is besloten deze reserve te vormen. In 2018 zijn nog kosten voor de reconstructie Dorpstraat-Hamersestraat ten laste van de reserve gebracht. Vanwege klachten over trillingen sluiten wij niet uit dat we (herstel)werkzaamheden aan de Dorpstraat/Hamersestraat moeten uitvoeren. Daarom houden we de reserve in stand.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	88.626
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	88.626

Bestemmingsreserve "Handhavingskosten Bouwen"

Beheerder: Team Toezicht en Handhaving

Toelichting

Bij vaststelling van de rekening 2006 is besloten om deze reserve te vormen voor de in de toekomst te maken kosten van handhaving bij grotere incidentele bouwprojecten. Daarnaast is bij vaststelling van de voorjaarsnota 2006 besloten om 12% van de niet geraamde meeropbrengsten van de leges bouwvergunningen in deze reserve te storten.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	46.804
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	46.804

Bestemmingsreserve "Kunst"

Beheerder: Team Sociaal Domein

Doel

Het doel van de reserve is de kosten van eenmalige duurdere investeringen en activiteiten af te dekken. Bij vaststelling van de kunstnota in 2012 is besloten om bij toekomstige kapitaalwerken een vast percentage van de investeringssom toe te voegen aan deze reserve.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	18.273
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	18.273

Bestemmingsreserve "Onderhoud Gebouwen"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Toelichting

Tot en met 2014 was dit gerangschikt onder de voorzieningen. Bij vaststelling van de jaarstukken 2015 is de voorziening omgevormd tot een reserve. In de praktijk wijzigt er aan het onderhoudsniveau en de beschikbare middelen hiervoor niets. Op grond van de laatste actualisatie van de plannen zijn de beschikbare middelen toereikend voor het uit te voeren meerjarig onderhoud op grond van het vastgestelde plan (MJOP). Omdat de uitgaven zijn gebaseerd op een gemiddeld jaarbedrag maar in de praktijk hier altijd van afwijken worden meer of minder uitgaven geëgaliseerd met deze reserve. Op grond hiervan is in 2018 een bedrag van € 47.000 aan de reserve toegevoegd. Ook maken de twee schoolgebouwen die nog moeten worden herbestemd deel uit van het MJOP. In afwachting van concrete invulling van de plannen voor deze gebouwen wordt nog steeds jaarlijks een bedrag in de reserve gestort.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	226.107
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	226.107

Bestemmingsreserve "Onderhoud Verlichting"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Toelichting

Bij vaststelling van de jaarstukken 2014 is de voormalige voorziening omgevormd tot een reserve. Deze reserve dient om schommelingen in het jaarlijkse uitgavenpatroon op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	66.380
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	66.380

Bestemmingsreserve "Revitalisering Ambacht"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Toelichting

Deze reserve is gevormd voor de revitalisering van het bedrijventerrein en dan met name de openbare ruimte er in en omheen. Bij vaststelling van de najaarsnota 2016 is besloten om het niet uitgegeven bedrag voor herstructurering Ambacht aan de reserve toe te voegen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	15.612
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	15.612

Bestemmingsreserve "Uitvoering Masterplan Noord"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Toelichting

Bij vaststelling van de voorjaarsnota 2012 is besloten een reserve te vormen voor uitvoering van Masterplan Noord.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	10.476
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	10.476

Bestemmingsreserve "Kapitaallasten Investerings"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Toelichting

Bij het vaststellen van de voorjaarsnota 2011 is ingestemd met het bezuinigingsvoorstel tot vorming van de reserve ter dekking van kapitaallasten voor eenmalige investeringen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	486.936
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	119.248
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	367.688

Bestemmingsreserve "Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Wegen"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Toelichting

Bij vaststelling van het verhardingenplan in 2010 is besloten om een reserve te vormen voor de opvang van kapitaallasten van vervangingsinvesteringen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	425.108
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	425.108

Bestemmingsreserve "Afvalfonds"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Toelichting

Bij vaststelling van de jaarstukken 2009 is besloten om de hiervoor in voorgaande jaren ontvangen vergoedingen te reserveren. De reserve kunnen we aanspreken om het tarief voor de afvalstoffenheffing, indien gewenst, te verlagen of om niet ingeschatte kosten incidenteel af te dekken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	42.067
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	42.067

Bestemmingsreserve "Economische Toekomst"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Toelichting

Bij vaststelling van de najaarsnota 2014 is besloten een reserve te vormen voor de economische toekomst.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	3.527
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	3.527

Bestemmingsreserve "Mosterdhof"

Beheerder: Team Ruimtelijke Ontwikkeling

Toelichting

Bij vaststelling van de najaarsnota 2019 is besloten een reserve te vormen voor de ontwikkeling van de Mosterdhof.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	77.705
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	77.705

Voorzieningen

Overzicht verloop voorzieningen

	Beginstand 1-1-2020	Mutaties 2020	Beginstand 1-1-2021	Mutaties 2021	Eindstand 2021
Pensioenoverdracht Wethouders	427	0	427	0	427
Afvalinzameling	114	-73	41	0	41
Tariefseglisatie Riolering	972	83	1.055	160	1.215
Onderhoud wegen	19	33	52	-10	42
De Schans	459	0	459	0	459
Totaal voorzieningen	1.991	43	2.034	150	2.183

Bedragen in € x 1.000

Voorzieningen programma Bestuur

Voorziening "Pensioenoverdracht Wethouders"

Beheerder: Team HR

Toelichting

Op grond van de wet APPA kunnen wethouders pensioenaanspraken die zijn opgebouwd bij vorige werkgevers overdragen. Het in deze voorziening opgenomen bedrag betreft een tweetal overgedragen pensioenen. De huidige op te bouwen pensioenrechten brengen we bij een verzekeraar onder.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	426.923
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	426.923

Voorzieningen programma Omgeving

Voorziening "Afvalinzameling"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Toelichting

Op grond van het BBV dienen verschillen tussen de vooraf ingeschatte lasten/baten voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing en de werkelijke lasten/baten op nacalculatorische basis aan de voorziening te worden onttrokken dan wel toegevoegd. Zodoende blijft het geld wat burgers voor deze heffingen betalen te allen tijde hiervoor bestemd.

Omvang en mutaties

Stand per 1-1-2021	€	40.897
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	
Stand per 31-12-2021	€	40.897

Voorziening "Tariefseglisatie Riolering"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Toelichting

Op grond van het BBV dienen verschillen tussen de vooraf ingeschatte lasten/baten voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing en de werkelijke lasten/baten op nacalculatorische basis aan de voorziening te worden onttrokken dan wel toegevoegd. Zodoende blijft het geld wat burgers voor deze heffingen betalen te allen tijde hiervoor bestemd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	1.055.337
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	
<i>Stortingen 2021:</i>	€	159.633
Stand per 31-12-2021	€	1.214.970

Voorziening "Onderhoud wegen"

Beheerder: Team Realisatie en Beheer

Toelichting

Het onderhouden van de wegen conform het Wegenbeheersplan. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2021	€	52.052
<i>Onttrekkingen 2021:</i>	€	150.813
<i>Stortingen 2021:</i>	€	140.000
Stand per 31-12-2021	€	41.239

Vervangingsinvesteringen

Overzicht vervangingsinvesteringen 2021-2024

Omschrijving	Inv.	Jaar	2021	2022	2023	2024
Programma Bestuur						
Programma Maatschappij						
<i>Speeltoestellen</i>						
Vervanging speeltoestellen (conform speelruimteplan 2019)	91.000	ieder jaar		11.214	22.428	32.642
Programma Omgeving						
<i>Openbare verlichting</i>						
Uitvoering beleidsplan openbare verlichting	64.500	ieder jaar	4.078	8.156	12.234	16.312
<i>Verkeer</i>						
Fietspadenplan	70.000	ieder jaar	3.959	7.918	11.877	15.836
<i>Rioleringsplan *1</i>						
Onvoorzien obv inspecties/meldingen 2021	100.000	2021	0	3.990	3.990	3.990
Onvoorzien obv inspecties/meldingen 2022	100.000	2022	0	0	3.990	3.990
Onvoorzien obv inspecties/meldingen 2023	100.000	2023	0	0	0	3.990
Duikers en kunstwerken 2021	30.000	2021	0	1.197	1.197	1.197
Vervangen hardware gemalen	50.000	2021	0	4.495	4.495	4.495
Meekoppelkansen klimaat regelen	150.000	2021		5.985	5.985	5.985
Meekoppelkansen klimaat regelen	150.000	2022			5.985	5.985
Vervangen riool kruising dorpstraat-zuidelijke parallelweg	150.000	2022				5.985
<i>Civiele kunstwerken</i>						
brug 29 Lange Maat	20.000	2021	0	1.131	1.131	1.131
brug de Kemkens	52.000	2021	0	2.941	2.941	2.941
brug Lange Gewant	25.000	2021	0	1.414	1.414	1.414
brug Waemelslant	30.000	2021	0	1.697	1.697	1.697

Bedragen in €

*1 ten laste van de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, c.q. rioolrechten.

Bovengenoemde jaarlijkse lasten van de investeringen zijn verwerkt in de begroting.

EMU-saldo

In het bestuurlijk overleg (Ministerie van Financiën, VNG en IPO) is afgesproken dat het EMU-saldo over het begrotingsjaar, het voorgaande jaar en het navolgende jaar in de begroting wordt opgenomen.

	EMU-saldo	2020	2021	2022
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV, art 17c)	-43	-844	-12
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.273	1.314	1.295
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie			
-4	Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	362	1.455	626
+5	De in mindering op onder vier bedoelde investeringen gebrachte bijdragen van het Rijk, de Provincies, de Europese Unie en overigen			
+6a	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)			
-6b	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa			
-7	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.			
+8a	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)			
-8b	Boekwinst op grondverkoop			
-9	Betalingen ten laste van de voorzieningen			
-10	Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder een van de andere genoemde posten			
11b	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
	Berekend EMU-saldo	459	1.925	1.909

Bedragen in € 1.000

Toelichting

1. Saldi voor bestemming (zie financiële begroting).

Baten en Lasten per Taakveld

TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Gemeenteraad en (raads)-commissies	0	1.298.866	-1.298.866
0.2	Burgerzaken	186.984	312.972	-125.988
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	388.845	420.689	-31.844
0.4	Ondersteuning organisatie	231.669	5.081.747	-4.850.078
0.5	Treasury	128.000	9.921	118.079
0.61	OZB-woningen	2.561.682	149.173	2.412.509
0.62	OZB-niet woningen	481.367	66.320	415.047
0.63	Parkeerbelasting	0	31.789	-31.789
0.64	Belastingen overig	260.095	1.500	258.595
0.7	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	25.421.785	0	25.421.785
0.8	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	-1.065	32.700	-33.765
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	796.226	-796.226
1.2	Openbare orde en veiligheid	15.708	292.776	-277.068
Programma 1 Bestuur		29.675.070	8.476.179	21.198.891
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	128.000	-128.000
4.2	Onderwijshuisvesting	0	456.758	-456.758
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	359.641	838.740	-479.099
5.1	Sportbeleid en activering	6.000	260.905	-254.905
5.2	Sportaccommodaties	24.013	343.443	-319.430
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	282.680	-282.680
5.4	Musea	0	64.839	-64.839
5.5	Cultureel erfgoed	0	34.836	-34.836
5.6	Openbare bibliotheek	0	261.854	-261.854
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4050	1.102.841	-1.098.791
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	1.590.434	-1.590.434
6.2	Wijkteams	0	90.014	-90.014
6.3	Inkomensregelingen	5.252.774	6.528.497	-1.275.723
6.4	Begeleide participatie	0	2.571.827	-2.571.827
6.5	Arbeidsparticipatie	0	1.154.297	-1.154.297
6.6	Maatwerkvoorzieningen Wmo	41.000	704.947	-663.947
6.71	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	289.559	3.861.022	-3.571.463
6.72	Sociaal Domein: Jeugdzorg	0	4.444.997	-4.444.997
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	257.436	-257.436
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	502.214	-502.214
7.1	Volksgesondheid JGZ	0	617.478	-617.478
Programma 2 Maatschappij		5.977.037	26.098.059	-20.121.022
2.1	Verkeer en vervoer	29.700	1.085.888	-1.056.188
2.2	Parkeren	2.000	14.296	-12.296
2.5	Openbaar vervoer	0	29.543	-29.543

3.1	Economische ontwikkeling	0	40.064	-40.064
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	56.784	114.133	-57.349
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	12.878	5.288	7.590
3.4	Economische promotie	0	129.776	-129.776
7.2	Riolering	1.590.392	1.278.985	311.407
7.3	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	1.692.364	1.219.526	472.838
7.4	Milieubeheer	0	488.789	-488.789
7.5	Begraafplaatsen	51.547	89.705	-38.158
8.1	Ruimtelijke ordening	5.100	426.539	-421.439
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	27.511	0	27.511
8.3	Wonen en bouwen	118.194	567.383	-449.189
Programma 3 Omgeving		3.586.470	5.489.915	-1.903.445
0.10	Mutaties reserves	119.248	0	119.248
Totaal na bestemming		39.357.825	40.064.153	-724.828

Bedragen in €

Overheadkosten

Een ingrijpende wijziging van de wet- en regelgeving Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is dat de lasten en baten van overhead niet meer afzonderlijk worden toegerekend aan de beleidsprogramma's. De lasten en baten van overhead worden centraal verantwoord binnen dit programma. Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies en kosten gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Voorbeelden hiervan zijn Huisvesting, Management, Financiën, Personeel & Organisatie, Inkoop, Juridische zaken, Control, Interne en Externe communicatie, Bestuurszaken en ondersteuning. Op deze wijze wordt inzicht gegeven in de concernbrede kosten overhead en daarnaast is door een éénduidige systematiek een betere vergelijking mogelijk met andere gemeenten. De overheadkosten worden op taakveld 0.4 verzameld.

Vanaf 2018 zijn alle bedrijfsvoeringskosten ondergebracht bij de fusie-organisatie 1Stroom. Het aandeel van Westervoort (37%) is geraamd op € 4,7 miljoen. In een percentage van de totale lasten is dat 11,8 %. (€ 4.718.000/ € 39.987.000).

Indicatoren

Overzicht verplichte indicatoren

Indicator	Westervoort	Nederland
Formatie fte per 1.000 inwoners (1stroom)	6,46	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners (1stroom)	6,46	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	€ 646	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	0,81%	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	11,87%	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	728	669
WOZ-waarde woningen x 1.000 euro	186	230
Nieuwbouw woningen aantal per 1.000 woningen	5,5	7,2
Huishoudelijk restafval kg per inwoner	113	174
Hernieuwbare elektriciteit	2,7%	16,9%
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	0,7	2,2
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,3	4,8
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2	2,5
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	5,0	5,4
Verwijzingen HALT per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	49	119
Jongeren met delict voor rechter	1,58%	1,45%
Demografische druk	66,7%	69,8%
Niet-sporters	48,4%	48,7%
Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar	303	774
Vestigingen per 1.000 inwoners 15-64 jaar	107	145,9
Netto arbeidsparticipatie	67,5%	67,8%
Functiemenging	31,3%	52,8%
Bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners 18 jaar e.o.	38,5	39
Aantal re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners 15-65 jaar	23,7	29,0
Wmo-clienten met een maatwerkarrangement per 1.000 inwoners	55	60
Kinderen in armoede	10,07%	6,58%
Jeugdwerkeloosheid	0,70%	1,52%
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	2,2%	1,9%
Absoluut verzuim per 1.000 inwoners 5-18 jaar	0,47	1,82
Relatief verzuim per 1.000 inwoners 5-18 jaar	26,88	23,28
Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar	13,2	10,4
Jongeren met jeugdreclassering	0,5%	0,4%
Jongeren met jeugdbescherming	1,2%	1,1%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Voor een toelichting op de verschillende indicatoren verwijzen wij naar de website www.waarstaatjegemeente.nl. Bovenstaande indicatoren worden op deze site verversd zodra er nieuwe informatie beschikbaar is. Bovenstaand cijfers geven de stand weer op 8 september 2020.

